

АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА
ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА
ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ
ЗА ПЕРИОДА 2012 – 2013г.

Април 2012 г.

гр. Полски Тръмбеш

СЪДЪРЖАНИЕ

1.УВОД	стр. 2
2. АКТУАЛИЗИРАН АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	стр. 3
3. АКТУАЛИЗИРАНО ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ	стр.85
4. АКТУАЛИЗИРАНИ ИНДИКАТОРИ.....	стр. 90
5. АКТУАЛИЗИРАНА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.....	стр. 106
6.СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА.....	стр. 112

УВОД

Актуализираният вариант на Общинският план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2007 – 2013 г. е приет от Общински съвет – Полски Тръмбеш с Решение № 260 от 30.10.2008 г. Той очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината. ОПР е съобразен с националната политика за регионалното развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия.

Основните задачи на плана за развитие на община Полски Тръмбеш, формулирани при неговото изготвяне са:

- да дефинира стратегическите цели на общинското развитие за периода до 2013 г.;
- да очертае изпълнима стратегия за постигане на тези цели чрез определяне на основните приоритетни направления, мерки и проекти;
- да дефинира институционалното и финансово осигуряване на плана;
- да послужи за мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигането на мотивираните цели;
- да създаде работещ ефективен “контакт” с очакваните структурни фондове на ЕС и привличането им в територията на общината;
- да стимулира възникването на нова ценностна система и нов подход при решаването на проблемите, ориентирани към духа на обединена Европа и принципите за устойчиво развитие;
- да въвлече всички заинтересовани страни към изпълнението на заложените мерки и така да разшири социалната основа на стратегическото планиране и демократизацията на управлението.

Планът има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия и фактори.

Настоящата актуализация на Общинския план за развитие 2007 - 2013 г. е разработена за остатъка от периода на неговото действие 2012-2013 г.

Актуализираният документ за изпълнение на ОПР е в съответствие с Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие.

Актуализираният документ за изпълнението на общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш е разработен в съответствие с Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2007-2013 г., Доклада за междинна оценка на Общински план за развитие, Областната стратегия за развитие 2005-2015 г. на област Велико Търново, Актуализиран документ за

изпълнение на стратегията за развитие на област Велико Търново 2011 – 2013 г., Актуализиран документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Северен централен район 2010-2013 г и Националната стратегия за регионално развитие.

Едни от главните задачи на актуализацията на Общинския план за развитие са анализ на последните тенденции в икономическите и социалните процеси, протичащи в периода след приемането на документа и засилване на стратегическата ориентация по отношение на обобщоевропейските цели за развитие, както и адаптиране към финансовите инструменти, които се прилагат в периода 2007-2013 г.

Актуализацията отчита изводите и препоръките от направената междинна оценка на съответствието, въздействието и приложимостта на Общинския план за развитие,

При подготовката на актуализирания документ са отчетени принципите на партньорството, равните възможности и устойчивото развитие. Направени са нужните проучвания и анализи, срещи и консултации за добиването на възможно най-актуалната и изчерпателна информация нужна за актуализацията. Актуализирани са индикаторите за наблюдение, мониторинг и оценка изпълнението на ОПР.

АКТУАЛИЗИРАН АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА:

Община Полски Тръмбеш е разположена в североизточната част на Великотърновския регион в Централна северна България. На изток граничи с общините Бяла и Стражица, на юг с община Горна Оряховица, на запад с община Павликени и на север с община Свищов.

Територията на общината е 463.660 кв. км. Тя заема 0.40% от територията на страната и 9.8 % от Великотърновска област.

Разпределението на територията е следното: селскостопански фонд – 391.4 кв. км., фонд населени места – 25.2 кв. км. , горски фонд 38.7 кв. км., водни течения и площи – 6 кв.км, територии за транспорт –2.3 кв.км.

Общината обхваща един град и четиринадесет села: град Полски Тръмбеш и селата Вързулица, Иванча, Каранци, Климентово, Куцина, Масларево, Обединение, Орловец, Павел, Петко Каравелово, Полски Сеновец, Раданово, Страхилово и Стефан Стамболово.

№	Населено място	Разстояние м/у общинския център и кметствата (км)
1.	гр. Полски Тръмбеш	
2.	с. Вързулица	21
3.	с. Иванча	9
4.	с. Каранци	6
5.	с. Климентово	3
6.	с. Куцина	12
7.	с. Масларево	21
8.	с.Обединение	12
9.	с. Орловец	13
10.	с. Павел	18
11.	с. Петко Каравелово	8
12.	с. Полски Сеновец	11
13.	с. Раданово	3
14.	с. Страхилово	8
15.	с.Стефан Стамболово	15

Баланс на територията	Площ	
	км ²	%
Обща площ	463.660	100
Земеделска земя	388.860	83.87
Горски фонд	38.700	8.35
Водни площи	6.000	1.29
Урбанизирана територия	25.200	5.43
Територия за транспорт	2.300	0.50
Други територии	2.600	0.56

Земеделските територии са със значително по-висок дял от средния за страната (83,87% срещу 57,40%) за сметка на горските територии (8,35% срещу 33,40%).

По данни на Министерство на земеделието и горите община Полски Тръмбеш е сред регионите в страната с най-висока използваемост на земите – 62-77% и с най-висок относителен дял на обработваемата земя - около 70 %.

Общинският център се намира на 45 км. от град Свищов, на 36 км. от град Велико Търново, на 35 км. от град Павликени, на 33 км. от град Горна Оряховица, на 22 км. от град Бяла и на 40 км. от град Стражица.

Местоположението на общината определя мястото ѝ в националната инфраструктура: транспортна мрежа, енергийна система и съобщителна мрежа. Община Полски Тръмбеш е пресечена от големи транспортни артерии: пътищата

Русе - Велико Търново, Свищов - Велико Търново, Плевен - Русе, ж.п. линията Русе - Горна Оряховица. През нея преминават важни информационни връзки, магистрален оптичен кабел ЛОТ-2. Територията ѝ е пресечена от газопровод и в общината е разположена важна за газопреносната система компресорна станция.

1.1. Релеф, геоложки характеристики :

Преобладаващият релеф е равнинен. В източната част той преминава в хълмисто-равнинен. Надморската височина варира от 30 до 360 метра, като най-ниската кота е по поречието на река Янтра.

Особеностите на релефа, преминаващите през общината р. Янтра и р. Елия, са условия за развитие на селскостопанска, промишлена, транспортно-съобщителна и комуникационна дейност.

Според геоложкия си строеж територията на общината попада в източните части на Мизийската платформа (Фигура 2). Районът е изграден е от скалите на долната креда, неогена и кватернера, а тектонският стил на разглежданата част от платформата се характеризира с почти хоризонтални пластове.

Долна креда. Най-старите скали в района, които се разкриват на повърхността, се отнасят към кредната система, която тук е представена само от долнокредната си серия. Обособената и официално въведена като литостратиграфска единица Тръмбешката свита е представена от тънкослойни сивозелени мергели, на места по-песъчливи, прослоени незакономерно с варовити пясъчници.

Неоген. Неогенските материали имат малко площно разкритие в северната част на общината (между с. Ценово и гр. Полски Тръмбеш). Представени са от скалите на Белослатинската свита – бели глинести варовици, варовити глини и витрокластични пепелни туфи. Залягат обикновено върху скалите на Тръмбешката свита и се покриват от льосовите отложения на кватернера.

Кватернер. Кватернерните отложения, по своя генезис, се разделят на две групи – еолични и алувиални. Еоличните образувания изграждат льосовия комплекс, който е представен от две разновидности льос – типичен и глинест. Льосът е финозърнеста и лека, слабо споена, порьозна глинесто- алевритова скала с беззникавожълтеникав до светложълтеникав цвят. Съдържа калциев карбонат под формата на единични зърна, кори или конкреции с най-различна форма и големина – „льосови куклички”. Погребаните почви сред льоса са от различно نابогатени на хумус, тъмнокафяви рахли и глинясали хоризонти. Алувиалните отложения на територията на общината са развити в поречието на р. Янтра. Залягат върху мергелни варовици и варовици на Тръмбешка свита. Алувиалните наслаги са привързани към втори и първи надзаливни тераси на р.Янтра. Морфоложки, терасите са разположени от вътрешната страна на меандрите, които реката прави, където дебелината на алувия, изграждащ терасите достига до 12 m. Тук алувия е представен от алувиални глини и дребно до среднокъсови, добре заоблени полигенни чакъли

измерена температура е -28°C . Първите отрицателни температури се появяват през м. ноември и се поддържат до м. март. През м. юли-август средната денонощна температура на въздуха е над 23°C и може да достигне 35°C . Измерената средно-максимална температура през лятото достига до $29,1^{\circ}\text{C}$.

Въпреки студената зима, благодарение на малката надморска височина и на бързо нарастващия ден през пролетта, тя настъпва тук сравнително рано. Средно около средата на март средната температура на почвата на дълбочина 5-10см. се покачва над 5°C , а в началото на април тя вече е над 10°C . Паралелно с това се повишава бързо и температурата на въздуха. Средната денонощна температура на въздуха преминава устойчиво над 5°C около 12 март и над 10°C в началото на април. Средната месечна температура за централния пролетен месец април е около 12°C . Около 20-22 от дните на април са със средноденонощна температура над 10°C и около 8-10 над 15°C .

Лятото е топло със средни юлски температури около 23°C . При интензивни летни затопляния максималните температури достигат средно до $29,1 - 29,6^{\circ}\text{C}$. При преобладаване на малко облачно и слънчево време в условията на слабоподвижен антициклон, температурата на въздуха може да достигне до $42,4^{\circ}\text{C}$. Средно 80% от дните през летните месеци (юни, юли и август) са с максимална температура над 25°C и през 40% над 30°C .

Зимата е най-сухият сезон, със средна сума на валежите 111 мм, което е 20% от годишния валеж, което подчертава континенталния характер на климата. Първата снежна покривка обикновено се образува към средата на месец декември. В отделни изключителни години първата снежна покривка може да се образува значително по-рано - още в първата половина на ноември. Въпреки студената зима снежната покривка общо взето е нестабилна и се задържа главно през отделни периоди от по няколко дни. Само в по-студени снеговити зими тя може да се задържи непрекъснато до 30 и повече дни и поради натрупването ѝ може да надхвърли 100-120 см. В нормални зими през януари средната ѝ височина не надвишава 15-20 см.

Средномесечни и средногодишните температури на въздуха

месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
Г. Оряховица	-2.3	0.7	5.5	12.1	17.2	20.7	22.9	22.4	18.1	12.4	6.9	0.9	11.5
Павликени	-2.2	0.6	5.4	12.2	17	20.6	23	22.7	18.5	12.6	6.8	0.8	11.5
Бяла	-2.5	0.5	5.6	12.6	17.5	21	23.3	22.7	18.5	12.4	6.8	0.8	11.6

Средномесечни средногодишни валежи

месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
П. Тръмбеш	38	30	31	50	73	70	63	54	43	41	44	41	578
Павликени	40	32	35	55	75	91	62	51	35	46	44	45	611
Бяла	39	30	32	50	72	88	74	49	35	40	43	43	595

Средно месечни и годишни данни за овлажняване на въздуха

месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
Относителна влажност	85	84	74	66	70	69	65	63	67	75	83	86	74
Дефицит на влажността	0.9	1.6	3.1	5.4	5.6	8.3	10.4	11	7.6	4.4	2.1	1.2	6.2

Близостта на р. Янтра е предпоставка за относително високата степен на влажност на въздуха. Минимумът на влажността е през август и е 62-63%, когато средните месечни температури на въздуха са близки до максималните и се проявява добре изразено засушаване, което възпрепятства обогатяването на въздуха с влага.

Карта на слънчевата радиация в България по региони

Средногодишната слънчева радиация за Полски Тръмбеш е 1287 kWh/m² /при хоризонтална повърхност/ и 1469 kWh/m² /при оптимален наклон/.

Обезпечеността с валежи е ниска, разпределена неравномерно сезонно и териториално. Средномесечната сума на валежите е 55 мм./кв.м. Най-високи стойности са отбелязани през месец юни - 78 мм./кв.м., а най-ниски през месец февруари - 22 мм./кв.м. Валежите имат предимно циклонален характер. Градушките са рядко явление.

Ветрове

При отчитане на розата на ветровете преобладаващи са ветрове с посока североизток, изток и югозапад. От наблюдения времето през годината е тихо като през есента това е 47,1%, през лятото 37,73 %, през пролетта 31,8%, през зимата 39,5%. Средната скорост на вятъра в над 80% от случаите е 2 м/сек. През зимата Дунавската област попада под влиянието на сибирския антициклон, който обуславя появата на студени въздушни маси. Честота в % от общия брой на случаите е повторимост на вятъра по посоки на света за всеки месец от годината.

1.4. Водни ресурси :

Ограничените и недостатъчни водни ресурси на общината се състоят от повърхностно течащи и подпочвени води.

Площа на водните площи на територията на общината е 6 000 км² в т.ч. реки, дерета, язовири. Основна водна артерия на общината е р.Янтра и нейния ляв приток - река Елийска.

По поречието ѝ са изградени помпени станции.

р. Елийска - Ляв приток на река Янтра. Началото си води северно от град Павликени. Влива се в Янтра при град Полски Тръмбеш. Дължината ѝ е 34 км. Лъкатуши на североизток в асиметрична долина около пътя за селата Горна Липница, Долна Липница, Обединение и Иванча.

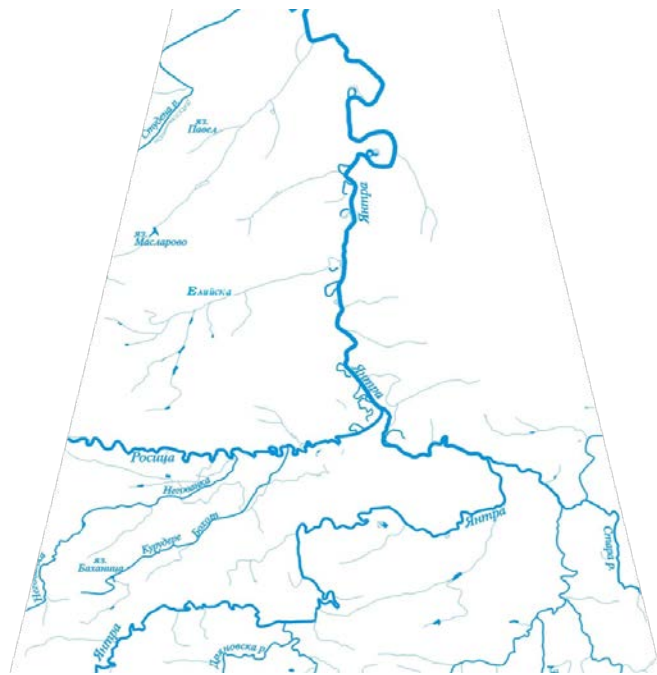
Гъстотата на речната мрежа в поречието варира. За р. Янтра тя е 0.7 км/кв.км., докато за притоците се движи в граници от 0.3 км/кв.км.(за р.Елийска) до 1.5 км/кв.км (за р.Острецка). Дъното на река Янтра е пясъчливо-чакълесто.

Водосборният басейн на река Янтра на територията на общината е – 86 км². Фактор, влияещ върху състоянието и подхранването на реката е предимно залесеността, количеството на падналите валежи и антропогенното въздействие. Водосборната област на река Янтра е с коефициент на залесеност около 40%.

Средният отток при с. Раданово и гр. Полски Тръмбеш е 36,8 м³ вода за секунда. Максимумът на оттока е през пролетта, а минимума - септември и октомври.

Ширината е от 30 до 50 м, средна дълбочина 2 – 3 м, а общата дължина на реката през землището на община – 17 км.

Река Янтра образува живописни меандри, два от които при село Раданово и град Полски Тръмбеш. В резултат на коригиране на речното корито /1943-1947г/ същите са превърнати в рибарници. По този начин са избегнати големите наводнения, които нанасяли сериозни поражения на селското стопанство и горския фонд.

Преди Полски Тръмбеш р. Янтра приема водите на река Дряновска (с приток Белица), р. Лефеджа (с притоци Стара река, Златаришка река), р. Росица (с притоци Видима, Негованка) При град Полски Тръмбеш в Янтра се влива река Елийска (наричана още Патрешко дере и Елия), която води началото си северно от град Павликени в района на с. Патреш. Дължината на река Елийска е 32км.

Река Янтра преминава през землищата на следните населени места на територията на общината: с. Куцина, с. Петко Каравелово, с. Раданово, гр. Полски Тръмбеш, с. Каранци. А река Елийска през – с. Обединение, с. Иванча, с. Климентово и навлиза в покрайнините на гр. Полски Тръмбеш, като се влива в меандър в местността „Ловен парк”. Дълбочината на Елийска е до 1 м, а ширината 2-3 м. Течението на реката е успоредно с пътната отсечка за Павликени.

Река Янтра има изключително важно значение за гр. Полски Тръмбеш, като оказва влияние върху микроклимата на града и е главен колектор за заустване на отпадъчните води.

В общината има 12 микроязовира, които се отдават на концесия. Разположението на язовирите е следното: с. Павел – 2 язовира, с. Вързулица – 2 язовира, с. Масларево, с. Страхилово, с. Обединение, с. Иванча, с. Полски Сеновец, с. Орловец - 3 язовира Използват се за напояване, рибовъдство, а някои от тях и за спортен риболов.

Пространственото разположение и значителната площ на водосборната област на р. Янтра обхваща части с различна физико-географска характеристика и от различни структури. Тези структури са характерни със сложен геолого-тектонски строеж и са резултат от една продължителна еволюция.

Тези условия обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води съответстващи на водовместващите структури.

Подземни води характерни в общината в Мизийски хидроложки район за водосбора на р. Янтра:

- **Подземни води в плиоплейстоцена.** Плейстоценските отложения се срещат в междуречните масиви на реките в Мизийския регион. Подложката им е представена от разнородни по литоложки състав и възраст скали.

В района на западната част на северобългарското издигане плиоплейстоценските материали са представени от разнородни по зърнометричен състав и минерало-петрографски състав чакъли и глини. Дебелината им варира от 0.5 до 5 м. Подземната вода се подхранва изключително за сметка на инфилтрация от валежите и се дренира от малките реки и долове връзани до основите на водоносните скали. По тази причина почти цялата подземна вода излиза на земната повърхност под формата на низходящи извори с дебит 0.5 - 5dm³ /s. В района на селата Българско Сливово, Козловец, Хаджи Димитрово, Горна Студена, Масларево и др. подземната вода се дренира в различни потоци от 3-4 до 20-50dm³ /s.

В лъсовия комплекс поради наличието на плейстоценски водоупорни глини в района на Северобългарското издигане особено в областа на вододела между р.Янтра и р.Русенски Лом се е формирала ненапорна подземна вода.

Подземните води в плейстоценските отложения не са защитени от повърхностни замърсявания. Замърсявания са констатирани в населените райони, където се наблюдава завишено съдържание на нитрати, нитрити, амоняк и др.

- **Карстово-пукнатинни води.** В района на вододела на р.Янтра и р.Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен фациес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

- **Карстови води** в горноюрско-валанжския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглежданият район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50dm³ /s.

Качествена характеристика на подземните води

Принадлежността на плитките подземни води от района на водосборния басейн на р.Янтра към инфилтрационният генетичен цикъл, както и естествените структури и литоложките условия на разглежданите хидрогеоложки формации (райони) обуславят еднотипността на качеството на водите, която е различно нюансирана от структурните, петрографски и др. характеристики на отделните водоносни хоризонти.

Мизийски район

Подземните води от кватернерните отложения на Мизийският район са предимно хидрокарбонатно-калциеви с известни нюанси в макро и микро компонентният им състав.

Водите на Вардим - Новградската низина имат обща минерализация 0.9-2.2g/dm³ . Водата е прясна и слабо засолена. Типът на водата е определен като

хидрокарбонатно-калциево-магнезиева и хидрокарбонатно-сулфатно-натриево-магнезиева. Твърдостта и е от 7.32 до 12.85mg/eq.

Водите в кватернерните отложения на р.Янтра, р.Росица и р.Лефеджа са пресни. По тип са хидрокарбонатно-калциево-натриеви и хидрокарбонатно-натриево-калциеви. Общата им минерализация се изменя от < 1.0g/dm³ до 3g/dm³ в някои отделни случаи. Общата им твърдост е много висока от 6.56-15.1mg/eq и се определя като твърда и много твърда.

Водите от алб-аптските отложения са пресни и по изключение с минерализация над 1g/dm³ (обикновено 0.50-0.8g/dm³). По йонен състав се характеризират като хидрокарбонатно-калциево-магнезиеви и като твърди води. Тези води не са обезопасени от повърхностно замърсяване понеже залягат плитко под теренната повърхност.

За района западно от Янтра до линията на Полски Тръмбеш, Горна Липница оценените експлоатационни запаси са в границите от 300-380l/s - 9.5-12x10⁶m³ /a, а естествените запаси са оценени на 600-900l/s при отточен модул 0.2-0.6l/s/km²

Характерно за района е, че преобладаващата част от изворите е каптирана и се използва за местни водоснабдителни цели. Аналогично стои въпросът и с карстовите извори с по значителни дебити. Общият ресурс от експлоатационни запаси на карстовите води се оценява на около 950-1350l/s съответно 29-42.6x10⁶m³ /a.

район на разпространение	площ F km ²	модул l/s/km ²	общоводно количество/s		приет	
			min	max	Q m ³ /s	W x10 ⁶ m ³ /a
КВАТЕРНЕР						
р.Янтра у-к Раданово-устието					530-550	16.7-17.3
	81	41127	350-450	700-920		
Чолаковци-Раданово						
	174.6	41157	800-950	1500-2000	1100-1200	34.7-37.8
ПОРОВИ ВОДИ						
Западно отр.Янтра до П.Тръмбеш-Г.Липница						
	848.8	0.2-0.6		750-950	300-380	
			70-100			41038
ПРИВЛЕКАЕМИ ВОДИ						
р.Янтра Раданово устието	34	20-50		680-1700	680	21.4-53.6
Чолаковци-Раданово						
	48	20-50		960-2400	960	30.3-75.6

В общината има разкрити източници на дълбоко подпочвени минерални води с хипотермален произход в гр. Полски Тръмбеш и с. Обединение. Температурата им се движи между 44°C и 47°C, а общата минерализация е 3.5 - 5.7 г. в литър вода. Проучванията показват, че водоносния хоризонт започва от 750 м., а дебитът на минералната вода е 50-60 л/сек. Водите им се използват основно за балнеолечение.

Наличието на минералните водоизточници е значителен и перспективен потенциал за развитието на общината и предпоставка за развитието на балнеоложкия туризъм в национален мащаб, както и за трансгранично сътрудничество.

1.5. Почви:

Почвената покривка е разнообразна. Тя има добър въздушен и топлинен режим и благоприятен състав на почвения разтвор. Най-често срещаните почви са алувиално-ливадни, ливадно-черноземни, карбонатно-черноземни и типичен чернозем. По-рядко се срещат тъмно-сиви и горско-сиви почви и ливадни почви.

В зависимост от разнообразието на растителния свят почвата има слабо кисела до неутрална реакция. Водопропускливостта е относително добра, което е от значение при евентуално замърсяващо въздействие.

1.6. Флора и фауна:

Горският фонд е недостатъчен. Преобладават широколистните дървесни видове. Най-широко разпространени са церът, липата, благуна, зимния дъб, габъра, тополата и изкуствено внесените черен бор, акация, ела, орех. Разпространението на дървесната растителност е неравномерно. Тя преобладава в неподходящите за селскостопанска дейност хълмисти райони. В равнинните зони почти няма обособени горски масиви. Горите са съсредоточени в землищата на селата Раданово, Каранци и Орловец.

Храстовите и тревистите растителни видове са типични за Централна северна България.

Неголемият размер на горския фонд определя относително малкото видово разнообразие на фауната. Преобладават дребните животински видове: зайци, лалутери, мишки. Птиците са представени от над сто и осемдесет вида - диви патици, гъски, фазани, яребици, диви гълъби и гургулици, бели щъркели и други.

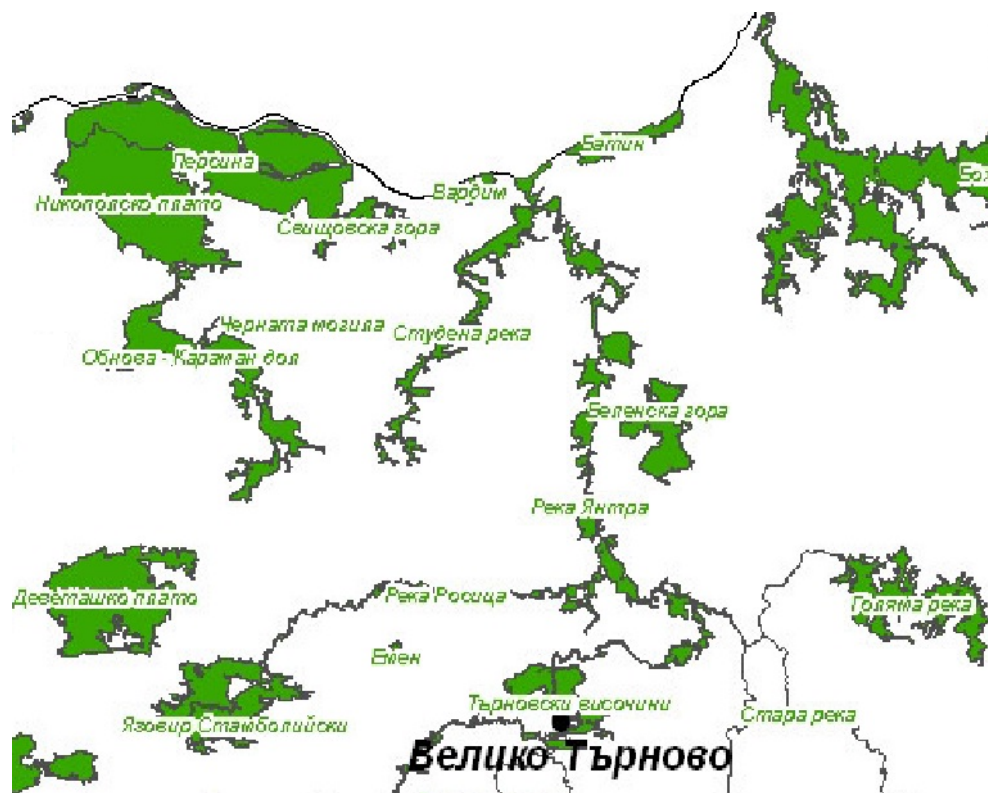
В река Янтра най-често се срещат - Уклеяката (*Alburnus alburnus*); Белоперата кротушка/*Gobio albipinnatus*/; Речно попче (*Neogobius fluviatilis*); Речният кефал /*Leuciscus cephalus*/; Костурът

/Perca fluviatilis/; Бабушката (*Rutilus rutilus*); Сребрилата каракуда (*Carassius gibelio*); Морунажът (*Vimba vimba*); Сомът (*Silurus glanis*); Щуките /*Esox lucius*/.

1.7. Защитени територии и чувствителни екосистеми :

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени територии, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Части от територията на общината попадат в Натура 2000 – защитени зони по Директива за местообитания:

Беленска гора - защитена зона BG0000231, засяга част от територията на с. Орловец и Каранци.

Обща територия на зоната: 7312.21 ха

Вносител: Зелени Балкани

Внесена в МОСВ документация по чл.8 ал.1 на ЗБР: МОСВ/Вх.№ 48-00-642, София, 26.09.2006г. Одобреният от Министерски съвет списък публикуван в ДВ брой 21 от 09.03.2007 г. Документацията внесена в Европейската Комисия: март 2007 . Зоната е одобрена от ЕК.

Студена река – защитена зона BG0000233, засяга част от територията на селата Павел и Вързулица

Обща територия на зоната: 5299.36 ха

Вносител: Зелени Балкани

Внесена в МОСВ документация по чл.8 ал.1 на ЗБР: МОСВ/Вх.№ 48-00-642, София, 26.09.2006г. Одобреният от Министерски съвет списък публикуван в ДВ брой 21 от 09.03.2007 г. Зоната одобрена от ЕК

Река Янтра – защитена зона BG0000610, засяга част от територията на Куцина, Петко Каравелово, Раданово, Полски Тръмбеш и Каранци.

Обща територия на зоната: 13900.41 ха

Вносител: Зелени Балкани, СДП Балкани, ИУЦЕ

Внесена в МОСВ документация по чл.8 ал.1 на ЗБР: МОСВ/Вх.№ 48-00-642, София, 26.09.2006г. Одобреният от Министерски съвет списък публикуван в ДВ брой 21 от 09.03.2007 г. Зоната одобрена от ЕК.

2. АКТУАЛИЗИРАН АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

Подходът при извършване на анализа на фактичката ситуация предвижда обособяването на четири отделни сектора, включващи в себе си определен брой сфери, показани в Таблица 1. Този подход се основава на извършване на анализ на всеки отделен сектор, предлагайки кратко резюме, в което се подчертават мястото на сектора в развитието на общината, характерните тенденции и проблемите, свързани с този сектор.

Последващият анализ, който се прави, е по-подробен. Той обхваща всяка една от идентифицираните сфери на влияние, като се изследват основните процеси и тенденции, протичащи на територията на Общината. При анализа на всяка от сферите се посочват няколко задължителни елемента: основни статистически данни, главни /основни/ тенденции за всяка от сферите и основни национални и/или регионални програми.

Таблица 1. Сектори и сфери

СЕКТОР	СФЕРА
Стопански сектор	развитие на бизнеса, промишлеността и селското стопанство и др.
Човешки ресурси	заетост, безработица, работна сила, образование, спорт, култура, НПО и т.н.
Развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система	общинска пътна мрежа, телекомуникации, енергоснабдяване, водоснабдяване, канализация, жилищен фонд, социална инфраструктура,
Опазване на околната среда	замърсяване компонентите на околната среда и др.

2.1. Стопански сектор

Структуроопределящи отрасли на икономиката са промишлеността, селското стопанство и търговията. Промишлеността се определя от подотраслите: хранително–вкусова промишленост, лека промишленост, предприятия за технологично оборудване на животновъдството, производство на машинни съоръжения за механизация на селското стопанство и цехове за производство на мебели и електроуреди. На територията на общината добре развити са търговията и услугите.

Развитието на икономиката следва да се насочи преди всичко към използване на местните ресурси и тясното обвързване на производството на суровини с преработката им. Има много добра обезпеченост от местни суровини в областта на керамичното производство, производството на строителни материали и в преработвателната промишленост на зърнени култури, зеленчуци и плодове.

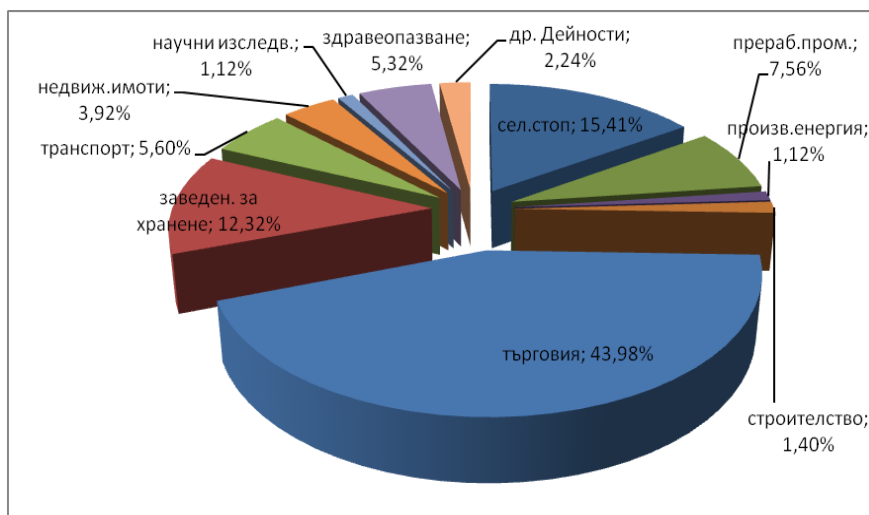
Таблица 2. Разпределението на активните фирми за 2010 г. по отрасли (нефинансов сектор)

	Икономически сектори по КИД-2008	Обл.В.Търново	Общ.П.Тръмбеш
1	Селско, ловно, горско и рибно стопанство	599	55
2	Добивна промишленост	6	-
3	Преработваща индустрия	917	27
4	Производство и разпределение на електрическа	26	-
5	Строителство	516	5
6	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	4 148	157
7	Хотели и ресторанти	1 059	44
8	Транспорт, складиране и пощи	434	20
9	Създаване и разпространение на информации	169	-
10	Операции с недвижими имоти	584	14
11	Професионални дейности и научни изследвания	642	4
12	Административни и спомагателни дейности	185	-
13	Образование	52	-
14	Хуманно здравеопазване и социална работа	438	19
15	Култура, спорт и развлечения	74	-
16	Други дейности	356	8
	ВСИЧКО	10 221	357

Най-голям е броят на фирмите, заети в търговията, услугите, селското стопанство и заведенията за обществено хранене, което е характерно за общини с голяма безработица и силна обеднялост, имайки предвид факта, че тези дейности изискват влагането на по-малко първоначални инвестиции и гарантират по-бърза възвръщаемост на оборотните средства. Община Полски Тръмбеш все още значително изостава по вложение на чуждестранни инвестиции.

Проследявайки развитието на стопанския сектор в общината за периода 2006 – 2011 г. се наблюдава тенденция на увеличаване общия брой регистрирани фирми – с 21,85% спрямо 2006 г. Увеличил се е дялът на регистрираните фирми в областта на търговията, услугите, селско стопанство, заведения за обществено хранене. С 45,45% са се увеличили фирмите в областта на селското стопанство, с 7,64% - в търговията, с 22,73% - в областта на общественото хранене.

Фигура 1. Разпределение на активните фирми по отрасли за 2010 г.

През 2010 г. най – голям е дялът на фирмите занимаващи се с търговията – 43,98%, а най- малък - едва 1,12% на фирми извършващи професионални дейности и научни изследвания.

Таблица 3. Активни субекти по основание за възникване и видове в област Велико Търново, към 31.12.2011 г.

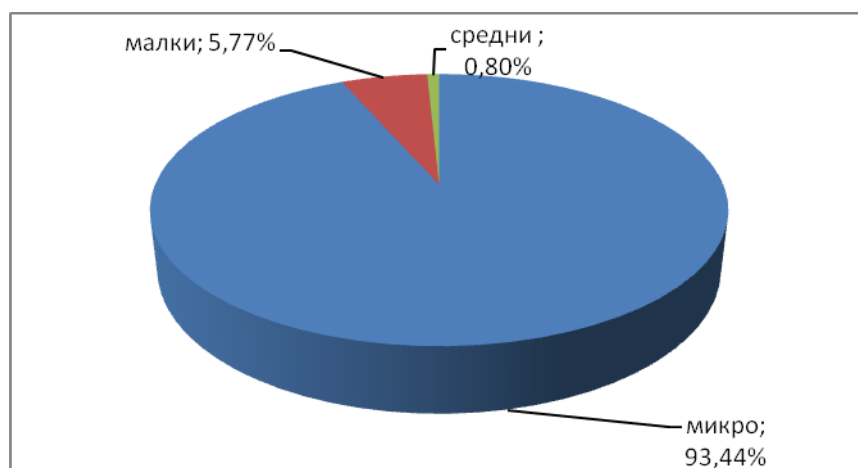
По основание за възникване	Област Велико Търново	Община Велико Търново	Община Горна Оряховица	Община Елена	Община Златарица	Община Лясковец	Община Павликени	Община Полски Тръмбеш	Община Свищов	Община Стражица	Община Сухиндол
Общо	18084	9390	2970	542	143	705	1272	611	1918	430	103
СД	213	71	41	4	1	9	39	8	38	0	2
ООД	3271	2159	414	79	22	101	150	76	224	34	12
ЕООД	6523	3991	845	211	40	187	362	175	556	133	23
ЕТ	7685	3018	1619	238	74	390	674	329	1045	238	60
АД	177	98	21	6	1	10	11	3	20	4	3
ЕАД	29	8	10	1	0	0	4	0	5	0	1
Кооперация	186	45	20	3	5	8	32	20	30	21	2

В общината най-голям е дялът на регистрираните еднолични търговци – 53,85%, следвани от еднолично дружество с ограничена отговорност /ЕООД/ – 28,64%, докато най-малък дял се пада на акционерните дружества – 0,50%, като ЕАД няма създадени на територията.

Таблица 4. Активни субекти по основание за възникване и видове в област Велико Търново, към 31.12.2011 г.

По основание за възникване	Област В. Търново	Община В.Търново	Община Г.Оряховица	Община Елена	Община Златарица	Община Лясковец	Община Павликени	Община П.Тръмбеш	Община Свищов	Община Стражица	Община Сухиндол
Закон за юридическите лица с нестопанска цел											
Фондации	119	80	9	3		3	8	2	12	2	
Сдружения	1286	663	168	37	26	52	118	47	133	28	14
Закон за регистър Булстат, чл.3(1)											
Осигурител-Физическо лице	12096	3474	1898	524	374	630	1457	722	2264	557	196

Фигура 2. Разпределение на фирмите през 2011 г.

В рамките на разглежданата съвкупност водещо място имат микропредприятията (93.44%), следвани от малките (5.77%) и средните предприятия (0.8%). Структурата на МСП през 2011 г. свидетелства за наличието на известни различия спрямо периода 2005-2008 г. в посока на

повишение на дела на микропредприятията, преди всичко за сметка на малките и в по-слабо изразена степен на средните предприятия.

За периода 2005-2009 г. главен принос за растежа на сектора на МСП имат микро и малките предприятия. Най-висок растеж по отношение на броя предприятия отбелязват микропредприятията, докато по отношение на заетостта — малките предприятия.

Представител на машиностроенето е “Първи май” АД. Дружеството е с усвоени над 70 вида изделия машини и съоръжения за технологично оборудване на животновъдни ферми, машини и резервни части за растениевъдството. Дейността на фирмата е насочена предимно към задоволяване на нуждите на българския пазар.

“Делтаком Електроникс” ООД гр.София, база Полски Тръмбеш - Производствен комплекс за сателитни приемници.

„СИКОТЕРМ ИНДЪСТРИС” АД - От 1996 г. в новопостроен модерен завод в гр. Полски Тръмбеш, оборудван с високотехнологични дървообработващи машини на Michael Weinig, Hess, Federhenn стартира производството по немска технология на прозорци и врати от дърво със стъклопакет.

„ПОДЕМ” ЕООД - нетрадиционно агрооборудване, уреди за бита и метални изделия за строителството и бита.

„Юнигаз-ВТ” ООД произвежда Газови инжекционни на пропан-бутан и метан.

„СИКОНКО АГРИЯ” АД - Производство на зърно и брашно.

„НИК-96 - НИКОЛАЙ РОБОВ” ЕТ - Производство на хляб и хлебни изделия.

”Леяр и Ко” ООД - металолееене; търговия с черни и цветни метали; търговия с отпадъци и отломки от черни и цветни метали.

„М К – БЕТОН” ООД - производство на готови бетонови смеси и неспециализирана търговия на едро /строителни материали/.

Винпром Полски Тръмбеш / ЕТ "Билегама - Бисер Белчев" - Основна дейност на фирмата е производство на вино. Произвеждат се бели и червени трапезни вина и ароматизирани бял и червен пелин

"ОЛИВА" АД , база Полски Тръмбеш - Предприятието тепърва ще се развива. Тази година започва преустройство, реконструкция и пристрояване на съществуващ екстракционен цех към Завод за маслена екстракция и хексаново стопанство.

В с. Масларево фирма “Рам комерс” ООД има цех за преработка и пакетиране на пчелен мед.

Таблица 5. Предприятия по статус на действие за 2011 г.

община	новосъздадени	действащи	в процес на закриване	закрити	всичко
Полски Тръмбеш	49	454	65	75	643
%	7,62	70,61	10,11	11,66	100,00

Наличието на многото регистрирани малки фирми в общината няма достатъчно сериозен принос в общинската икономика. Ограничената им конкурентноспособност крие рискове от бързи фалити. Най-голям е дялът на фирмите с предмет на дейност търговия и услуги. Това е показателно за недоброто състоянието на производствените мощности в общината.

Таблица 6. Разпределението на активните фирми за 2010 г. в зависимост от персонала /нефинансов сектор/.

Групи според заетите	Област Велико Търново	Община Полски Тръмбеш
ВСИЧКО	10 221	357
До 9 заети	9 311	327
От 10 до 49	733	26
От 50 до 249	150	3
Над 250	27	-

По нетни приходи от продажби, капиталовложения и брой работни места през 2009 г. и 2010 г. общината изостава значително спрямо другите общини в областта и е едва на седмо място. Спрямо областния център изостава средно с - 96 %.

Нетните приходи от продажби в община П. Тръмбеш през 2010 г. са се увеличили с 21,43 % спрямо 2009 г. Капиталовложенията са се увеличили през 2010 г. с 7,8%, но са намалели работните места през 2010 г. с 13,11%.

Таблица 7. Основни показатели по общини през 2010 г.
за стопанските единици /нефинансов сектор/

Община	2009 г			2010 г.		
	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица
		/хил.лв./	/брой/		/хил.лв./	/брой/
Общо за областта	3245309	1478905	54337	3606012	1501660	51141
Велико Търново	1719732	696074	25866	1719802	692994	23957
Горна Оряховица	510541	221339	9562	572518	208036	8742
Елена	52365	35075	1332	52945	33674	1204
Златарица	8707	3352	142	10463	3873	183
Лясковец	212459	70973	3821	275183	77460	4196
Павликени	223628	88272	3474	257083	92795	3321
Полски Тръмбеш	55313	20003	1167	67167	21564	1014
Свищов	373451	292690	7374	537515	315001	6899
Стражица	75498	46103	1366	94937	51531	1419
Сухиндол	13615	5024	233	18399	4732	206

Таблица 8. Основни показатели за стопанските единици в отрасли "Добивна промишленост", "Преработватваща промишленост" и "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" /нефинансов сектор/ по общини

Община	2009 г			2010 г		
	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица
		/хил.лв./	/брой/		/хил.лв./	/брой/
Общо за областта	107955	616959	22148	1289048	607904	20911
Велико Търново	400543	211647	8740	418812	218683	7983
Горна Оряховица	220493	126868	4462	249557	113466	4101
Елена	24044	20013	587	27124	16264	511
Златарица	1377	316	36	3329	430	77
Лясковец	131563	42953	2881	175081	34354	3105
Павликени	115567	32519	1397	111688	31382	1291
Полски Тръмбеш	5819	3498	282	11314	3814	252
Свищов	134473	158410	2870	232754	164569	2622
Стражица	39189	17289	737	51747	21688	828
Сухиндол	6487	3446	156	7642	3254	141

Нетните приходи от продажби в отраслите „Добивна промишленост“, „Преработватваща промишленост“ и „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ в общината през 2010 г. са се увеличили с 94,43 % спрямо 2009 г. Капиталовложенията са се увеличили през 2010 г. с 9,03%, но са намалели работните места през 2010 г. с 10,64%.

Таблица 9. Основни показатели за стопанските единици в отрасъл "Селско, горско и рибно стопанство" /нефинансов сектор/ по общини

Община	2009 г			2010 г		
	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА	Наети лица
		/хил.лв./	/брой/		/хил.лв./	/брой/
Общо за областта	229205	171134	3975	289803	187759	3841
Велико Търново	49473	45085	577	52119	30388	521
Горна Оряховица	23468	15508	348	22268	16922	341
Елена	4615	2208	138	5931	3698	151
Златарица	1165	524	10	1368	851	11
Лясковец	7216	4690	103	9494	9295	120
Павликени	47778	33825	809	65443	38930	833
Полски Тръмбеш	15921	10092	331	24324	11349	323
Свищов	59639	36001	1292	82305	49985	1174
Стражица	19145	22323	345	26026	25464	347
Сухиндол	785	878	22	525	807	20

Нетните приходи от продажби в отрасъл "Селско, горско и рибно стопанство" в общината през 2010 г. са се увеличили с 52,78 % спрямо 2009 г. Капиталовложенията са се увеличили през 2010 г. с 12,46%, но са намалели работните места през 2010 г. с 2,42%.

Таблица 10. Брой предприятия и заетост за 2011 г. със статус „действащ“ в община Полски Тръмбеш

	микро	малки	средни	големи	общо
предприятия					
брой	470	29	4	0	503
%	93,44	5,77	0,80	0,00	100,00
заети					
общ брой	828	503	226	0	1557
%	53,18	32,31	14,52	0,00	100,00
среден брой заети в предприятие					
брой	1,76	17,96	56,5	0	3,1

източник: Търговски регистър, собствени изчисления

2.1.2. Селско стопанство

Територията на община Полски Тръмбеш е 463.660 кв. км. Разпределението на територията е следното: селскостопански фонд – 391.4 кв. км., фонд населени места – 25.2 кв.км., горски фонд 38.7 кв. км., водни течения и площи – 6 кв.км, територии за транспорт –2.3 кв.км.

Община Полски Тръмбеш разполага с плодородна и голяма по количество обработваема земя. Тя е традиционен земеделски район и се очертава като основен зърнодобивен район в областта

Общата площ на земеделската земя 365 396 декара. От тях 306 989 декара са ниви, 8 591 дка трайни насаждения, вкл. лозя, 49 816 дка – пасища, мери, ливади.

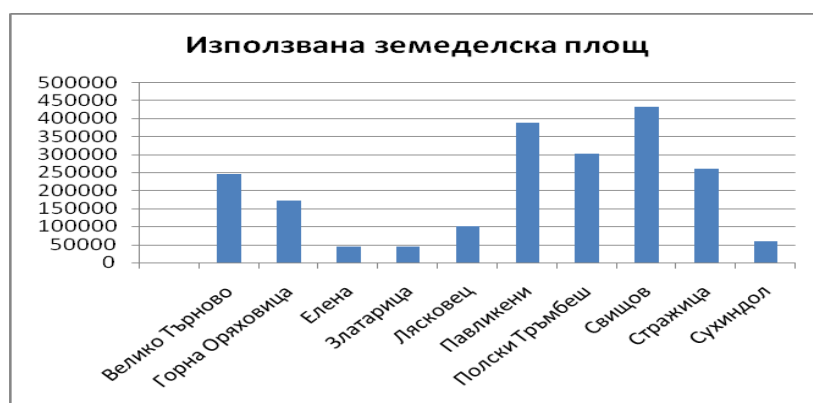
Използвана земеделска площ – 301 480 декара.

Таблица 11. Баланс на земеделските земи по начин на трайно ползване за областта

община	Площ на земеделските земи	Баланс на земеделските земи по начин на трайно ползване			Използвана земеделска площ
		в т.ч. ниви	в т.ч. трайни насаждения вкл. лозя	в т.ч. пасища, мери, ливади	
Велико Търново	487757	395224	16592	75941	245087
Горна Оряховица	193532	146613	4065	21597	172575
Елена	259293	90676	3715	43302	44927
Златарица	103606	89944	3598	10064	44150
Лясковец	122181	99423	11922	10836	99877
Павликени	484975	397766	19852	67357	387978
Полски Тръмбеш	365396	306989	8591	49816	301480
Свищов	481808	405021	17253	59531	431597
Стражица	337885	215258	7698	36574	259530
Сухиндол	92158	58280	9490	24389	58280
за областта	2928591	2205194	102776	399407	2045481

Община Полски Тръмбеш се нарежда на трето място в област Велико Търново по използване на земеделски земи, след Свищов и Павликени.

Въпреки, че във Велико Търново площта на земеделските земи е най-голяма в областта, тя се нарежда едва на пето място по използвана площ.

Фигура 3.
Използвана земеделска площ в дка за областта

Растениевъдството е главен селскостопански подотрасъл за Общината. Природно-климатичните условия в региона благоприятстват производството главно на зърнено-житни, технически и фуражни култури.

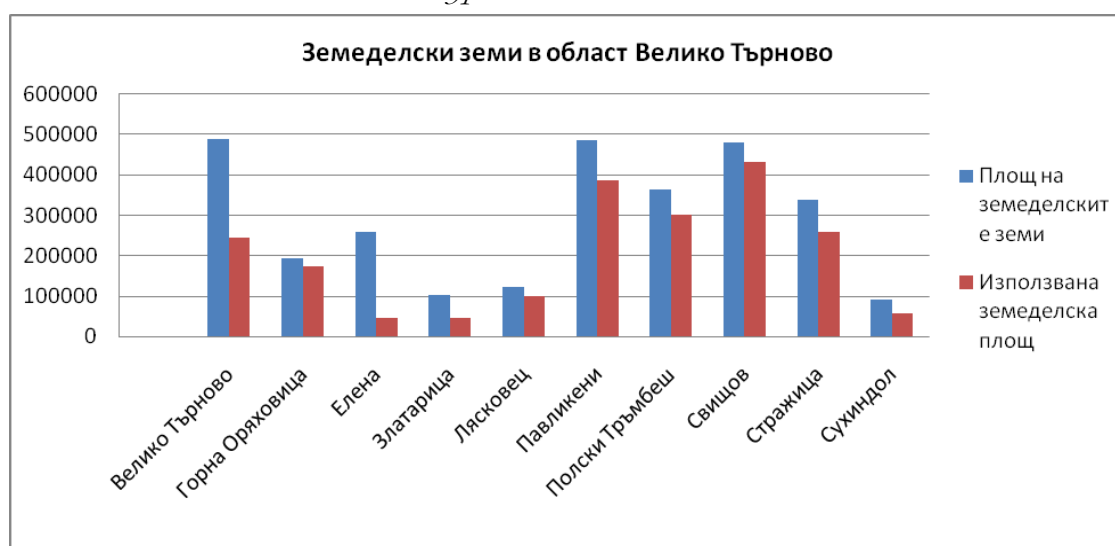
От таблицата по-долу се вижда, че през 2010 г. и 2011 г. приоритетно място в растениевъдството заемат пшеницата, царевица слънчоглед и рапица.

Таблица 12. Данни за засети площи

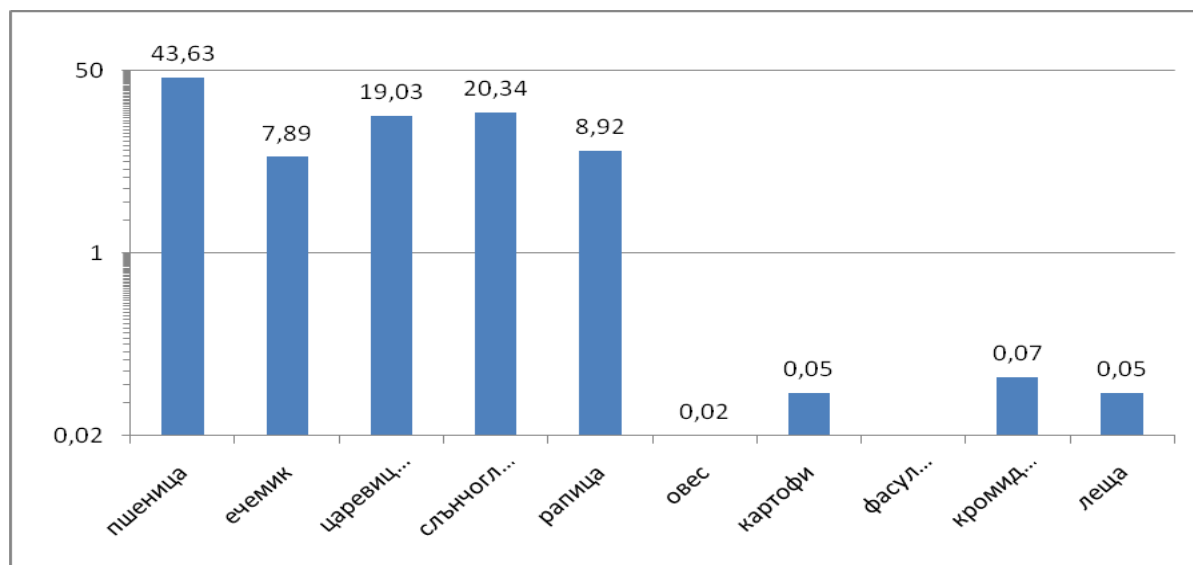
Основни видове отглеждани култури	Стопанска 2010-2011 г.		Стопанска 2009-2010 г.	
	дка	%	дка	%
Пшеница	116 711	43,63	118 058	44,66
Ечемик	21 110	7,89	31 114	11,77
Царевица зърно	50 917	19,03	40 006	15,13
Слънчоглед	54 424	20,34	56 199	21,26
Рапица	23 855	8,92	18 320	6,93
Овес	60	0,02	197	0,07
Картофи	122	0,05	25	0,01
Фасул полски	6	-	110	0,04
Кромид лук	180	0,07	234	0,09
Леща	130	0,05	80	0,03
Всичко	267 515	100	264 343	100

Докато през 2009 г. е голям дялът на пшеницата, слънчогледа, рапицата, овеса и картофите, то през 2010 и 2011 г. се наблюдава спад на производството на картофи, кромид лук, овес и ечемик.

Фигура 4. Баланс на земеделските земи в област Велико Търново

Фигура 5. Процент на културите от използваната земеделска площ за 2011 г.

За подпомагане развитието на земеделието и животновъдството в общината са отдадени под наем общински земеделски земи на земеделски производители, кооперации, животновъди, фирми - общо 3 332,549 декара земеделски земи и 19 541,152 дка пасища, мери за 2011 г..

В населените места много от физическите лица, притежаващи собствена земя, също отдават под наем на земеделски кооперации, фирми и др.

Отдадени са под наем 33,852 дка общинска земя в общината за разполагане на пчелни семейства през 2011 г..

Има изградени и действащи два големи силоза в с. Петко Каравелово с капацитет над 116 000 тона зърно за съхранение.

Фирма «Агроком» имат изградени четири силоза в гр. Полски Тръмбеш за съхранение на зърно

Лозарството е слабо развито в общината. Предприятие за изкупуване на грозде и винопроизводство е ЕТ „Билегама”, гр. Полски Тръмбеш, където се произвеждат бели и червени вина.

«Олива» АД, база Полски Тръмбеш - Предприятието тепърва ще се развива. През 2012 г. започва преустройство, реконструкция и пристрояване на съществуващ екстракционен цех към Завод за маслена екстракция и хексаново стопанство.

Животновъдството се развива предимно в частния сектор, в стопанства с малък брой животни, което не позволява ефективно въвеждане на високопроизводителна механизация и автоматизация на отглеждането.

Като земеделски производители по Наредба № 3 се регистрират към Областна дирекция земеделие и гори около 330 стопани.

На територията на с. Масларево работи цех за преработка на пчелен мед, в с. Каранци има птицеферма с 20 000 броя носачки и фуражен цех, а във Вързулица - Птицекомплекс.

Таблица 13. Брой на животните в община П.Тръмбеш

Животни	говеда	в т.ч. крави	биволи	свине	овце	кози	птици	кошери
2009	1500	970	23	1300	3800	1500	51000	4200
2010	1900	1100	32	900	4200	1100	52000	4550
2011	2225	1268	40	550	4614	790	53000	4843

Постепенно започва да се увеличава заинтересоваността към селското стопанство и увеличаване дела на селскостопанските производители.

Съществува възможност за пълноценно затваряне на цикъла земеделско производство – преработваща индустрия и появата на висококачествени и конкурентноспособни на европейския пазар продукти.

Общината може да прибегне към други подходи за снабдяване с допълнителни средства за финансиране: привличане на чуждестранни капитали чрез представяне на подходящи терени.

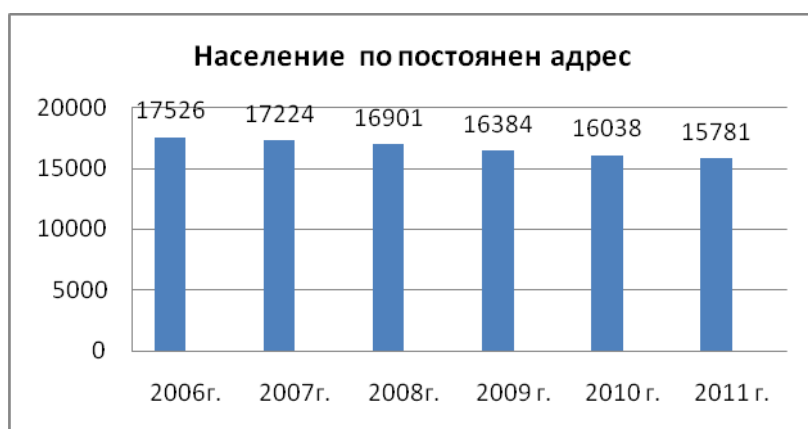
Наличието на минералните водоизточници на територията на общината и изградената материална база за обслужването им, както и наличието на действащите в общината предприятия дава възможност на Общината за трансгранично сътрудничество с Румъния.

Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в стопанския сектор

Силни страни
1. Плодородна и голяма по количество обработваема земя
2. Традиции в земеделието за отглеждане на зърнено-фуражни култури и зеленчуци
3. Наличие на квалифицирани кадри в земеделието
Слабости
1. Липса на устойчив икономически растеж
2. Спад на производството поради икономическата криза
3. Слабо развита преработвателна промишленост
4. Слабо развити малки и средни предприятия
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми
2. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село
4. Възстановяване и развитие на преработвателната промишленост
5. Привличане на външни инвеститори
6. Развитие на малките и средни предприятия

2.2. Човешки ресурси**2.2.1. Демографско развитие :**

Таблица 14. Население на община Полски Тръмбеш

Проследявайки демографското развитие за периода 2006-2011 г. е видно, че в община Полски Тръмбеш има отрицателен прираст на населението.

Трайна е тенденцията на намаление на населението поради ниската раждаемост и миграционните процеси, което е 1,6 % спрямо

предходната година и 9,96 % спрямо 2006 г.

Население на общината по постоянен адрес към 15.12.2011 г. е 15 781 души, по настоящ адрес – 14 987 души. За 2011г. гъстотата на населението е 34.04 души на кв.км, при 40.5 души на кв.км за 2001 г.

Таблица 15. Население по постоянен адрес, по населени места, към 31.12.2011 г.

населено място	Общ брой		Население по настоящ адрес по пол /ползват се само адресите, включени в избирателните секции/		
	По постоянен адрес	По настоящ адрес	общо	мъже	жени
гр. Полски Тръмбеш	5338	4733	4732	2368	2364
с. Раданово	1899	1744	1744	892	852
с. Петко Каравелово	1777	1625	1624	777	847
с. Страхилово	958	888	888	452	436
с. Обединение	721	812	812	376	436
с. Павел	782	749	749	354	395
с. Климентово	825	782	782	368	414
с. Полски Сеновец	638	646	646	306	340
с. Масларево	609	630	630	301	329
с. Куцина	628	635	635	312	323
с. Орловец	598	586	585	292	293
с. Иванча	410	458	458	229	229
с. Каранци	316	307	307	159	148
с. Стефан Стамболово	107	211	211	96	115
с. Вързулица	139	152	152	80	72
ОБЩО, брой	15745	14958	14955	7362	7593

Таблица 16. Население към 31.12.2010 г. по области, общини, местоживееене и пол

Области	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Велико Търново	271400	130080	141320	185019	87972	97047	86381	42108	44273
Велико Търново	88442	41830	46612	73760	34595	39165	14682	7235	7447
Горна Оряховица	48049	23130	24919	35048	16866	18182	13001	6264	6737
Елена	10245	4980	5265	5623	2706	2917	4622	2274	2348
Златарица	4584	2253	2331	2544	1252	1292	2040	1001	1039
Лясковец	13458	6400	7058	8164	3890	4274	5294	2510	2784
Павликени	25917	12535	13382	13397	6525	6872	12520	6010	6510
Полски Тръмбеш	14920	7302	7618	4470	2234	2236	10450	5068	5382
Свищов	48351	23068	25283	34842	16386	18456	13509	6682	6827
Стражица	14467	7159	7308	5085	2498	2587	9382	4661	4721
Сухиндол	2967	1423	1544	2086	1020	1066	881	403	478

През последните 10 години населението е намаляло във всички общини на областта без изключение. Това повсеместно намаление се дължи на относително ниско възпроизводство, миграционни движения от селата към големите градове.

Населението в общината е характерно за типа селски район. Градското население е едва 29,96 %, а в селата - 70,04%.

В структурата на населението по пол, делът на мъжете е 48,94 %, а на жените – 51,06 %.

Таблица 17. Механично движение на населението през 2010 г. по области, общини и пол

Области	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Велико Търново	6964	3258	3706	8814	3987	4827	-1850	-729	-1121
Велико Търново	3002	1358	1644	2903	1343	1560	99	15	84
Горна Оряховица	974	462	512	1228	564	664	-254	-102	-152
Елена	205	116	89	287	141	146	-82	-25	-57
Златарица	137	56	81	130	61	69	7	-5	12
Лясковец	279	129	150	361	170	191	-82	-41	-41
Павликени	799	423	376	880	441	439	-81	-18	-63
Полски Тръмбеш	312	157	155	413	176	237	-101	-19	-82
Свищов	828	370	458	2037	829	1208	-1209	-459	-750
Стражица	312	139	173	466	213	253	-154	-74	-80
Сухиндол	116	48	68	109	49	60	7	-1	8

Таблица 18. Механично движение на населението по години за община Полски Тръмбеш

по години	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010 г.	312	157	155	413	176	237	-101	-19	-82
2009 г.	305	133	172	390	183	207	-85	-50	-35
2008 г.	230	115	115	355	164	191	-125	-49	-76
2007 г.	261	124	137	315	144	171	-54	-20	-34
2006 г.	220	95	125	298	139	159	-78	-44	-34
2005 г.	266	126	140	382	190	192	-116	-64	-52
2004 г.	210	92	118	360	155	205	-150	-63	-87
2003 г.	219	105	114	335	146	189	-116	-41	-75

Таблица 19. Естествено движение на населението през 2010 г. по области, общини и пол

Области Общини	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Велико Търново	2379	1244	1135	4524	2312	2212	-2145	-1068	-1077
Велико Търново	811	443	368	1192	621	571	-381	-178	-203
Горна Оряховица	400	213	187	792	407	385	-392	-194	-198
Елена	103	58	45	183	95	88	-80	-37	-43
Златарица	44	21	23	103	45	58	-59	-24	-35
Лясковец	110	53	57	247	137	110	-137	-84	-53
Павликени	192	100	92	536	265	271	-344	-165	-179
Полски Тръмбеш	110	57	53	398	205	193	-288	-148	-140
Свищов	421	204	217	678	359	319	-257	-155	-102
Стражица	165	87	78	286	131	155	-121	-44	-77
Сухиндол	23	8	15	109	47	62	-86	-39	-47

Налице е тенденция за запазване на ниска раждаемост. Най-висока е раждаемостта в община Велико Търново – 34,09 %, следвана от община Свищов с 17,7%, а най-ниска за общините Сухиндол – 0,97%, Златарица – 1,85%, Елена – 4,33% и Полски Тръмбеш - 4,62%, което корелира с възрастовата и етническа структура на населението.

По-младата възрастова структура на населението в градовете в областта и относително по-големият брой родилни контингенти определят и по високата раждаемост на населението в тях - на 1 000 души от градското население в областта се падат 9.39 живородени деца (10‰ за 2009 г. и 9.5 ‰ за 2008 г.), а на 1 000 души от населението в селата от областта – 7.4 живородени деца (7.2‰ за 2009 г. и 7.0 ‰ за 2008 г.).

За 2010 г. по показател раждания на 1000 д.н - най-висока е раждаемостта в община Стражица – 11.3‰, следвана от община Елена с 10.0‰, а най-ниска за общините Павликени и Полски Тръмбеш – по 7.3‰ и Сухиндол – 7.6‰.

Съществено влияние за поддържането на ниски нива на раждаемост оказват недостатъчната материална и жилищна осигуреност на семействата, снижаването на жизнения стандарт, високото ниво на безработица сред младите възрастни

групи, намаляване и застаряване на фертилния контингент, психологическата нагласа за малко деца в семейството.

Таблица 20. Естествено движение на населението по години за община Полски Тръмбеш

по години	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010 г.	110	57	53	398	205	193	-288	-148	-140
2009 г.	133	81	52	351	171	180	-218	-90	-128
2008 г.	102	45	57	367	182	185	-265	-137	-128
2007 г.	111	58	53	394	207	187	-283	-149	-134
2006 г.	107	50	57	445	243	202	-338	-193	-145
2005 г.	101	58	43	422	232	190	-321	-174	-147
2004 г.	116	55	61	400	205	195	-284	-150	-134

Силното демографско застаряване на областта е свързано с по-високи стойности на показателя обща смъртност в сравнение с нивото за България. През 2008 година в областта са починали 4610, което представлява 16.7 на 1000 д. н., като за страната тя е 14.5. През 2007 година в област Велико Търново са починали 4432 души, което представлява 15.8 на 1000 д.н. Най-висока е смъртността във възрастта между 80÷84 години. В градовете са починали 2294 което е 49.8% от общо починалите. В селата са починали 2316 души.

През 2010 година в областта починалите са 4524, което представлява 16.5 на 1000 д. н., като за страната този показател е 14.6.

През 2010 г. в областта на 1000 д.н. смъртността продължава да бъде по-висока при мъжете (17.7‰) отколкото при жените (15.5‰) и по-висока в селата отколкото в градовете: в градовете са починали 2241 което е 49.5% от общо починалите, а в селата - 2283 души.

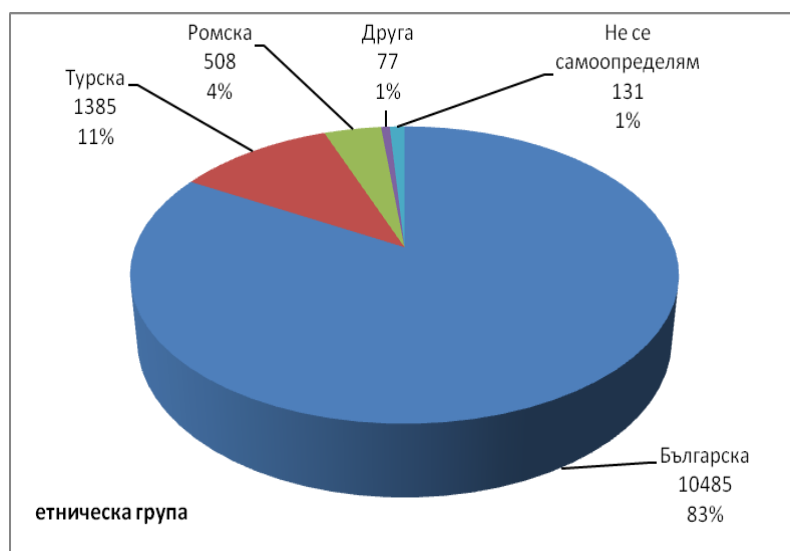
В Полски Тръмбеш смъртността през 2010 г. на мъжете е с 3,01% по-висока спрямо тази на жените. На 1000 д.н. смъртността е 26,68‰. Смъртността в общината на 1000 д.н. продължава да бъде по-висока при мъжете (13,73‰) отколкото при жените (12,93‰).

През 2010 г. в областта са починали 4524. Най - висока стойност на смъртност има в община Велико Търново - 26,35%, следвана от Г. Оряховица – 17,50%, най- малки са стойностите в община Златарица - 2,28%, като за Полски Тръмбеш- са 8,79%.

Таблица 21. Умирения по области, общини и пол

Области	2006			2007			2008			2009			2010		
Общини	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
В. Търново	4669	2453	2216	4432	2295	2137	4610	2413	2197	4291	2223	2068	4524	2312	2212
В. Търново	1188	637	551	1141	590	551	1204	628	576	1138	608	530	1192	621	571
Г. Оряховица	778	402	376	763	398	365	797	421	376	751	382	369	792	407	385
Елена	191	95	96	181	86	95	206	108	98	177	87	90	183	95	88
Златарица	95	61	34	75	38	37	103	52	51	88	54	34	103	45	58
Лясковец	253	113	140	236	132	104	266	141	125	249	133	116	247	137	110
Павликени	598	316	282	620	313	307	597	308	289	540	282	258	536	265	271
П. Тръмбеш	445	243	202	394	207	187	367	182	185	351	171	180	398	205	193
Свищов	717	367	350	666	352	314	734	407	327	645	332	313	678	359	319
Стражица	317	178	139	283	145	138	263	126	137	277	141	136	286	131	155
Сухиндол	87	41	46	73	34	39	73	40	33	75	33	42	109	47	62

Фигура 6. Население самоопределило се по етническа принадлежност

Според последното преброяване на населението през февруари 2011 г. доброволно са отговорили на въпроса за етническата си група общо 12 586 души от общината. В общината преобладава българско население – 10 485 д., следва населението от ромски произход – 508 д., турското население - 1385 д. и само 77 д. или около 1% от

населението на общината е от други етноси.

Населението от групите, определящо се като турци, роми и др. етноси имат проблеми от различно естество. Голяма част от тях са безработни и получават помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочислените им семейства. Състоянието на местната икономика не дава възможност за голяма трудова заетост - на територията на общината няма много предприятия, а тези които съществуват, са с малък капацитет. Ниската степен на образование, липсата на съответна квалификация още повече стесняват кръга от възможности за намиране на постоянна работа.

Таблица 22. Население на 7 и повече навършени години по населени места и степен на завършено образование към 01.02.2011 година

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
общо	13625	1131	5059	5064	1506	733	107	25
ГР.ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ	4111	613	1910	1040	321	195	29	3
С.ВЪРЗУЛИЦА	144	4	56	59	19	6	-	-
С.ИВАНЧА	449	48	200	166	20	12
С.КАРАНЦИ	292	18	100	131	26	14	3	-
С.КЛИМЕНТОВО	750	64	365	263	41	14	3	-
С.КУЦИНА	665	26	246	276	65	46
С.МАСЛАРЕВО	598	34	260	243	45	12	4	-
С.ОБЕДИНЕНИЕ	656	39	219	330	38	25
С.ОРЛОВЕЦ	404	10	79	178	95	38	4	-
С.ПАВЕЛ	667	42	213	303	70	32	7	-
С.ПЕТКО КАРАВЕЛОВО	1550	46	378	721	282	104	18	..
С.ПОЛСКИ СЕНОВЕЦ	712	58	216	391	34	10
С.РАДАНОВО	1571	67	479	507	330	158	19	11
С.СТЕФАН СТАМБОЛОВО	193	20	73	82	12	.	..	-
С.СТРАХИЛОВО	863	42	265	374	108	62	8	4

Данните за образователната степен, с които разполагаме са взети от НСИ.

Докато през 2006 г. преобладават лицата с основно образование – 50%; със средно образование – 17%; средно-специално и полувисше – 9.5%. Значително малък е относителният дял от населението с висше образование, едва 3%. Неграмотното население заема значителен дял (20.5%).

През 2011 г. преобладават лица с основно образование - 37.17%, със средно – 37.13%. Спрямо 2006 г. са се увеличили завършилите средно образование. Неграмотното население е 17.40%. Делът на завършилите висше образование се е увеличил спрямо 2006 г. и за 2011 г. е 8.30% .

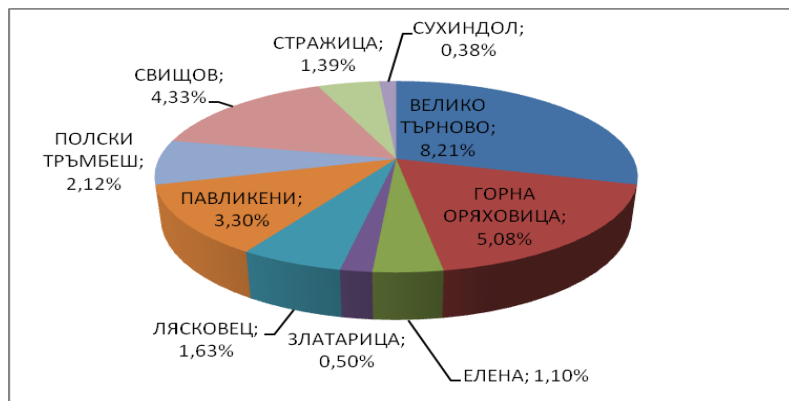
Таблица 23. Население на общината към 01.02.2011 г. по възраст

население - общо 14451 души	брой	процент
Население в трудоспособна възраст	6393	44,24
Деца и ученици на възраст до 19 г.	2577	17,83
Население в пенсионна възраст	5481	37,93

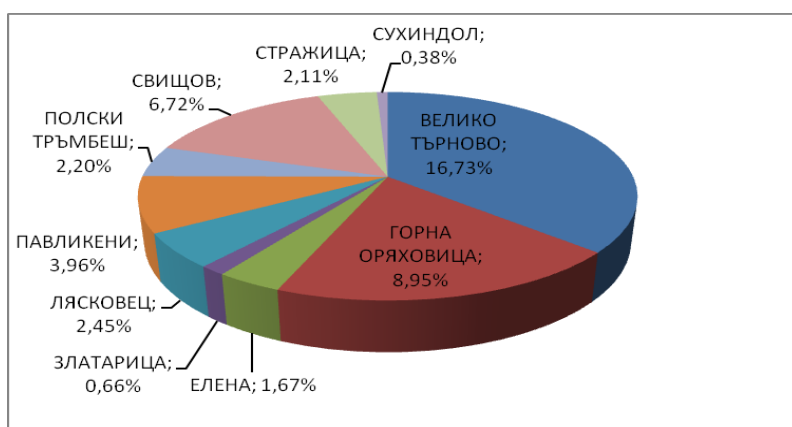
Най-голям е делът на хората в пенсионна възраст в Полски Тръмбеш/8,01%/ и в с. Полски Сеновец /3,25%/. На второ и трето място се нареждат Петко Каравелово /3,19%/и Раданово/3,0%/. Най- малко хора в пенсионна възраст има в с. Вързулица /0,54%/.

Най-малко е населението в трудоспособна възраст в с. Стефан Стамболово, едва 0,3%, следвано от с. Вързулица – 0,4%. Най-голям е дялът на трудоспособното население в Полски Тръмбеш – 16,24% , Петко Каравелово /5,70%/ и Раданово /5,67%/.

Фигура 7. Население в пенсионна възраст, спрямо общото население на областта

Фигура 8. Население в трудоспособна възраст, спрямо общото население на областта

Спрямо населението в област Велико Търново, общината заема едно от последните места по население в трудоспособна възраст – едва 2,20%

Таблица 24. Населениена 15 и повече навършени години по области, икономическа активност, пол и възраст към 01.02.2011 година

Област	Общо	Икономически активни			Икономически неактивни				
		общо	заети	безработни	общо	учащи	пенсионери	лица, заети само с домашни или семейни задължения	други
Община Пол Възраст									
ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ	12561	4506	3241	1265	8055	544	5500	1194	817
Мъже	6113	2533	1804	729	3580	303	2297	377	603
Жени	6448	1973	1437	536	4475	241	3203	817	214

През 2010 година в област Велико Търново се запазва тенденцията от последните години за неблагоприятно намаляване на броя на населението, както и на неблагоприятни здравно-демографски процеси.

Възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване на населението. През 2008 г. процентът на населението в областта от 0 до 17 г. е един от най-ниските в България – 14.7 %, при средно за страната 16.7 %. Същевременно населението над 60 години е 25.7 % при много по-нисък процент за страната (23,9 %). Тенденцията на застаряване на населението е по-силно изразена в селата, поражда сериозни социални и медицински проблеми и оказва отрицателно въздействие върху възпроизводството на населението.

През 2010 г. процентът на населението в областта от 0 до 17 г. е един от най-ниските в България – 14.7 %, при средно за страната 16.7 %. Същевременно през 2010 г. населението в областта над 60 години е 26.5% при по-нисък процент за страната (24.7%). За 2009 г. 26,0%, при 24.3% за страната, а за 2008 г. – 25.7, при 23.9% за страната.

Друга тревожна тенденция е намаляването на средната продължителност на живота- за страната за периода 2004-2007г. тя е 72,7 години (при мъжете тя е 69,12г. , при жените – 76,3г.). Тези стойности са с около 6-7 години по-ниски от средните за ЕС.

2.2.2. Благосъстояние на населението.

Средно-списъчният брой на заетите лица в обществения сектор към 2006 г. е 1045, като средната работна заплата е в размер на 296 лв. В частния сектор средно-списъчният брой на заетите лица е 1348, при средна работна заплата от 237 лв. Спрямо 2009 г. през 2010 г. е намалял средния списъчен брой заети лица в частния сектор със 115 бр. или 8,97 %. В обществения сектор е намалял средно списъчния брой заети лица с 108 бр или 14,25%.

Таблица 25. Среден списъчен брой на наетия персонал и средна работна заплата в община П.Тръмбеш

	Общо	Обществен сектор	Частен сектор
2009 г.			
Среден списъчен брой	2040	758	1282
Средна годишна работна заплата - лева	5024	6008	4436
2010 г.			
Среден списъчен брой	1817	650	1167
Средна годишна работна заплата - лева	5225	6518	4499

Бедността е най-голяма сред безработните, ниско – квалифицираните и малцинствените групи с ромски произход. Една част от населението е зависимо от системата на социално подпомагане.

Борбата срещу бедността се води чрез пасивни и активни мерки на националната мрежа за социална защита, респективно чрез общинските служби за социално подпомагане. Пасивните мерки са паричните обезщетения за безработица, паричните помощи. Активните мерки са насочени към

професионално насочване, чрез еднократни помощи за започване на собствен бизнес, увеличаване на минималната работна заплата и пенсиите, както и разработване на програми за трудовата заетост.

За периода 2009 – 2010 г. се наблюдава тенденция на намаляване доходите на домакинствата в номинално изражение за общината, което е характерно, както за областта, така и за страната.

Дохода на едно домакинство се формира главно от работна заплата 50,9%; пенсии 30,9%; семейни добавки за деца 0,9%; от домашно стопанство 2% и т.н.

Разхода на едно домакинство се формира главно от храна и безалкохолни напитки 37,2%; Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди 14,3%; здравеопазване 6%; съобщения 4,7%; облекло и обувки 2,9% и т.н.

Социален статус

През 2009 г. на социално подпомагане в община Полски Тръмбеш са били 3350 души, докато през 2010 г. са с 5.97 % по-малко.

Таблица 26. Жители на социално подпомагане										
година	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
За страната, брой	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	222040	270772	253648	98112	233689	259055
Община Полски Тръмбеш	980	1300	1200	1250	1300	1350	1120	750	3350	3150

Средната годишна работна заплата в областта през 2009 г. е 5765 лева, което е по-ниско от тази за Северен централен район (5888 лева) и за страната (7309 лева).

Таблица 27. Средна годишна работна заплата по общини в област Велико Търново (лева)

Общини	2005	2006	2007	2008
Общо за областта	3 276	3 565	4 157	5 144
Велико Търново	3 402	3 634	4 331	5 240
Горна Оряховица	3 257	3 753	4 063	5 268
Елена	2 737	2 904	3 231	4 179
Златарица	2 713	2 912	3 285	4 116
Лясковец	3 269	3 401	4 339	5 491
Павликени	3 160	3 415	4 001	4 922
Полски Тръмбеш	3 127	3 152	3 614	4 438
Свищов	3 292	3 619	4 302	5 230
Стражица	2 991	3 284	3 808	4 674
Сухиндол	2 710	2 931	3 011	3 634

В област Велико Търново се наблюдават значителни различия по отношение на средната годишна работна заплата за отделните общини. През 2008 г. на първо място по размер на заплатите е община Лясковец (5491 лева) – по-високо от средната заплата за областта, а най-ниска в община Сухиндол (3634 лева) – с 28,94% по-ниска от средната за областта.

Стандарт на живот

Съществуват различия в условията на живот между отделните общини на област Велико Търново, дължащи се на спецификата в развитието им. Определящо значение има икономическото развитие, но е важно и значението на социалните фактори.

Индексът на човешко развитие включва три компонента – очаквана продължителност на живота, комбиниран образователен индекс (грамотност на населението и записваемост в трите образователни степени) и икономически компонент.

Според общия индекс на човешко развитие подреждането на общините в рамките на областта е: Велико Търново, Сухиндол, Свищов, Горна Оряховица, Павликени, Елена, Стражица, Полски Тръмбеш, Златарица, Лясковец. Разпределението на общините по отделни компоненти на индекса очертава някои различия. Община Велико Търново по всички индикатори е над средните, по-близо до максималните им значения. По очаквана продължителност на живота и община Свищов, Златарица, Горна Оряховица и Павликени са със стойности над средните за страната, докато останалите общини са под средното за страната равнище. Според комбинирания образователен индекс всички общини са над средното равнище за страната. С най-висока стойност на индекса е община Велико Търново. Високи са и стойностите на индекса в общини Горна Оряховица и Свищов. Според икономическия компонент с най-високо равнище е Велико Търново. С над средното за страната равнище е и Сухиндол, докато останалите общини са под средното равнище за страната.

Въз основа на общия индекс на човешко развитие, общините в областта се определят като високо развити (Велико Търново, Сухиндол), средно развити (Свищов, Горна Оряховица, Павликени, Елена, Стражица) и развити (Лясковец, Полски Тръмбеш, Златарица).

Основни изводи:

- Основни източници на доходи в общината са работната заплата и пенсиите, като в структурата на доходите нараства дялът на тези от работна заплата и социални плащания.
- Сравнително висок дял на потребителските разходи за храна, консумативи (вода, електроенергия, горива за битови нужди) и транспорт.
- Не са високи стойностите на човешкия индекс за Полски Тръмбеш, спрямо другите общини в областта.

Заетост

През 2008 г. наетите лица по трудово или служебно правоотношение са 78 723 лица., от които в частния сектор - 56934 (72,32%). За периода 2004-2008 г. се наблюдава тенденция увеличаване броя на наетите лица само в три общини от областта – Велико Търново (16,59%), Елена (7,73%) и Горна Оряховица (3,44%) . Останалите 7 общини бележат спад в броя на наетите. Особено тревожно е положението в община Златарица, където спада е с 38,29%, Сухиндол (19,67%), Лясковец (11,50%) и Павликени (8,95%). Основни причини за този спад могат да бъдат две: застаряването на населението и промените в икономиката на общината. Делът на частния сектор в заетостта спрямо 2001 г. се е увеличил с над 3 пункта (2001 г. - 61%). За периода 2004-2008 г. делът на наетите в частния сектор бележи увеличение с 6,77 пункта

Таблица 28. Наети по трудово и служебно правоотношение по форма на собственост и общини

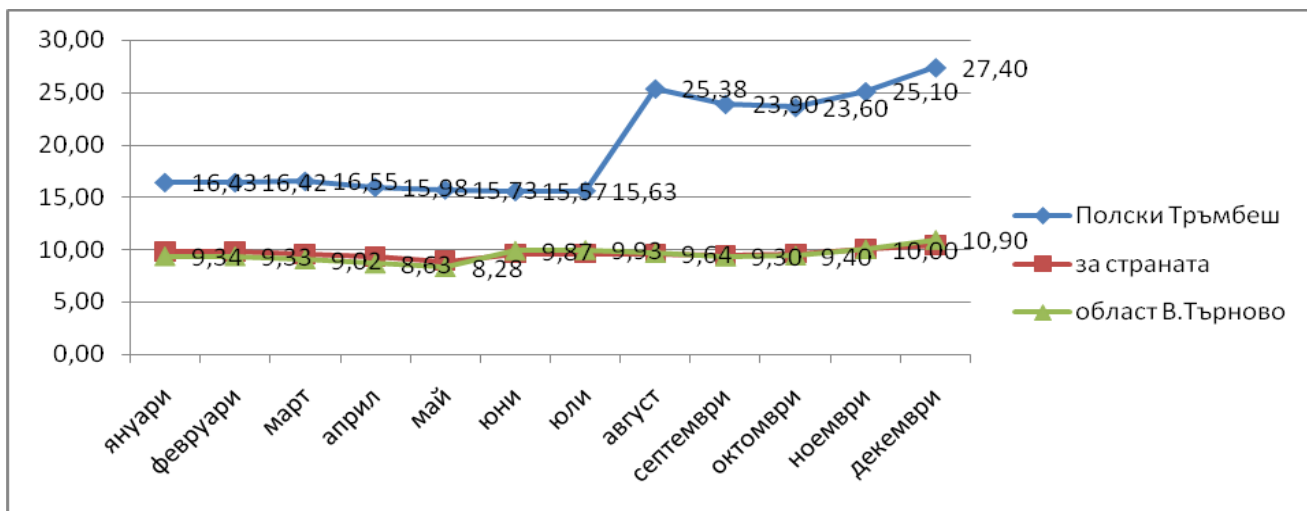
Общини	2005		2006		2007		2008	
	Общо	в т.ч. в частния сектор	Общо	в т.ч. в частния сектор	Общо	в т.ч. в частния сектор	Общо	в т.ч. в частния сектор
Общо за областта	76 443	52 518	78 031	54 612	78 187	55 515	78 723	56 934
Велико Търново	31 414	22 025	31 979	23 010	33 231	24 692	35 096	26 618
Горна Оряховица	14 493	9 115	16 628	11 153	15 659	10 121	15 045	9 725
Елена	2 458	1 604	2 556	1 678	2 584	1 649	2 397	1 596
Златарица	733	231	798	320	723	312	556	215
Лясковец	5 515	4 919	4 599	4 039	4 310	3 783	4 503	3 996
Павликени	5 416	3 750	5 141	3 497	5 186	3 608	5 135	3 670
Полски Тръмбеш	2 410	1 294	2 393	1 348	2 389	1 406	2 374	1 502
Свищов	10 831	7 800	10 645	7 676	10 967	8 144	10 570	7 822
Стражица	2 582	1 454	2 654	1 517	2 606	1 474	2 553	1 499
Сухиндол	591	326	638	374	532	326	494	291

Разпределението на наетите лица по сектори на икономиката следва общата тенденция за страната. През 2004 г. секторът на услугите осигурява най-голяма заетост – 52,89%, а през 2008 г. 53,01%. Най-голям ръст бележи заетостта в строителството. През 2008 г. то е осигурявало заетост на 5908 лица или 7,50% от общия брой на заетите в областта, докато през 2004 г. заети са били 2805 лица или 3,75% от заетите. Фирмите от добивната, преработваща промишленост и производството и разпределение на енергия, горива и вода са допринесли за 34,63% от заетостта в областта (през 2004 г. – 37,38%), като над 97,79% от заетостта в сектора се пада на преработващата промишленост.

2.2.3. Безработица / Трудови ресурси и заетост /.

През месец декември 2011 г. броят на регистрираните безработни продължава да расте и е 1219 души. В сравнение с предходния месец е установено увеличение със 102 души. Равнището на безработица в община Полски Тръмбеш е 27,4 % (при 10,4 % на национално и 10,9 % на областно ниво). Към същия период на предходната година броят на безработните е бил 1223 лица.

Таблица 29. Ниво на безработицата, изразено в проценти за 2011 г.

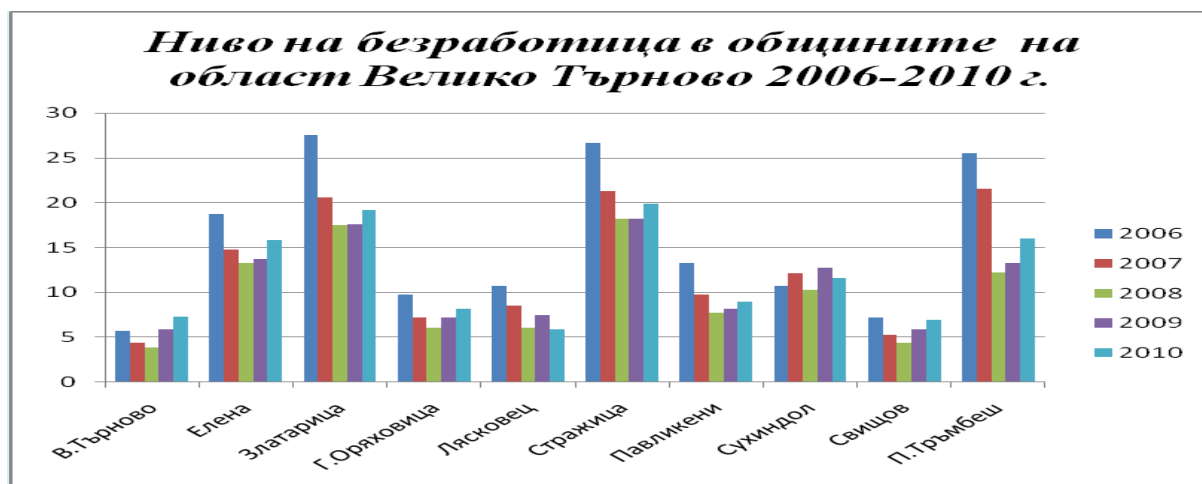

Близо половината от регистрираните лица – 49.4 на сто са с регистрацията повече от 1 година.

Натискът на пазара на труда измерен условно чрез съотношението брой работни места и брой безработни показва, че 252 души се конкурират за едно работно място.

Въпреки множеството програми, в които участва общината за насърчаване на незаетите лица и за осигуряване на временна заетост на нискоквалифицирани работници все още процента на безработица е относително висок спрямо нивата отчетени за страната и областта.

Таблица 30. Равнище на безработицата в общините на област Велико Търново за периода 2006-2010 г.

Изводи:

- Големи са различията в равнището на безработица между общините в областта;
- Ниско е образователното равнище в преобладаваща част от регистрираните безработни;
- Неблагоприятна е тенденцията за увеличаване дела на безработните жени и лицата над 55 години;
- Висок е дялът на продължително безработните лица;
- Отрицателния естествен прирѳст, по-големия темп на намаление на лицата в подтрудо̀способна възраст и емиграционният поток са фактори, които оказват влияние в посока към застаряване на населението и влияят неблагоприятно върху пазара на труда;
- Ниските доходи на населението ограничават потреблението и не насърчават развитие на сектора на услугите;

2.2.4. Социални услуги предоставяни в община Полски Тръмбеш към 2012 г.

Важна роля играе Дирекция “Социално подпомагане”, в която е създаден и отдел “Закрила на детето”.

Домашен социален патронаж

Дейността ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на лична хигиена и хигиена на жилищните помещения обитавани от ползвателя; комунално – битови услуги; осъществяване на социални контакти; медицинско наблюдение и др.

През годините социалният патронаж се е развивал, усъвършенствувал и вече е заведение с доказани традиции и високо качество на предлаганите услуги. Към настоящия момент капацитета е 199 места. Обслужват се лица в пенсионна възраст, лица с увреждания. С предимство за прием се ползват самотните възрастни хора, ветераните от войните, военноинвалидите и лицата с трайно намалена работоспособност над 71%.

Център за социална рехабилитация и интеграция на пълнолетни лица

Предоставяне на нова социална услуга през 2010 - 2011 г. за възрастни хора на пенсионна възраст в гр. Полски Тръмбеш; - Създаване на условия за социални контакти и възможност на възрастните хора на пенсионна възраст да се чувстват неразделна част от обществото; - Осигуряване на подкрепа за пенсионираните и напуснали активния живот хора, да преодолеят изолираността и психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни; - Създаване на условия за взаимопомощ сред хората в пенсионна възраст; - Осигуряване на подкрепа на хората на пенсионна възраст да станат по-инициативни и организирани и да намерят своето значение в обществото; - Създаване на условия за обмяна на знания, умения и опит.

За постигане целта на дейността са назначен следния екип за работа в центъра: 1. Медицински работник- 2 бр; 2. Социален работник- 2 бр.; 3. Арт-

терапевт; 4. Трудотерапевт; 5. Психолог-2 бр; 6. Юрист; 7. Супервизор-психолог; 8. Хигиенист; 9. Домакин.

Център за обществена подкрепа

Центъра за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги, които отговаря на нуждите от специализирана работа с деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

Институционални грижи - Дом за деца, с. Страхилово

Домът е единственото социално заведение на територията на общината, обгрижващо деца в неравностойно социално положение на възраст от 3 до 10 годишна възраст. Домът за деца предлага цялостно обслужване и обгрижване на децата настанени в него. Освен образователна, Дома има и превантивна функция, която предпазва децата потребители от пагубното влияние на улицата. Благодарение на полаганите грижи за децата, те имат възможност да получат добро образование и възпитание и така да се реализират в живота, като достойни граждани.

Образователната политика на Дома е насочена към подкрепа и подпомагане образованието на децата по време на престоя им в институцията. На всяко дете е осигурен достъп до учебно заведение в зависимост от неговата възраст, потребности, интереси и възможности, както и ученически пособия. Предоставени са добри условия за самостоятелна подготовка, като децата активно се насърчават и подпомагат от възпитателите.

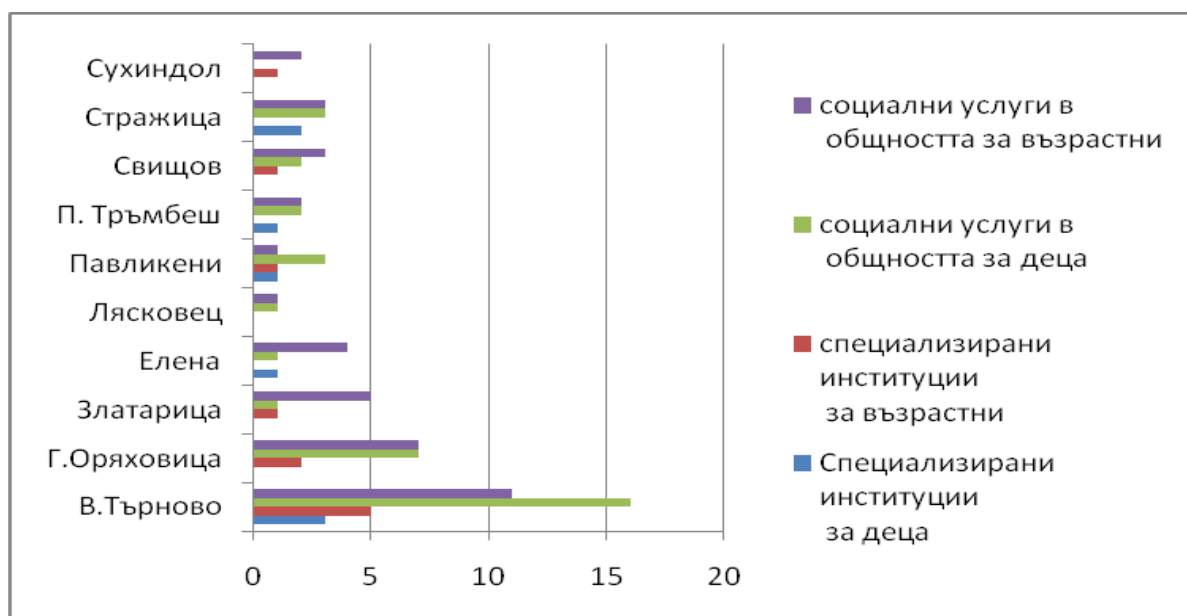
Клуб на пенсионера и инвалида

Дейността е в 14 населени места. Целта на клубовете е да съдействат за поддържане на социалните контакти и да поддържат активно дълголетие на пенсионери и инвалиди. Клубовете организират и провеждат дейности и мероприятия със социален, здравен, културен и т.н. характер. Достъпни са за всички лица в пенсионна възраст без ограничения на възрастта

Таблица 31. Разпределение на социалните услуги на областно ниво

Общини	Специализирани институции за деца	Специализирани институции за възрастни	Услуги в общността за деца	Услуги в общността за възрастни
В.Търново	3	5	16	11
Г. Оряховица	-	2	7	7
Златарица	-	1	1	5
Елена	1	-	1	4
Лясковец	-	-	1	1
Павликени	1	1	3	-
П. Тръмбеш	1	-	2	2
Свищов	-	1	2	4
Стражица	2	-	3	3
Сухиндол	-	1	-	2
Общо	8	11	36	39

Таблица 32. Териториално разпределение на социалните услуги и институции по видове

Изводи за предоставяните социални услуги

- Повечето от наличните социални услуги в общността са недостъпни за децата и възрастните с увреждания, които живеят в малките и отдалечени от общинския център населени места. Единствената достъпна за тях услуга е личен асистент, както и домашен помощник, които са крайно недостатъчни като капацитет и спектър предвид броя на населението;
- Налице е неравномерно разпределение на услугите в общината. Голяма част от тях са съсредоточени в общинския център.
- Преобладават социалните услуги в семейна среда, спрямо услугите, които са резидентен тип

2.2.5. Здравеопазване

Изградената система на първична медицинска помощ в общината е сравнително добра и достъпна за населението. За съжаление обаче сградния фонд на СБАЛ „Методи Миновски”, гр. Полски Тръмбеш, където се помещават повечето кабинети за първична и специализирана медицинска помощ е силно амортизиран. Общинската болница не функционира. В момента се търсят възможности за финансиране ремонта на отоплителната инсталация на сградата.

На територията на общината са регистрирани през 2011 г., както следва:

- Лечебни заведения за извънболнична помощ и хосписи:
ЕТ "Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ" – 11 броя
- Първична помощ по дентална медицина:
ЕТ "Индивидуална практика за първична медицинска помощ - дентален кабинет" – 9 броя
- Специализирана медицинска помощ – 11 броя, от тях:
 - нервни болести – 1 брой
 - акушерство и гинекология – 2 броя
 - кардиология – 1
 - очни болести – 1
 - хирургия – 1
 - психиатрия – 2
 - образна диагностика – 1
 - ендокринология – 1
 - детски болести – 1
- Самостоятелни лаборатории – 3 броя, от тях:
 - медико-диагностична лаборатория – 2 бр
 - медико-техническа лаборатория – 1 бр

В града има един филиал на Центъра за спешна медицинска помощ, гр. Велико Търново.

Здравни кабинети в детски градини и училища – 14 здравни кабинети и 6 броя медицински сестри.

Общината не разполага с достатъчен брой квалифицирани кадри и във връзка с това се налага да се използват специалисти от другите съседни общини.

Динамиката на заболяемостта се определя от редица фактори. Един от тях са климатичните условия. През есенно-зимния сезон преобладават грипните заболявания, бронхити и пневмонии. През пролетно – летния период зачестяват стомашно - чревните оплаквания. Друг фактор, влияещ върху динамиката на заболяемостта, е възрастовата структура на населението, за която като цяло е характерно по-голям процент възрастово население. Ето защо по-силно са изразени заболяванията на сърдечно – съдова система (ССС), онкологични и хипертонична болест. За увеличението на тези заболявания оказват влияние и редица други фактори, като стреса и тежкото икономическо състояние на население.

Факторите, влияещи върху здравето, а оттам и върху смъртността се обуславят от различни причини, по-важните от които са: нездравословен начин на живот, неблагоприятна околна среда, лоши битови и производствени условия, лоша хигиена при някои групи от населението, миграция към по-големите населени места с по-висока трудова заетост и други. Поради изброените причини се наблюдава трайно запазване на показателите за смъртността от социално-значими заболявания, като инфаркти, инсулти, злокачествени новообразувания и не на последно място травми и отравяния. Високите стойности на общата смъртност е важен индикатор за общественото здраве и отразяват преди всичко влиянието на възрастовата структура на населението. Те зависят от социално-икономическото развитие на областта, от ефективността на профилактиката, лечението и рехабилитацията, от обезпечеността с извънболнична и болнична медицинска помощ, от начина на живот и отношението на индивида към собственото му здраве и здравето на другите членове на обществото.

Табл. 33. Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Велико Търново през 2010 г.

община	Брой по здравна карта		Брой регистрирани в РЦЗ (физ.лица)			
			В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
1. община Велико Търново	47	61	32	80	46	28
В т.ч. в градовете	35	50	27	76	42	28
в селата	12	11	5	4	4	-
2. община Горна Оряховица	31	36	31	39	4	-
В т.ч. в градовете	21	28	25	37	4	-
в селата	10	8	6	2	-	-
3. община Елена	10	9	8	6	-	-
В т.ч. в градовете	5	6	7	6	-	-
в селата	5	3	1	-	-	-
4. община Златарица	4	4	5	2	-	-
В т.ч. в градовете	2	3	3	2	-	-
в селата	2	1	2	-	-	-
5. община Лясковец	9	11	7	8	2	2
В т.ч. в градовете	4	6	3	8	2	2
в селата	5	5	4	-	-	-
6. община Павликени	19	21	21	14	2	2
В т.ч. в градовете	9	11	15	13	2	2
в селата	10	10	6	1	-	-
7. община Полски Тръмбеш	12	13	11	9	-	-
В т.ч. в градовете	4	5	4	5	-	-
в селата	8	8	7	4	-	-
8. община Свищов	29	31	30	16	2	4
В т.ч. в градовете	17	19	19	15	2	4
в селата	12	12	11	1	-	-
9. община Стражица	12	12	9	4	-	-
В т.ч. в градовете	4	6	5	3	-	-
в селата	8	6	4	1	-	-
10. община Сухиндол	2	3	2	1	2	-
В т.ч. в градовете	2	3	2	1	2	-
в селата	-	-	-	-	-	-
област Велико Търново	175	201	156	179	58	36
В т.ч. в градовете	103	137	110	166	54	36
в селата	72	64	46	13	4	-

Табл. 34. Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ по общини към 31.12.2010 г.

община	ипсмп	ипсдп	гпсмп	мц	мдц	дкц	дц	смдл	смл	хосписи
Велико Търново	79	2	1	14	-	1	1	9	10	2
Горна Оряховица	60	-	-	2	-	1	-	5	4	-
Елена	5	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Златарица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Лясковец	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Павликени	14	-	-	4	-	-	-	3	1	1
Полски Тръмбеш	11	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Свищов	41	-	-	4	-	-	-	2	2	1
Стражица	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сухиндол	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Област:	214	2	1	26	-	2	1	19	19	5

2.2.6. Образование :

В община Полски Тръмбеш през учебната 2009/2010г. функционират 6 училища от които 1 СОУ, 4 основни и 1 начално училище. В тях се обучават 1376 ученика в 68 паралелки. Целодневните детски градини са 9 с 326 деца разпределени в 15 групи. Професионално образование и обучение се извършва само в СОУ “Цанко Церковски” в град Полски Тръмбеш. Подготовката е по професия «Земеделец» и «Оператор в текстилното производство» Обхванати са 99 ученика в 5 паралелки.

За учебната 2009/2010 г. броя на групите в детските градини спрямо групите в областта е 5,9%. Посещаващи детска градина са 43.53% от общия брой деца в общината. Като в града посещават 41.83 % от живеещите деца до бг. възраст в град П. Тръмбеш, а в селата – 44.47 % от живеещите в населените места извън градския център. От общо 1584 ученици, 86.87 % учат в училища на територията на общината и едва 13.13% учат извън нея

С Решение № 600/2010 г. са преобразувани чрез вливане като филиали следните детски градини, считано от учебната 2010/2011г:

Във филиали на ЦДГ “Детски свят” гр.П.Тръмбеш - ЦДГ “Славейче” село Климентово, ЦДГ “1-ви юни” с. Иванча и ЦДГ с. Обединение ;

Във филиал на ЦДГ “Незабравка” с.П.Каравелово - ЦДГ с. Куцина;

Във филиал на ЦДГ “1-ви юни” с. Раданово - ЦДГ “Слънце” с. Страхилово и ЦДГ с. Павел.

За учебната 2010/2011 г. са обхванати 296 деца в 15 групи в детските градини. Общия брой на учениците в училищата е 1341 ученика, разпределени в 2 подготвителни групи в училищата и 62 паралелки, в това число 4 професионални паралелки към СОУ «Цанко Церковски». В професионалните паралелки се обучават 96 ученика по професията «Земеделец». ОУ “Христо Ботев” с. Орловец е преобразувано в начално училище считано от учебната 2010/2011г.

По данни на НСИ за Северен централен район, област и по общини са дадени по – долу данни в таблиците:

Таблица 35. Данни за детските градини в началото на учебната 2010/2011 г.

област	детски градини	деца		педагогически персонал		места		детски групи
община	брой	общо	в т.ч.мом ичета	брой	в т.ч.детски учители	общо	на 100 деца	брой
Северен централен район	267	25223	12111	2305	2163	32221	128	1090
Велико Търново област	92	7190	3446	632	590	9156	127	301
Велико Търново	23	2393	1159	181	169	2506	105	87
Горна Оряховица	13	1423	695	125	114	1705	120	59
Елена	5	264	135	23	22	328	124	12
Златарица	4	157	84	13	13	233	148	7
Лясковец	7	403	179	35	33	537	133	16
Павликени	13	645	323	62	59	823	128	29
Полски Тръмбеш	3	351	163	35	32	593	169	17
Свищов	9	979	443	100	92	1588	162	45
Стражица	14	515	237	54	52	738	143	27
Сухиндол	1	60	28	4	4	105	175	2

Таблица 36. Учаци в общообразователни училища за учебната 2010/2011 г.

област	училища	I-IV клас		V-VIII клас		IX-XII клас	
община	брой	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
Северен централен район	264	1346	28129	1111	24751	648	14738
Велико Търново област	81	389	8314	302	7188	194	4363
Велико Търново	23	123	2591	93	2101	109	2557
Горна Оряховица	12	75	1609	54	1333	20	402
Елена	5	19	371	16	353	7	152
Златарица	3	6	154	5	128	4	61
Лясковец	4	20	388	15	361	8	174
Павликени	9	31	802	24	708	9	206
Полски Тръмбеш	6	21	532	21	517	8	169
Свищов	11	54	1123	42	971	23	517
Стражица	7	35	650	27	615	6	125
Сухиндол	1	5	94	5	101	0	0

Таблица 37. Училища- професионално образование за учебната 2010/2011 г.

област	III професион. квалиф. степен			II професион. квалиф. степен		
	училища	паралелки	ученици	училища	паралелки	ученици
община	брой			брой		
Северен централен район	56	559	13853	11	279	6474
Велико Търново област	16	169	4435	4	75	1677
Велико Търново	6	68	1792	1	21	431
Горна Оряховица	5	65	1794	1	7	193
Елена					3	58
Златарица				1	5	115
Лясковец						
Павликени	1	10	201		8	153
Полски Тръмбеш					4	96
Свищов	2	14	433	1	19	474
Стражица	2	12	215		5	97
Сухиндол					3	60

В община Полски Тръмбеш през учебната 2011/2012г. функционират 6 училища от които 1 СОУ, 3 основни и 2 начални училища. В тях се обучават 1285 ученика в 62 паралелки.

Целодневните детски градини са 3 с 227 деца разпределени в 12 групи.

Професионално образование и обучение се извършва само в СОУ “Цанко Церковски” в град Полски Тръмбеш. Подготовката е по професия «Земеделец».

2.2.7. Култура :

Културни институции на територията на Община Полски Тръмбеш са народните читалища и Общинския исторически музей, които възраждат, съхраняват и създават условия за битуването на българските национални традиции в живота, особено на младото поколение.

В читалищата е съсредоточен цялостният културен живот на селищата: библиотечно дело, любителско художествено творчество и всички дейности по съхраняване и разпространение на националното ни културно богатство. Читалищата са 15 на брой със субсидирани 23 бройки персонал.

Любителското художествено творчество е втората по значимост дейност в народните читалища след библиотечното дело. Явен е стремежът на участници и ръководители към художествени прояви. Доказателство са завоюваните отличия от регионални, национални и международни фестивали и събори.

Културно – масовата работа на читалищата е свързана преди всичко с празнично-обредния календар на българите, обединена в Общинската програма “Зимни вечери “Край огнището”, включваща есенно-зимните празници и “Пролет край Янтра” , включваща пролетните празници, Седмицата на детската литература и изкуствата за деца и юноши и Майските дни на културата. С реализирането на инициативите по тези програми се осъществява и една много

важна роля на народните читалища – да възраждат, съхраняват и създават условия за битуването на българските национални традиции в живота особено на младото поколение.

Наред с утвърдените културни прояви в града и общината, читалищните дейци създават условия за съприкосновение на населението с професионалното изкуство - театрални спектакли, концерти, шоу-програми и други.

Към градското читалище има Детска музикална школа с класове по пиано и акордеон, където се обучават деца и от съседните села. Изградена е и Детска школа по български народни танци към Фолклорна формация “Полянци”.

2.1.8. Туризъм

В общината има разработена и утвърдена от Общински съвет Програма за развитие на туризма.

С **Програмата за развитие на туризма** са определени два туристически маршрута свързани с архитектурните и исторически характеристики на общината. Първи туристически маршрут: *гр.П.Тръмбеш-с.Каранци-с.Орловец-с.Каранци-гр.П.Тръмбеш*. Втори туристически маршрут: *гр.П.Тръмбеш-с.Климентово-с.Иванча-с.Обединение-с.Иванча-с.Климентово-гр.Полски Тръмбеш*.

По проект: „Полски Тръмбеш и Кумпана – партньори за устойчиво местно и трансгранично икономическо развитие” по Програма ФАР проект „Устойчиво развитие и запазване на биологичното разнообразие”, BG 2005/017-455.01.02 с договор № BG2005/017-455.01.02.01.05 са определени следните **туристически маршрути**:

1. Полски Тръмбеш, България – Кумпана, Румъния – 325 км
- Полски Тръмбеш - Силистра- ГКПП- Адамкиси – Кумпана, Румъния. По пътя посещение на манастира Дервент близо до с. Остров на река Дунав, посещение на монумента на Траян в Адамкиси.
2. Кумпана, Румъния – Полски Тръмбеш, България – 325 км
- Кумпана – Адамкиси – ГКПП – Силистра – Полски Тръмбеш. По пътя посещение на архитектурно – археологичния резерват “Дуросторум – Дръстър-

Силистра., неолитно селище Ада кузу при с. Орловец и Общински исторически музей в Полски Тръмбеш.

НАЦИОНАЛЕН СЪБОР-НАДПЯВАНЕ "АВЛИГА ПЕЕ" – провежда се през месец май всяка година в с. Обединение. Организатори са Община Полски Тръмбеш, Кметство, с. Обединение, НЧ "Просвета", с.Обединение. През 2011 г. се проведе за седми път. Над 1500 изпълнители от цялата страна вземат участие.

През 2009 г. в навечерието на Съборанадпяване се честваха 100 години от рождението на Мита Стойчева, откри се в центъра на село Обединение бюст-паметник на именитата народна певица, а и читалището в селото вече носи нейното име.

РОКЕРСКИ СЪБОР В ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ – провежда се през месец юли и се утвърди като традиционен събор. Мотористи от цялата страна се събират на мотосреща на открития плувен басейн в Полски Тръмбеш. Започна с шествие под мотото "Да намалим скоростта на пътя", което тръгва от община Велико Търново. Организаторите от мото клуб "Лястовица 33 – България" съвместно с

Областната дирекция на МВР целят да привлекат общественото внимание към произшествията на пътя.

Съборът продължава четири дни, в които има различни забавления – огнено шоу, надсвирване с гайди, водни игри, атрактивно каране на мотор и награди. Музикалната атмосфера на рокерската сбирка се подсигурава от рок - групите и др.

СЕДМИЦА НА КУЛТУРАТА, ПОСВЕТЕНА НА ПРАЗНИКА НА ГРАД ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ – "Рождество Богородично" – септември, организатор –

Община Полски Тръмбеш, НЧ “Отец Паисий”. Провежда се общински събор на плодородието “Златна есен” - кулинарна изложба и на селскостопанска продукция.

Всяко селище отбелязва общоселищния си празник по специфичен начин, съобразно религиозните и народни традиции. През последните години в дните, предшествващи празника, се провеждат разнообразни културни инициативи: концерти, землячески срещи, срещи на родове, площадни увеселения и други под мотото “Да не загасват бащини огнища”.

„Минерален извор и бани – лятна къпалня” – Полски Тръмбеш:

В западната част на град Полски Тръмбеш, където се намира единият от сондажите за минерални води, който е с дълбочина 1462 м, са изградени и действат „Минерален извор и бани – лятна къпалня”, с площ 2872 кв.м. Дебитът на водата е 50-60 литра/сек. Температурата ѝ се движи между 44 и 47 °С, а общата минерализация е 3,2-3,4 г. на литър вода.

Поради своя състав, минерално съдържание, химически и физически свойства и термални качества, употребата на тази вода е с голяма лечебна стойност при редица заболявания като: стомашно-чревни заболявания – язва на стомаха и дванадесетопръстника, хронични гастрити, колити, хронични чернодробни и жлъчни страдания, болести на опорния и двигателния апарат, различни форми на ревматизъм в извън пристъпен стадий, артрити и деформиращи артрози, болести на пикочо–половата система цистит, болести на обмяната на веществата, диабет, някои видове екземи и др

Находище на минералните води има и в с. Обединение - **Минерална баня, с. Обединение**. За пръв път сондажи тук са направени през 1971 г. Водата извира от дълбочина 1 250 м. с хипер термален произход и температура 43 градуса с лека алкална реакция. Тържественото откриване на минералната баня е извършено през 1986 г. Минералната вода от извори Обединение притежава много добра минерализация и е предпочитана за редица заболявания на

опорно-двигателния апарат; на периферната нервна система; на стомашно-чревния тракт; за укрепване на имунната система и т.н.

На територията на “Ловния парк” в гр.Полски Тръмбеш е изграден **Ловно-стрелбищен комплекс**, представляващ открити и закрити ловни стрелбища и административно-битова сграда.

През 2007 г. отвори врати **Общински историческия музей** в гр. Полски Тръмбеш, чиято експозиция е в 3 раздела: етнография, история и археология. В отделна зала са експонирани възстановени от чл. кор. проф. Йордан Йорданов черепи на исторически личности.

На 8 септември 2011 г. тържествено ще бъде открит Художественият отдел на историческия музей. Една от залите на отдела ще бъде постоянна галерия, в която ще бъдат изложени творби на художници от общината. Друго помещение е предвидено за изложбена зала за гостуващи изложби.

бъдат изложени творби на художници от общината. Друго помещение е предвидено за изложбена зала за гостуващи изложби.

От културно историческа гледна точка интерес представлява обектът в **местността Ада-Кузу с. Орловец VII-VI в. пр.н.е.** Разкрито е находище на неолитно селище в района на с. Орловец, разположен в местността ”Ада Кузу”, локализирано през 1989 г.

През 2008 г. са благоустроени района на разкопките в местността “Ада Кузу” и района на Общински исторически музей по проект „Полски Тръмбеш и Кумпана – партньори за устойчиво местно и трансгранично икономическо развитие”, по Програма ФАР проект „Устойчиво развитие и запазване на биологичното разнообразие”, BG 2005/017-455.01.02

Културно-историческите паметници, с малки изключения, са добре запазени. Няколко могили са разровени и ограбени от иманяри. Почти всички църкви се нуждаят от ремонт. През последните години в някои от църквите беше извършен ремонт на фасади и покриви. Необходимо е ремонтите да продължат, като се положат грижи за стенописите в тях

Общината разполага с възможности за развитие на туризма, макар и по-ограничени в сравнение с традиционните туристически райони в България. Има възможност за развитие на селски, риболовен, културен и развлекателен туризъм. Проблем остава обаче легловата база – има само един хотел, две частни къщи за настаняване на гости

2.2.9. Спорт :

В общината са изградени 15 стадиона, две спортни зали - в П. Тръмбеш и Петко Каравелово, 1 открит и 1 закрит басейни, стрелбищен комплекс.

В общината функционира **открит плувен басейн** – град Полски Тръмбеш, който е обект на посещение не само от жители от общината, но и от региона.

Функционира и **спортна площадка** с размери 15x35 м с изкуствена многофункционална настилка.

Спортната зала /Физкултурен салон/ към СОУ „Цанко Церковски” е завършена и пусната в експлоатация през 2010 г. През годината тя се ползва не само от учениците от училището, но и от някои спортни клубове.

„Спортен клуб по плуване – Янтра” гр.Полски Тръмбеш ползва през лятото открития плувен басейн, намиращ се в гр.Полски Тръмбеш – “Плувен комплекс”, за нуждите на спортния клуб и за провеждане на

тренировки по плуване.

В момента на територията на общината действат следните спортни клубове и сдружения :

- СПОРТЕН КЛУБ ПО БАСКЕТБОЛ “ЯНТРА-94”, гр.Полски Тръмбеш, създаден 1993 г.
- СПОРТЕН КЛУБ ПО БАДМИНТОН “ЯНТРА-94”, гр.Полски Тръмбеш, създаден 1997 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „ЯНТРА” , гр. Полски Тръмбеш, създаден 1994 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „ВИХЪР” , с. Раданово , създаден 2004 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „УДАР - 99” , с. Петко Каравелово , създаден 1999 г.
- СДРУЖЕНИЕ «СПОРТЕН КЛУБ ПО ПЛУВАНЕ – ЯНТРА” , гр. Полски Тръмбеш, създадено 2010 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „СТРЕЛА” , с. Обединение, създаден 2008 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „УСТРЕМ” , с. Масларево, създаден 2010 г.
- ФУТБОЛЕН КЛУБ „ЧЕЛСИ-ВЪРЗУЛИЦА” , с. Вързулица, създаден 2010 г.
- Сдружение"Клуб на спортистите и туристи ветерани - Янтра 11"

2.2.12. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор човешки ресурси

Силни страни
1. Системата на здравеопазване е обезпечена с достатъчен специализиран сграден фонд за здравни заведения;
2. Значително съхранено и широко разпространено културното наследство-фолклор, обреди, обичаи, общински музей;
3. Запазени народните читалища, като единствени културни институции в общината;
4. Наличие на специализирани паралелки за професионалното образование и висок процент от деца обхванати в системата на образованието;
5. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;
6. Толерантност във взаимоотношенията между различните етноси;
7. Традиции в плувните спортове;
8. Желание на младите хора да спортуват;
Слабости
1. Застаряване и намаляване на населението;
2. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
3. Голям брой на безработни, с преобладаващо болшинство неквалифицирани кадри, представени от малцинствените групи;
4. Остаряла материално – техническата база и недостатъчна финансова обезпеченост в системата на култура;
5. Миграция към други региони от страната и емиграция;
6. Отрицателен естествен прираст на населението;
7. Преобладаване на индивидуални практики като форма на първична медицински помощ
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
3. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село;
4. Наличие на модерна спортна база;
5. Развиване на по-добри връзки с регионална и централна власт и други ведомства;
6. Развиване на сътрудничество с НПО и други граждански организации и сдружения.
7. Разработка и прилагане на специализирани програми за образование и преквалификация;
8. Развитие на спорта съвместно с НПО;
9. Провеждане сред населението на здравно-образователна и профилактична дейност и привличане на населението към масовия спорт;
Заплахи
1. Увеличаване на броя на безработните и социално слабите;
2. Физическо разрушаване на материално-техническа база в културните институти, загуба на културно- историческо наследство;
3. Демографски срив;
5. Политическа апатия и принизено гражданско съзнание;

2.3. Развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система

2.3.1. Развитие на инфраструктурата

2.3.1.1. Водоснабдителни мрежи и водоизточници :

Водоснабдяването на населените места се осъществява чрез поддържане и експлоатация на 18 основни помпени станции, три от които са възлови системи, получаващи вода от няколко водоизточника и захранващи по две, три населени места, 11 бункерни станции, 20 дренажа, 5 каптажа, 13 шахтови кладенеца и 71.3 км външни и 296 км. вътрешни водопроводни мрежи.

Водните ресурси се състоят от повърхностни и подпочвени води. Важно място заема р.Янтра, образуваща множество меандри на територията на общината. Водосборния басейн на реката е 86 кв.км.

Гр. Полски Тръмбеш и селата Петко Каравелово, Куцина, Раданово, Климентово се захранват с питейна вода от хидровъзела “Йовковци”. Останалите населени места в общината се захранват с питейна вода от собствени водоизточници.

Част от водопроводната мрежа на територията на общината е амортизирана, физически и морално остаряла.

Необходимо е да се извършат проучвания за улавяне на нови водни количества и да се направи актуализация на изготвените досега проекти за водохващания.

Населените места извън терасата на р. Янтра са остро засегнати от спирането на напоителните системи от язовир “Ал. Стамболийски”. След спиране на напояването и настъпилото засушаване силно намаля и дебита на водоизточниците в селата Масларево, Обединение и Павел.

2.3.1.2. Канализационни мрежи :

Добре благоустроеното населено място е необходимо да бъде снабдено, не само с питейна вода, удобни жилища и пътища, но и с канализационна система, която да отвежда използвани и замърсени води извън населеното място.

Строителството на канализацията в гр. П. Тръмбеш е започнало през 1974 г. и продължава досега на етапи, съобразно отпусканите средства за тази цел. Към момента са изградени около 86 % от цялата мрежа и главния колектор, който е заустен в р.Янтра. Останалата част от града използват локални септични ями.

Към настоящия момент Община Полски Тръмбеш кандидатства по Оперативна програма ”Околна среда 2007-2013 г.” по приоритетна ос 1 с конкретен проект “ Доизграждане на канализационна, съпътстваща водопроводна мрежа и нова ПСОВ гр. Полски Тръмбеш”. С този проект се цели да се доизгради канализацията в град Полски Тръмбеш и да се изгради пречиствателна станция.

В останалите населени места няма изградена улична канализация.

За село Петко Каравелово е изготвен работен проект за изграждане на канализация на кв. 75, 75а, 76, 77, 79 и 80 по плана на с. Петко Каравелово.

Запазването и подобряването качеството на околната среда е силно зависимо от третирането на отпадните води. Липсата на канализационните системи в населените места влиза в противоречие с целите на устойчивото развитие, а липсата на финансовите средства още дълго време няма да позволи тяхното изграждане.

2.3.1.3. Хидромелиорация :

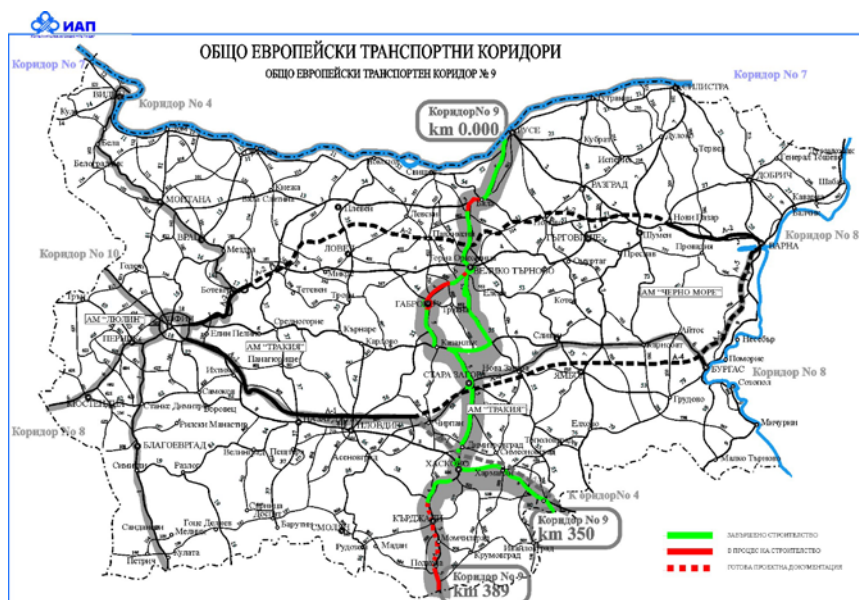
През общината минават няколко напоителни канала, които са получавали преди години вода от язовир “Ал. Стамболийски”. В последните години хидромелиоративните мрежи и системи не се поддържат и са почти разрушени, много от помпените станции са без съоръжения.

На територията на общината има изградени 12 микроязовира, които обогатяват още повече водните запаси. Използват се предимно за риборазвъждане, рибоотглеждане и напояване.

2.3.1.4. Пътна мрежа :

Общината се обслужва от два пресичащи се републикански първокласни пътя, републикански пътища от трети клас и общинска пътна мрежа. Пътища от II клас на територията няма. Пътищата от I клас имат дължина – 32.77 км, пътищата от III клас - дължина 80.85 км и общинските пътища – 37.69 км.

Гъстотата на пътищата от I и III клас (226.6 км/1000км²) е по-висока от средната за областта (160.2 км/1000км²) и над два пъти по-висока от средната за страната (120.2км/1000км²).

Единият от първокласните пътища I–5, Русе – Велико Търново, е международен транспортен коридор – МТК № 9 и се явява централна транспортна ос между северна и южна България и пренася международни потоци по направление север – юг.

Друг първокласен път I-3, Бяла – Плевен, минаващ през територията на общината, е в направление изток – запад, той по-малко обслужва самата община, а по-скоро пренася транзитен поток.

Преобладава третокласната пътна мрежа (53% от общата дължина на

републиканските пътища), която обслужва междуобщинските и вътрешнообластните потоци, но само 30% от тези пътища са в добро състояние. По-голямата част пътните настилки са амортизирани и се нуждаят от основен ремонт.

Таблица 38. Състояние на пътищата на територията на общината

№ на пътя	наименование	Дължина в км.	Състояние		
			добро	средно	лошо
Пътища I клас					
I - 5	Русе – Велико Търново	20.3	100%	-	-
I - 3	Бяла - Плевен	12.47	92.4%	7.6%	-
Общо :		32.77			
Пътища III клас					
III - 407	Стражица - Свищов	34.65	70%	30%	-
III - 502	П. Тръмбеш - Павликени	27.90	40%	60%	-
III - 504	Самоводене - Алеково	13.31	15.6%	65.3%	19.1%
Общо :		80.85			
Общински пътища					
IV- 50424	П.Сеновец-Ст.Стамболово от п.I-5 до п.III-504	8.6	70%	30%	-
IV- 40957	П.Тръмбеш –Раданово	15.01	80%	20%	-
IV- 50203	с.Иванча, от п.III-502 до п.III-504	5.19	50%	35%	15%
IV- 51406	Стрелец – П.Каравелово	8.89	7%	32%	61%
Общо :		37.69			

2.3.1.5. Автомобилен транспорт :

За обслужване на пътниците между отделните селища на общината са осигурени автобусни линии, които са от общинска транспортна схема. Основния трафик на пътници по автобусните линии се обслужват от фирма “Алекс ОК” , спечелила обществена поръчка за превоз

Областната транспортна схема обслужва и нашата община и свързва населените места с областни центрове - по направления Свищов – Велико Търново; Русе – Велико Търново/, междуобщинските центрове и др., като фирмите превозвачи са от други населени места.

2.3.1.6. Железопътен транспорт:

Имайки предвид неравномерното покритие на територията на страната с главни ж. п. линии, община Полски Тръмбеш има предимство, че през нея преминава железопътната магистрала Г.Оряховица – Русе. Общата дължина на текущия железен път е 17.5 км.

Обемът на пътническите превози се осъществява от 2 гари и 3 спирки. В общината спират 2 международни, 2 бързи и 5 пътнически влака. Съществено значение за общината имат товарните превози.

Сградата на гара П. Тръмбеш разполага с подходяща чакалня и багажно помещение.

2.3.1.7. Енергийни мрежи и системи :

Община Полски Тръмбеш се захранва от ел.снабдителен район Г.Оряховица, като две села - Иванча и Обединение се снабдяват с ел.енергия от съседната павликенска община.

Градът е захранен пръстенообразно с кабелна мрежа 20 кV, което гарантира висока сигурност на ел.захранване.

На територията на общината съществуват следните мрежи и съоръжения :

- Подстанция ВН - 290 кв;
- Електропроводи ВН – 290 км;
- Кабели ВН – 16 км;
- Въздушни мрежи НН – 274 км;
- Осветителни тела – 4500 бр.
- Трафопостове на ел.снабдяване – 115 бр;
- Заводски трафопостове – 47 бр.

Ел.захранването, съответно ел.подаването в общината е сравнително добро.

2.3.1.8. Газификация :

Град Полски Тръмбеш се намира на около 5 км северно от северния полупръстен на националната газопреносна система. Магистралният газопровод е с диаметър 700 мм и една от седемте компресорни станции попада в землището на с. П. Сеновец.

Досега общината не е използвала възможностите за газоснабдяване от преминаващия през нейна територия газопровод. До настоящия момент са направени само предварителни проучвания за газификация на града.

Замяната на течните и твърдите горива с природен газ ще позволи да се постигне висок икономически ефект, да се повишат санитарно – хигиенните условия на работа и значително да се подобри състоянието на околната среда.

2.3.1.9. Информационни и комуникационни технологии при обслужване на населението:

През 2008 г. БТК подготви всичко необходимо за преминаване към цифрови телефонни услуги и в началото на 2009 г бе реализирано за всички населени места в общината

През територията на общината преминават три главни оптични телефонни кабели от националната оптична мрежа, два от които са на БТК, а третият е на „Мтел” ЕАД. Използването им в бъдещото развитие на телекомуникационните връзки ще допринесе още повече за повишаване качеството на този вид услуги за бизнеса и населението.

Пощенската система на територията е добре развита. Тя обхваща 15 броя пощенски станции, които обслужват цялото население.

Всички населени места имат ефирно покритие с радио и телевизионен сигнал, като покритието със сигнал на лицензираните национални телевизии е 100 % за територията. Има кабелна телевизия, покриваща град Полски Тръмбеш и част от останалите населени места. Общината поддържа и кабелен приемник за радиоразпространение.

Територията на Общината има покритие с мобилни комуникации на операторите Мобилтел, Глобул и Виваком.

Възможности за интернет връзка има във всички населени места, чрез ползване услугите на интернет доставчици.

Направен е нов сайт на общината. От него гражданите могат да се информират за предстоящи дейности, информация за плащане на местни данъци и такси, конкурси, търгове, обществени поръчки, решенията на Общинския съвет, характеристика на общината, услуги предлагани от информационния център и т.н.

2.3.1.10. Състояние на жилищния фонд

За град Полски Тръмбеш е характерно ниското застрояване, по – голяма част от жилищния фонд са едно или двуетажни сгради. Общ брой жилища в режим на етажна собственост/ от 3 до 6 етаж/ – 93 бр. Среден брой етажи – 4 и среден брой жилища в сграда – 7 бр. По селата голяма част от сградите са едноетажни и една част двуетажни.

Таблица № 39. Жилища по общини и форма на собственост към 31.12.2009 г./ в брой/

Области Общини	Общо Total	По форма на собственост Dwellings by kind of ownership		
		държавни, общински Owned by state and municipality	частни / Private	
			юридически лица Legal entity	физически лица Natural persons
Велико Търново	144710	4070	3665	136975
Велико Търново	45717	1467	3127	41123
Горна Оряховица	22814	310	136	22368
Елена	8021	186	45	7790
Златарица	3008	69	4	2935
Лясковец	7386	172	16	7198
Павликени	15264	226	23	15015
Полски Тръмбеш	9550	60	9	9481
Свищов	21856	1274	246	20336
Стражица	8675	284	31	8360
Сухиндол	2419	22	28	2369

Таблица 40. Жилища по общини и брой на стаите към 31.12.2009 г. / в брой/

Области Общини	Общо Total	По брой на стаите/Dwellings by size						Жилища на 1 000 души от населението	Среден брой лица на едно жилище
		едно- стайни	дву- стайни	три- стайни	четири- стайни	пет- стайни	с шест и повече стаи		
		1 room	2 rooms	3 rooms	4 rooms	5 rooms	6 rooms and more	Dwellings per 1 000 persons of the population	Average number of persons per dwelling
Велико Търново	144710	11101	40377	48018	32623	9256	3335	525	1.90
В. Търново	45717	4570	14502	15256	8535	2139	715	515	1.94
Г.Оряховица	22814	1365	6549	7284	5808	1303	505	469	2.13
Елена	8021	594	2173	3035	1613	447	159	771	1.30
Златарица	3008	86	539	1279	784	228	92	649	1.54
Лясковец	7386	375	1562	2414	1981	780	274	540	1.85
Павликени	15264	624	3278	5241	4278	1355	488	579	1.73
П.Тръмбеш	9550	279	1648	3406	2947	1008	262	624	1.60
Свищов	21856	2787	7403	5932	3982	1207	545	439	2.28
Стражица	8675	221	2101	3396	2126	604	227	588	1.70
Сухиндол	2419	200	622	775	569	185	68	794	1.26

Таблица 41. Полезна площ на жилищата към 31.12.2009 г. по общини / в кв.м./

Области Общини	Общо Total	Полезна площ Useful floor space			На човек от населението Per capita			Средна полезна площ на едно жилище
		жилищна	спома- гателна	площ на кухни	полезна площ	жилищна площ	спомага- телна площ	
		Living floor space	Auxiliary floor space	Kitchen area	Useful floor space	Living floor space	Auxiliary floor space	Average useful floor space per dwelling
В. Търново	2899616	1796085	739979	363552	32.68	20.24	8.34	63.43
Г.Оряховица	1554016	962137	393096	198783	31.91	19.76	8.07	68.12
Елена	469761	286813	111085	71863	45.14	27.56	10.67	58.57
Златарица	196796	117285	49152	30359	42.45	25.30	10.60	65.42
Лясковец	481956	309795	111032	61129	35.24	22.65	8.12	65.25
Павликени	1031331	649224	224709	157398	39.15	24.65	8.53	67.57
П.Тръмбеш	635369	412984	123753	98632	41.50	26.98	8.08	66.53
Свищов	1361267	827349	329816	204102	27.33	16.61	6.62	62.28
Стражица	526860	343203	109215	74442	35.74	23.28	7.41	60.73
Сухиндол	148029	92460	32329	23240	48.60	30.35	10.61	61.19

При оценката на нуждите от реконструкция и модернизация, възрастта на фонда трябва да се отнесе към съответния конструктивен тип на сградите. Масивните и стомано-бетонни сгради преобладават както в града, така и в селата. Делът на панелните жилища в града е незначителен – 80 жилища (0.09%).

Поради нарушеното нормално възпроизводство на фонда през последните 10 години, делът на амортизираните и нуждаещите се от обновяване сгради се е увеличил. Расте тенденцията на прогресивно застаряване и деградиране на жилищния фонд.

Проблемът с енергийната ефективност на жилищата става все по-значим по ред причини:

1. високата пазарна цена на енергоносителите, водеща до тежко бреме за домакинските бюджети;
2. глобалният стремеж към пестене на енергия в контекста на усилията за постигане на устойчиво развитие. Много от жилищата в града и почти всички в селата разчитат на твърдо гориво – дърва и въглища;
3. През 2004 г. бе приет Закон за енергийната ефективност, който предвижда въвеждане на енергоспестяващи мерки, които за големите сгради са задължителни а за всички останали поощряващи;

2.3.2. Анализ на устойчивостта на селищната система - урбанистично развитие – състояние и тенденция

Територията на Община Полски Тръмбеш е 463.4 кв. км. Тя заема 0.40% от територията на страната и 9.8 % от Великотърновска област.

2.3.2.1. Селищна мрежа

Общината се състои от 15 населени места. Един град и 14 села, почти равномерно разположени в територията на общината.

Степен на урбанизация - градско население – 30% (68% за страната). Селско население -70% (32% за страната), което определя общината като община от селски тип. Характерът на производството и обликът на района могат да се определят като подчертано селскостопански, което е преимущество за бъдещо развитие на живота и на връзката град – село.

Селищната мрежа може да бъде охарактеризирана като балансирана и равномерно развита. Общинския център е разположен в добра близост до селските населени места, което предразполага за добра връзка град – село. В духа на общоевропейската политика за развитие на селските райони би било подходящо разкриването на малки и средни предприятия, за производство и преработка на селскостопанска продукция.

Таблица 42. Основни характеристики на населените места от общината

Населено място	Площ		2008 г.		2011 г.		Изменение на населението
	дка	км ²	жители	об/ км ²	жители	об/ км ²	
1.П.Тръмбеш	3394	3,394	5584	1645	5338	1573	-246
2.Вързулица	809	0,809	236	292	139	172	-97
3.Каранци	986	0,986	440	446	316	320	-124
4.Климентово	1120	1,120	1044	932	825	737	-219
5.Куцина	1331	1,331	876	658	628	472	-248
6.Масларево	1395	1395	940	674	609	437	-331
7.Обединение	2488	2,488	1219	490	721	290	-498
8.Орловец	1427	1,427	682	478	598	419	-84
9.Павел	2116	2,116	1096	518	782	370	-314
10.П.Каравелово	1470	1,470	1932	1314	1777	1209	-155
11.П.Сеновец	1364	1,364	983	721	638	468	-345
12.Раданово	1374	1,374	2036	1482	1899	1382	-137
13.Ст.Стамболово	1016	1,016	287	282	107	105	-180
14.Страхилово	2693	2,693	1277	474	958	356	-319
15.Иванча	1636	1,636	656	401	410	251	-246
общо:	24619	24,619	19 288		15 745		-3543

Структура на населените места. На територията на общината доминират средните и малки населени места:

- села - до 200 обитатели - 2 бр. – 13,33%
- села от 200 до 1 000 об. - 10 бр. – 66,67%
- села от 1 000 до 2 000 об. - 2 бр. – 13,33%
- села от 2 000 до 5 000 об. - няма.
- мн. малки градове – до 10 000 об. - 1 бр. – 6,67%

Таблица 43. Площ на територията и гъстота на обитаване

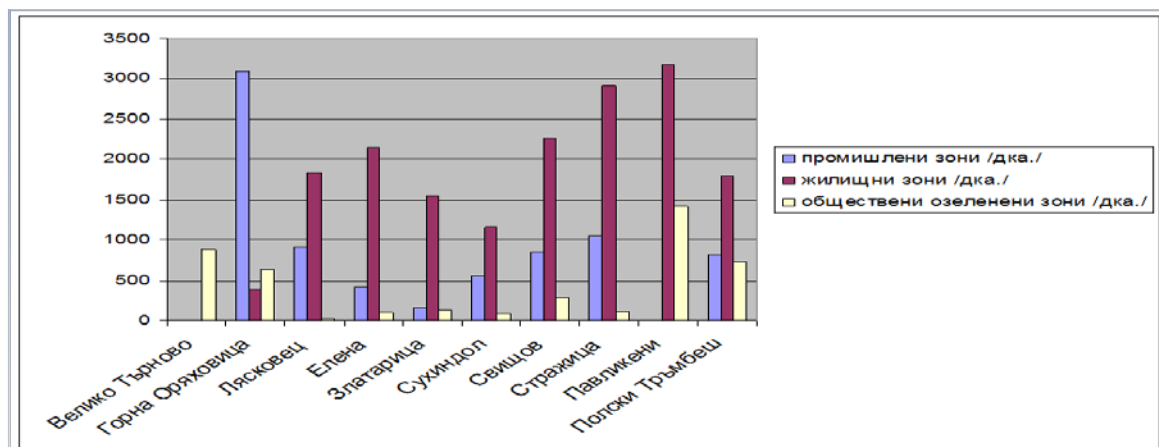
Населено място	Площ	площ	2011	площ на територията	гъстота на обитаване
	дка	м2	жители	м2/жител	жители/м2
1.П.Тръмбеш	3394	3394000	5338	636	0,001572775
2.Вързулица	809	809000	139	5820	0,000171817
3.Каранци	986	986000	316	3120	0,000320487
4.Климентово	1120	1120000	825	1358	0,000736607
5.Куцина	1331	1331000	628	2119	0,000471826
6.Масларево	1395	1395000	609	2291	0,000436559
7.Обединение	2488	2488000	721	3451	0,000289791
8.Орловец	1427	1427000	598	2386	0,000419061
9.Павел	2116	2116000	782	2706	0,000369565
10.П.Каравелово	1470	1470000	1777	827	0,001208844
11.П.Сеновец	1364	1364000	638	2138	0,000467742
12.Раданово	1374	1374000	1899	724	0,001382096
13.Ст.Стамболово	1016	1016000	107	9495	0,000105315
14.Страхилово	2693	2693000	958	2811	0,000355737
15.Иванча	1636	1636000	410	3990	0,000250611
общо:	24619	24619000	15 745		

Таблица 44. Ниво на урбанизация на населението

година	Общо	градско население		селско население		ниво на изменение	
	брой	брой	%	брой	%	градско население	селско население
2004	17192	4815	28,01%	12377	71,99%		
2005	16755	4721	28,18%	12034	71,82%	0,17%	-0,17%
2006	16339	4679	28,64%	11660	71,36%	0,46%	-0,46%
2007	16002	4658	29,11%	11344	70,89%	0,47%	-0,47%
2008	15612	4604	29,49%	11008	70,51%	0,38%	-0,38%
2009	15309	4546	29,69%	10763	70,31%	0,20%	-0,20%
2010	14920	4470	29,96%	10450	70,04%	0,26%	-0,26%

Съществува традиция на връзката град - село и градски услуги на населението от общината. Заслужава си да се обърне внимание на **модела “градско-селско обитаване”** и да се изследват възможните форми на неговото прилагане. През целия период на активна урбанизация у нас връзката на новите градски жители със селото не е прекъсвана както в някои големи европейски градове. Тази връзка е поддържана активно в периодите на свободното време в края на седмицата и отпуската. В настоящия етап на икономическа криза и затихване на урбанизационния процес тази връзка се засилва по чисто икономически причини – част от възрастното градско население и от безработното активно население търси на село в близост до земята по-лесен начин на съществуване.

Таблица.45. Степен на урбанизиране

Прави впечатление големият процент на урбанизираните територии в землищата на Велико Търново и Г. Оряховица – съответно 42% и 49% и сравнително малкият процент в землищата на другите градове. Голям е дялът на промишлените и складовите зони както и на другите урбанизираните територии извън границите на градовете. Това илюстрира териториалното развитие на урбанизационните процеси, което се е реализирало не само чрез териториално нарастване на самите градове, но и чрез урбанизиране (застрояване) на други територии в техните землища и в землищата на съседните селски населени места. Това се отнася в най-голяма степен за землищата около градовете В. Търново и Г. Оряховица.

2.3.2.2. Проблем със състояние на обществените сгради

Този проблем се наблюдава навсякъде в населените места. Навсякъде сградният фонд на обектите за култура и образование се нуждаят от ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност.

2.3.2.3. Обществени озеленени площи

Таблица № 46. Данни към 2011 г.

Населено Място	брой жители	зелени площи – м ²	стандарт м ² /ж.
Полски Тръмбеш	5338	74000	13,86
Раданово	1899	14000	7,37
Орловец	598	40000	66,89
Каранци	316	30000	94,94
Масларево	609	6530	10,72
Вързулица	139	19000	136,69
Обединение	721	64000	88,77
Иванча	410	43000	104,88
Полски Сеновец	638	59000	92,48
Стефан Стамболово	107	26000	242,99
Павел	782	8900	11,38
Страхилово	958	124680	130,15
Петко Каравелово	1777	45000	25,32
Куцина	628	40000	63,69
Климентово	825	94000	113,94
ВСИЧКО	15745	688000	
Средно за общината			43,70

Нормативно необходимите минимални обществени озеленени площи са:

- ◇ за големи градове – $20 \frac{m^2}{жители}$;
- ◇ за средни градове – $18 \frac{m^2}{жители}$;
- ◇ за малки градове – $12 \frac{m^2}{жители}$;
- ◇ за много малки градове – $8 \frac{m^2}{жители}$;
- ◇ за всички села – $4 \frac{m^2}{жители}$.

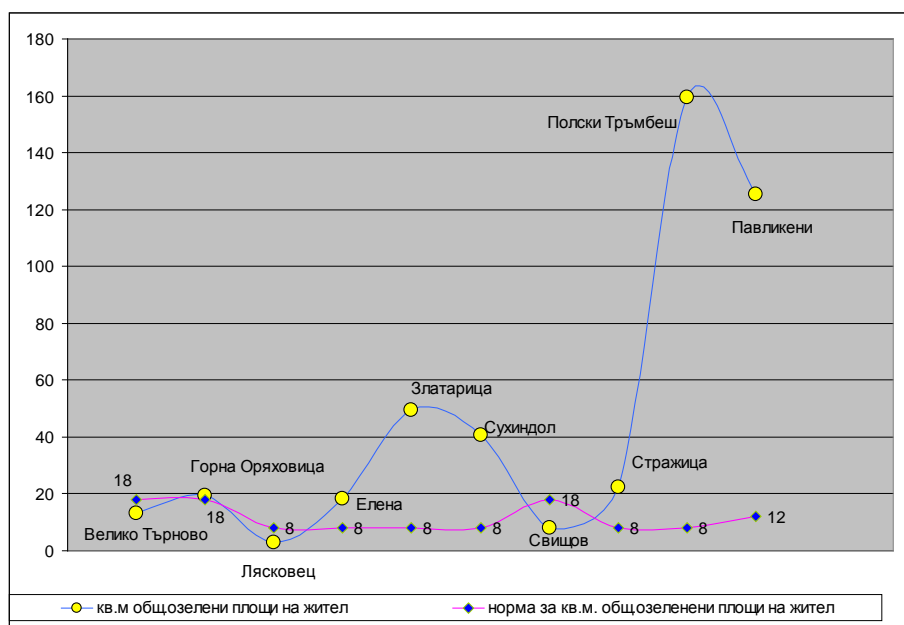
Обществени озеленени площи са: всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници

Обществените озеленени площи са 688 000 м² или 43,70 м²/жит. В П. Тръмбеш освен градския парк върху площ от 375 дка. има “Ловен парк”. Зоната включва открит и покрит басейн, ловни и спортни стрелбища. За Полски Тръмбеш нормата е от 8 м²/жит. - Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

Същевременно съществува и един “скрит” проблем - необезпеченост с терени за гробищни паркове. По-голяма част от съществуващите гробищни паркове по ред причини са с изчерпани възможности.

Поддържането на зелените площи се ръководи и осъществява от специализираното общинско предприятие за град Полски Тръмбеш, а по селата - кметовете на кметствата. Ежегодно се извършва въз основа на технологични нормативи, съгласно вида и категорията на зелената площ, повторемостта и обема на работите на съответните структурни елементи.

Таблица 47. Обществено озеленени площи на жител от населението за област Велико Търново през 2010 г.

2.3.2.4. Проблем с неактуални устройствени планове и кадастър

Плановите на част населените места са остарели, неактуални и физически негодни. Техните частични изменения, “на парче”, са порочна практика, която създава неадекватност, неустойчивост и сериозни проблеми на управлението. Създаването на нов кадастър и нови планове за регулация и застрояване е неотложна необходимост.

ОГП – Общ градоустройствен план

КП – Кадастрален план

ЗРП – Застроителен и регулационен план

РП – Регулационен план

Таблица 48. Одобрени планове на общината

Населено място	жители	Площ	ОГП	КП	ЗРП	РП	ЗАБЕЛЕЖКА
	брой	дка	година	година	година	година	
1.П.Тръмбеш	5338	3394	1975г	2010	1975	1975	
2.Вързулица	139	809	-	1933		1933	
3.Каранци	316	986	-	1937		1937	
4.Климентово	825	1120	-	1996	1996	1996	
5.Куцина	628	1331	-	1928		1928	
6.Масларево	609	1395	-	1929		1929	
7.Обединение	721	2488	-	1970		1970	
8.Орловец	598	1427	-	1930		1930	
9.Павел	782	2116	-	1927		1927	
10.П.Каравелово	1777	1470	-	2008		2008	
11.П.Сеновец	638	1364	-	1962		1962	
12.Раданово	1899	1374	-	1920		1920	1996 - неodobрен
13.Ст.Стамболово	107	1016	-	1920		1920	
14.Страхилово	958	2693	-	1973		1973	
15.Иванча	410	1636	-	1919		1919	
общо:	15 745	24619					

Нов цифров кадастрален план има изготвен през 2010 г на град Полски Тръмбеш и през 2008 г. – цифров кадастрален план и регурационен план на с. Петко Каравелово. Създаването на нови устройствени планове в останалите населени места е неотложна необходимост, изискваща значителни средства и непрекъснато планиране и обезпечаване във времето.

2.3.2.5. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система.

Силни страни
1. Благоприятно транспортно кръстопътно положение;
2. Добра средностатистическа жилищна задоволеност;
4. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи и спорт;
5. Добре изградена ж.п. инфраструктура;
6. Водоснабдени са всички населени места;
7. Напълно изградена електро-разпределителна мрежа;
8. Наличие на магистрален газопровод и компресорна станция на територията на общината;
9. Почти пълно покритие на мобилните оператори;
10. Наличие на интернет достъп за града и част от селата;
Слабости
1. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
2. Слабо развит обществен транспорт;
3. Амортизирани, морално и физически остарели мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;
4. Наличие на незавършеното строителство в довеждаща техническа инфраструктура и обществено – обслужващата сфера;
5. Амортизирани сградни и благоустройствени фондове в населените места;
6. Остаряла и неактуална планова основа /кадастрални и устройствени планове/;
7. Необезпеченост с терени за гробищни паркове и депа за ТБО;
8. Текущото стояние на техническата инфраструктура не удовлетворява адекватно нуждите на населението от общината;
9. Загуби на вода по водопреносната мрежа;
10. Лошо състояние на пътищата от уличната мрежа в населените места;
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Доизграждане и поддържане на пътна и улична мрежа на територията на общината;
3. Използване на преминаващ магистрален газопровод;
4. Изпълнение на програма за енергийна ефективност;
5. Използване на възобновяеми енергийни източници;
6. Възстановяване и рационално използване на съществуващата база за отдих и спорт;
Заплахи
1. Финансова необезпеченост на инвестиционните проекти за доизграждане и реконструкция на социална и техническа инфраструктура;
2. Несигурен обществен транспорт;
3. Амортизиране на изградената техническа инфраструктура, поради липса на средства за поддръжка;

2.4. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2.4.1. Състояние на атмосферния въздух:

Основните замърсители на атмосферния въздух са автомобилния транспорт, отоплението в бита и промишлените производства.

Не може да се направи точна оценка на замърсяването на въздуха от отделните източници поради факта, че няма организиран контрол в общината върху емисионните източници. Намаляването на емисиите в района в сравнение с предишните години се дължи на намаляването на производствената дейност на предприятията.

Регионът на общината не е включен в Националната система за екологичен мониторинг. Наличната информация не показва замърсяване на въздуха и наднормени концентрации на вредни газове и прах. Няма данни за случаи на превишаване на ПДК за прах, серен диоксид, азотен оксид и въглероден оксид.

Като цяло параметрите на компонента въздух на околната среда в района са в рамките на приетите норми

Прахът е главния по значимост замърсител. Единичните измервания показват близки до пределно допустимите концентрации на прах в определени периоди на годината. Наблюдава се увеличаване на концентрацията на CO₂ през зимните месеци, след навлизане в отоплителния сезон. Тогава замърсяването се движи около допустимата концентрация.

Причини за увеличените стойности на фините прахови частици могат да се дължат на следните 3 (три) източници на замърсяване:

➤ *Инсталации и технологии в отраслите на икономиката.*

В община Полски Тръмбеш няма промишленост, причиняваща силно замърсяване на въздуха. Поради факта, че в момента основните замърсители от промишлеността не работят или не произвеждат продукцията, състоянието на атмосферния въздух е сравнително добро.

➤ *Трафика на транспорта и състояние на пътната инфраструктура*

Улиците с голям трафик в общината са разположени предимно в доста открити райони с добра вентилация. Трафикът като цяло не се счита за голям проблем за качеството на атмосферния въздух в община Полски Тръмбеш. Пределните норми може да се надвишат заради слабата вентилация по време на спокойна метеорологична обстановка.

Значителна част от праховите частици в атмосферния въздух идва от повторната циркулация на частиците от земната повърхност, където се уталожват. За намаляване на запрашеността в населените места е необходимо периодично почистване на пясъка и измиване на улиците.

Употребата на олово съдържащ бензин и увеличението на автомобилния парк, както и физическото му остаряване (75% от МПС са над 15 години) могат да допринесат до замърсяване на въздуха с оловни аерозоли и азотни оксиди.

➤ *Отопление*

Домакинствата и потребителите променят източниците си на отопление в зависимост от цените на горивата. Потреблението на различни горива, варира в

зависимост от потребителските цени. Високите цени на електроенергията тласнаха населението да използва печки и горива за битови нужди. Нискокачествените горива (въглища, брикети и дърва) се използват широко за битово отопление в къщите и апартаментите. Употребяваните печки не са с контролирано горене и в населените райони причиняват замърсяване на въздуха. През зимния период с тихо време (слаб вятър) и температурна инверсия, битовото отопление без съмнение причинява проблеми с качеството на въздуха

Контролна дейност по състоянието на атмосферния въздух ежесечно извършва РИОСВ, гр. Велико Търново в няколко пункта – Велико Търново, Свищов, Горна Оряховица.

1. Имисии

От направените 7109 анализа на 1579 проби на атмосферен въздух за м.януари 2012 г. в пунктовете се получиха следните резултати:

Пункт на РИОСВ - Велико Търново

Пробонабрани са 60 проби атмосферен въздух, от които:
за бензен - 12 проби,

за фини прахови частици 2,5 (PM 2,5) - 23 проби

за фини прахови частици 10 (PM 10)- 25 проби, от които 11 са над средноденонощната норма, като превишенията са от 1.03 до 1.96 пъти.

ДОАС Свищов

Анализирани са 744 проби въздух, от които:

за серен диоксид 733 проби, всички в границите на средночасовата норма

за азотен диоксид 735 проби, всички в границите на средночасовата норма

за озон 709 проби, всички в границите на средночасовата норма

за серовъглерод 731 проби, от които 28 превишения на средночасова норма, като превишенията са от 1,03 до 4,01 пъти.

за азотен оксид 722 проби, всички в границите на средночасовата норма

сероводород 737 проби, от които 3 превишения на средночасова норма, като превишенията са от 1,00 до 1,80 пъти.

Пробонабирани са фини прахови частици 10 (PM 10) - 31 проби, от които 12 проби са над средноденонощната норма, като привишенията са от 1.04 до 2.27 пъти.

АИС Г.Оряховица

Анализирани са 744 проби въздух, от които:

за серен диоксид 703 проби, всички в границите на средночасовата норма

за азотен диоксид 703 проби, всички в границите на средночасовата норма

за озон 602 проби, всички в границите на средночасовата норма,

за азотен оксид 703 проби, всички в границите на средночасовата норма

фини прахови частици 10 (PM 10) - 31 проби, от които 19 проби са над средноденонощната норма, като превишенията са от 1.03 до 4.01 пъти.

Замърсителите, които се измерват в пунктовете за мониторинг на територията на РИОСВ - Велико Търново, са представени в таблица 48

Таблица 49. Основни замърсители

Показател \ Пункт	РИОСВ Велико Търново	АИС Горна Оряховица	ДОАС Свищов
Азотен диоксид	*	*	*
ФПЧ ₁₀	*	*	*
ФПЧ _{2,5}	*	-	-
Серен диоксид	*	*	*
Озон	-	*	*
Азотен оксид	-	*	*
Серовъглерод	-	-	*
Сероводород	-	-	*

Според Наредба №12/2010г. пределно допустимите концентрации (ПДК) за основните замърсители измерени в пунктовете през 2010г. са както следва:

ПДК_{ср.ч.} за SO₂ – 350 µg/m³

ПДК_{ср.дн.} за SO₂ – 125 µg/m³

ПДК_{ср.ч.} за NO₂ – 200 µg/m³

ПДК_{ср.г.} за NO₂ – 40 µg/m³

ПДК_{ср.д.} за ФПЧ₁₀ – 50 µg/m³

ПДК_{ср.г.} за ФПЧ₁₀ – 40 µg/m³

ПДК_{ср.г.} за ФПЧ_{2,5} – 30 µg/m³

ПДК_{ср.ч.} за O₃ – 180 µg/m³

ПДК ср.8 ч. за O₃ – 110 µg/m³

2.4.2. Състояние на водите:

Водните ресурси на територията на общината са ограничени и недостатъчни. Площа на водните площи на територията на общината е 6.000 км² в т.ч. реки, дерета, язовири. Основна водна артерия на общината е р.Янтра и нейния ляв приток - река Елийска

Извършените анализи показват, че състоянието на изследваните води не е добро. Водите на р. Янтра и р. Елия, които протичат на територията на общината се характеризират със значително съдържание на разтворими, неразтворими и органични вещества, чиято концентрация ги отнася към втора и трета категория на замърсеност. Битово-фекалните и промишлените води на гр. Полски Тръмбеш се заустват пряко в р. Янтра и р.Елия. С това е свързано и основното замърсяване на повърхностните води на територията. Проблем за качеството на водите на р. Янтра е и животновъдството.

По данни на РИОСВ, Велико Търново за месец януари 2012 г:

1.Имисионен контрол

-Пункт 359 (р.Янтра - с.Каранци) – отговаря на нормите за III-та категория водоприемник, съгласно Наредба № 7/ 1986 г., по изследваните показатели;

През месец март 2011 г. са отчетени следните показатели:

1.Имисионен контрол

-Пункт 359 (р. Янтра - с. Каранци) – отговаря на нормите за III-та категория водоприемник, съгласно Наредба № 7/ 1986 г., по изследваните показатели;

2. Контрол подземни води

-Пункт BG1G0000QaIMP107 (ШК2 ПС „Раданово” с. Раданово) – отговаря на нормите, съгласно Наредба №1/ 2000г. за качествените изисквания към подземни води по изследваните показатели;

За месец март 2010 г. са отчетени следните показатели:

1.Имисионен контрол

-Пункт BG1YN00319MS030 (р.Янтра - с.Каранци) – отговаря на нормите за III-та категория водоприемник, съгласно Наредба № 7/ 1986 г., по изследваните показатели;

-Пункт BG1YN08321MS040 (р.Елийска преди вливане в р.Янтра) – отговаря на нормите за II-та категория водоприемник, съгласно Наредба № 7/ 1986 г., по изследваните показатели;

2. Контрол подземни води

-Пункт BG1G0000QaIMP107 (ШК2 ПС „Раданово” с.Раданово) – отговаря на нормите, съгласно Наредба №1/ 2000г. за качествените изисквания към подземни води по изследваните показатели;

2.4.3. Питейна вода :

Питейната вода е ценен ресурс, който се нуждае от пестене, възстановяване и опазване от замърсяване. Остарялата водопроводна мрежа, липсата на пречиствателни съоръжения и други оказват влияние върху качеството на питейната вода.

При бактериологичните анализи отклоненията са несъществени.

Всички населени места в Община Полски Тръмбеш са водоснабдени. Населените места ползват вода от хидровъзел “Йовковци”, изграден за питейно - битово водоснабдяване. Използват се още и местни водоизточници – чешми, дренажи, каптажи, шахтови и сондажни кладенци.

Количествените показатели на подадена питейна вода, по населените места на общината за периода 2008 – 2010год., са както следва:

Таблица 50. Количествени показатели на питейната вода

Населено място	2008г. (м ³)	2009г.(м ³)	2010г. (м ³)	Обхват – загуби (%)	Местни водоизточници
гр. П. Тръмбеш	327 110	346 370	350 130	50,8 - 49,2	каптаж
с. Вързулица	18 100	17 720	24 530	49,5 - 50,5	шахтов кладенец
с. Иванча	34 610	36 100	28 990	50,6 - 49,4	дренаж
с. Каранци	29 450	28 990	26 650	55,7 - 44,3	каптаж
с. Климентово	51 000	52 940	47 280	56,8 - 43,2	шахтов кладенец
с. Куцина	56 400	58 820	58 570	50,4 - 49,6	три шахтови кладенци
с. Масларево	56 530	61 030	54 330	54,6 - 45,4	шахтов кладенец и два дренажа
с. Обединение	164 850	131 040	120 700	21,2 - 78,8	три дренажа
с. Орловец	27 150	32 540	32 340	36,4 - 63,6	дренаж, каптаж
с. Павел	54 050	53 740	47 920	55,7 - 44,3	два сондажни кладенеца и дренаж
с. П. Каравелово	93 400	94 000	89 850	58,1 - 41,9	три шахтови кладенеца
с. П. Сеновец	66 660	73 440	63 490	44,5 - 55,5	дренаж
с. Раданово	88 300	88 520	84 320	52,7 - 47,3	шахтов кладенец
с. Страхилово	68 800	68 576	65 670	45,4 - 54,6	два дренажа
с. Ст. Стамболово	24 940	29 430	26 810	39,4 - 60,6	дренаж
Общо количество:	1 161 350	1 173 256	1 121 580	47,7 - 52,3	

Показатели

Водоизточници - брой	27
Помпени станции - брой	18
Резервоари (черпателни и напорни) - брой	23
Дължина на водопроводната мрежа - км	352

Водопреносната система в населените места обслужва 100% от населението на общината. Няма населени места с режимно водоснабдяване.

Установена е обща загуба при подаване на питейна вода в размер на 52 %. Последното говори за силната амортизация (технически проблеми в тръбопроводната система), както на вътрешните, така и на довеждащите водопроводни системи, което налага необходимост от извършване на подмяна и ремонт на същите.

С оглед рационалното потребление на водните ресурси в общината е необходимо да се прекрати практиката за използване на питейната вода за напояване (поне където е възможно) и за тази цел да се използва водата от реките.

Мониторингът на питейните води се провежда от Басейновите дирекции чрез Регионалните лаборатории към ИАОС, Регионалните здравни инспекции (бивши РИОКОЗ) и „ВиК” дружествата, в съответствие с раздел III на Наредба №12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно- битово водоснабдяване.

ВиК „Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново експлоатира язовир „Йовковци“, който е обособен във водно тяло BG1YN900L019. Язовирът е под

усилен мониторинг, а данните от физикохимичния и микробиологичния мониторинг отговарят на повърхностни води категория А1. В някои от пунктовете за мониторинг разположени при вливанията на захранващите реки и дерета в яз. „Йовковци”, повърхностните води отговарят на категория А2, поради колебания (несъответствие с нормите) в стойностите на микробиологичните показатели, които се влияят от локалните климатични особености и преминаване на водното тяло през населени места.

Обобщено за водите от „Йовковци“ – водата подавана за питейно-битово водоснабдяване на населението, отговаря на нормите на Наредба №12/2002 г.

Дългогодишните наблюдения на ХЕИ – РИОКОЗ – (сега)РЗИ показват, че съдържанието на вредни химични вещества във водата, предназначена за питейно-битови цели, използвана от населението на общината не превишава хигиенните норми. Единствено се измерва превишението на средногодишните концентрации на нитрати във питейните води (норма 50мг/л).

Данните от мониторинга на питейните води за съдържание на нитрати за периода 2006г. – 2009г. показват, че водоизточниците на четири села в общината са замърсени с нитрати, като минималните и максимални стойности са както следва:

Таблица 51. Съдържание на нитрати в питейната вода

Населено място	Орловец	Каранци	Стефан Стамболово	Иванча
2006г	32 – 53 мг/л	79,5 – 110 мг/л	42 – 71,5 мг/л	39 – 60 мг/л
2007г	35 – 62,5мг/л	86 – 145 мг/л	49 – 73 мг/л	21 – 79,5 мг/л
2008г	25,9 – 35 мг/л	56,9 – 171 мг/л	33,8 – 76 мг/л	28 – 88 мг/л
2009г	38,3 – 70,6 мг/л	69,5 – 174 мг/л	10,9 – 85 мг/л	-- --

Наднорменото съдържание на нитрати в питейната вода най-често е резултат от прекомерно и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитко подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване. Други източници на нитратно замърсяване на подземните питейни води са отпадните води от животновъдни стопанства, неорганизираните сметища, населени места без изградена канализация.

Снижение на съдържанието на нитрати във водата може да се постигне чрез доброволно прилагане на правилата за добра земеделска практика и спазване на режима в санитарно-охранителните зони на водоизточници за питейно водоснабдяване, в които съдържанието на нитрати е по-високо от 35мг/л (чл. 3 и чл. 11 от Наредба № 2 на МОСВ и МЗ за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници)

Отпадни води.

Висок екологичен риск създава липсата на изградени ПСОВ в населените места на общината, отпадъчните битово-фекални води постъпват директно в р. Янтра и р. Елийска. Река Янтра и притоците ѝ преди навлизането си в територията на община Полски Тръмбеш приемат непречистените и пречистени отпадъчни води от редица населени места, през които преминават. Всички отпадни води на населените места през които преминава р. Янтра на територията на общината заустват отпадните си води в нея. Липсата на пречистителни станции за отпадъчни води на територията на общината и директното им заустване води до увеличаване на замърсяването на река Янтра – защитена зона BG 0000610 в НАТУРА 2000.

Нито едно от населените места на общината няма изградено съоръжение за пречистване на отпадните води. Предвижда се само и са разработени предпроектни проучвания за изграждане на ПСОВ в гр. Полски Тръмбеш и канализация на с. Петко Каравелово. Предстои кандидатстване на Общината по ОП „Околна среда” към МОСВ през 2012 г. за финансиране изграждането на пречиствателна станция на град Полски Тръмбеш. Определена е площадка за разполагане на ГПСОВ в югоизточната част на града. Отреден е общински поземлен имот кад. № 152 в местност „Ортлука” в землището на гр. Полски Тръмбеш. Имотът е с площ 71,473 дка с НТП „изоставена нива”. За оператор на проектираната ПСОВ Полски Тръмбеш е определен ВиК Йовковци ООД – В. Търново.

2.4.4. Почви :

Почвата и земеделските земи са основен природен ресурс върху който се развива цялата жизнена и стопанска дейност на човека. Опазването на екологичните и производствени функции на почвата е в тясна връзка с качеството на произвежданата селскостопанска продукция и рефлектира върху здравето на хората.

Основните замърсители на почвата са: изхвърлянето на отпадъци от бита, неправилната употреба на химични средства за растителна защита в селското стопанство и напояването със замърсени води.

Замърсяване на почвата с оборски тор

РИОСВ – Велико Търново предложи, общините в свои наредби, да прецизират обема и вида на животновъдната дейност в рамките на населените места. По този начин общините ще могат да реагират адекватно при нарушения на своите наредби и да санкционират стопани, които отглеждат промишлени количества животни със стопанска цел в населените места. Предложението е следствие на зачестилите жалби от граждани до инспекцията за замърсявания при отглеждането на голям брой животни в регулацията на селищата. Извършени са проверки в с. Климентово и др.

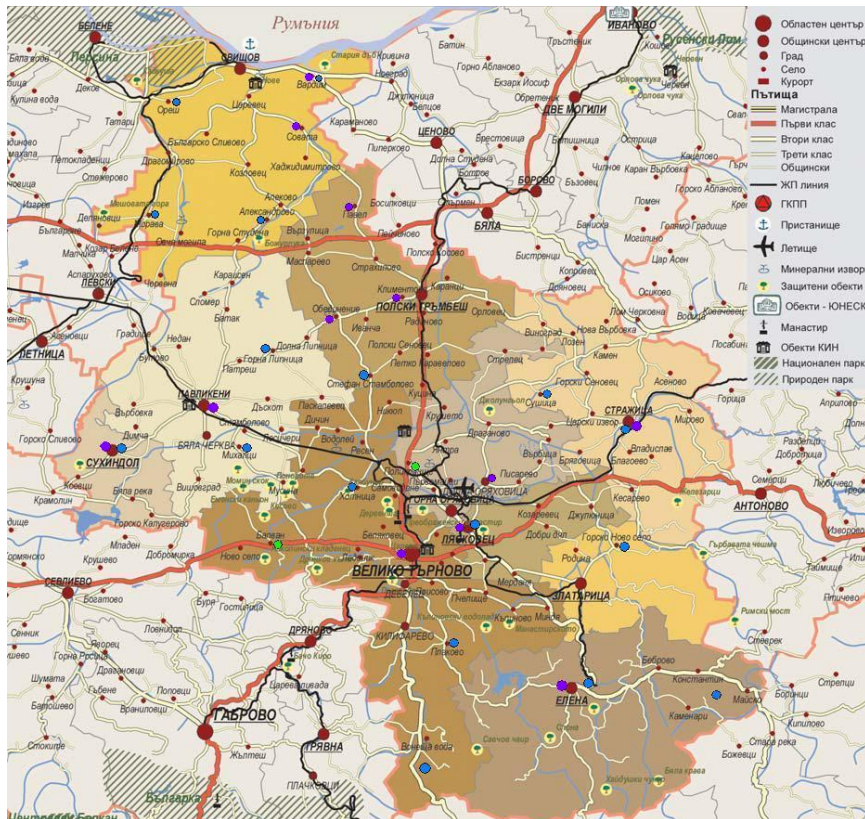
През 2010 г. РИОСВ – Велико Търново съгласува значителен брой проекти на животновъдни обекти за изграждане на торохранилища финансирани от ДФ „Земеделие”. По този начин регистрираните животновъдни ферми ще изпълняват

Правилата за добра земеделска практика за опазване на водите и почвите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Ерозия на почвата

Всяка година ерозията е бич за повече от половината земеделски земи в България.

За района на Великотърновска и Габровска област на ветрова ерозия са подложени над 80 хил. дка. земи предимно в равнинната и обезлесена част на Свищовска, Павликенска и Полскотръмбешка общини. Обикновено на 4-5 години веднъж през пролетта силни ветрове и суховеи отнасят стотици тонове плодородна почва, което довежда до загуби на хумус, торове и засети култури.

Легенда:

- - Складове и „Би-Би” кубове със забранени и негодни за употреба пестициди
- - Постоянни пунктове за мониторинг на почвите – I- во ниво, тежки метали
- - Постоянни пунктове за мониторинг на почвите - киселяване

Данни за нарушени и възстановени площи от миннодобивна и кариерна дейност.

Данните за нарушени и възстановени площи не са само за работещите през 2010 г. обекти, а и за тези които от над 20 години не работят.

Таблица 52. *Нарушени терени*

№	Миннодобивна дейност Общини	Нарушени площи дка	Размер на рекултивацията дка
1	Велико Търново	724, 2	93.0
2	Лясковец	350, 2	-
3	Полски Тръмбеш	150, 0	-
4	Свищов	128, 0	-
5	Павликени	500, 0	50, 0
6	Стражица	115, 0	10, 0
7	Дряново	67, 4	-
8	Габрово	125, 5	-
9	Севлиево	113, 0	-
10	Трявна	22, 7	-
		2296, 0	153

2.4.5. Твърди битови отпадъци :

Проблемът с отпадъците е един от най-широко застъпените проблеми във всички общини в България. В община Полски Тръмбеш има 15 населени места, в които има сметищата за твърди битови отпадъци. На територията на общината има и нерегламентирани.

Събирането и извозването се извършва от “Заубермахер България” ЕООД, фирма избран за изпълнител на обществена поръчка за сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на населените места в общината, като организирано сметоизвозване. За 2011 г. са депонирани 8476 тона отпадъци, от тях 7726 са битови.

За сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на депо, поддържане чистотата на населените места изпълнение на разходите е 355 587 лв.,

Приета е Актуализирана програма за управление на дейностите по управление на отпадъците на Община Полски Тръмбеш за периода 2010-2014 г. - Приета с Решение № 703/31.03.2011г. на Общински съвет Полски Тръмбеш.

Община Полски Тръмбеш кандидатства като партньор на Общините Борово, Бяла, Две Могили, Ценово, Полски Тръмбеш, Опака и „РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ – ЯНТРА-ЛОМ 2008” с проектно предложение за „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Борово/Бяла” по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци” на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” с референтен номер: BG161PO005/10/2.10/07/22 .

Община Полски Тръмбеш ще осигури собствен финансов принос по проектното предложение в размер до 262 820,5808 лв. от такса битови отпадъци за времето на изпълнение на проекта и собствени средства от общински бюджети през следните години: 2012, 2013, 2014 г.

Таблица 53. Количество натрупани ТБО по населени места за 2011 г.
по данни на Община П.Тръмбеш

населено място	кол.ТБО куб.м/г	населено място	кол. ТБО куб.м/г.
П.Тръмбеш	5097,68	Масларево	278,8
Вързулица	76,10	Обединение	311,95
Ст.Стамболово	70,61	Орловец	267,05
Страхилово	408,05	Павел	354,05
Иванча	182,20	П.Сеновец	306,58
Каранци	151,60	Раданово	657,04
Куцина	235,23	П.Каравелово	622,77
Климентово	293,10		
Общо:		9 312,81	

В таблица № 54 за 2010 г. са представени данните по общини, като общини със 100 % въведено организирано събиране на твърди битови отпадъци са Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Златарица, Севлиево, Трявна, Полски Тръмбеш, Павликени, Сухиндол, Стражица и Свищов. Общините Габрово – 90,2%, Дряново – 99,08 % и Елена – 92,9%, които нямат сто процентово покритие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване поради големия брой махали и единични имоти в планински райони.

Таблица 54. Състояние по общини

Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
Лясковец	13677	6	6	100%	15471
Златарица	4636	19	19	100%	5065
Дряново	10405	64	19	99,08%	10405
Севлиево	39537	27	27	100%	39537
Габрово	65000	135	-	90,2%	65000
Горна Оряховица	48695	14	14	100%	58141
Стражица	14742	22	22	100%	14742
Елена	10684	50	32	92,9%	10684
В.Търново	88724	32	32	100%	88724
Павликени	26342	20	20	100%	26342
П.Тръмбеш	15309	15	15	100%	15309
Трявна	12461	9	9	100%	12461
Свищов	49817	22	22	100%	49817
Сухиндол	3046	6	6	100%	3046
общо	403075	437	239	98%	434891

Общото количество за събраните и депонирани на общинското депо отпадъци по видове на територията на община Полски Тръмбеш за периода 2006-2010 г. е показано в Таблица

Таблица 55. Количество на отпадъците по вид за периода 2006-2010 г.

Вид на отпадъците	Количество тона				
	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009г.	2010г.
Битови отпадъци	4 342	4 892	4 793	6 054	7 692
Строителни отпадъци	384	693	864	1 435	576
Производствени отпадъци	37.515	40.661	58.234	н.д.	н.д.
Опасни отпадъци	0.035	0.439	0.546	н.д.	н.д.
ОБЩО	4763.55	5626.1	5715.78	7489	8268

Количеството на събраните битови отпадъци на територията на община Полски Тръмбеш за периода 2006-2010 г. е определено на база отчетите на дружествата, извършващи дейностите по третиране и транспортиране на отпадъците, които се представят на общината. Докладваните количества от дружествата „Заубермахер-България” ЕООД, гр. София (от февруари 2008 г.) и “Строителство и Благоустройство” ЕООД, гр. Полски Тръмбеш (до февруари 2008 г.), са представени в Таблица № 56.

Таблица 56. Количество битови отпадъци и норма на натрупване за периода 2007-2010 г.

Година	2007		2008		2009		2010	
	т	м ³	т	м ³	т	м ³	т	м ³
Битови отпадъци	4892	1467,6	4 793	1437,9	6 054	1816,2	7 692	2307,6
Норма на натрупване (кг/жит.год.)	299 (население 16324)		306 (население 15652)		393 (население 15404)		511 (население 15025)	

Забележка: Приета е плътност на битовите отпадъци 0,3 т/м³

Нормата на натрупване е изчислена по данни за населението с настоящ адрес на ГРАО.

Количеството на събраните отпадъци се оценява на база броя на курсовете на камнионите, поради липсата на везна на съществуващото депо за измерване на отпадъците, постъпващи за депониране. Проблемите с управлението на отпадъците в община Полски Тръмбеш са идентични с тези, които съществуват в повечето малки общини в страната. В основата на тези проблеми стои както недостатъчните финансови средства, така и информация за количествата генерирани отпадъци на територията на общината и техният състав поради липсата на изградени измервателни съоръжения на общинското депо за ТБО.

- **Нормата на натрупване**

Съгласно наличните в общината данни нормата на натрупване (НН), изчислена на база отчетените количества битови отпадъци варира в границите между 299 и 511 кг/жител/година. През последните години е налице тенденция към нарастване на нормата на натрупване.

На територията на община Полски Тръмбеш се наблюдава увеличение на количествата образувани битови отпадъци, което се дължи на нарастващите консумативни потребности на населението, както и на поэтапното включване на всички населени места в системата на организираното сметосъбиране.

- **Сезонен характер на образуването на отпадъци**

За изчислението на системата за събиране, също и за някои от съоръженията за третиране, следва да се отчете сезонният характер на образуването на отпадъци, тъй като те се проектират за максимално възможното, а не за средногодишното натоварване.

Таблица 57. Разпределение на ТБО по сезони

Сезон	Типично разпределение за страната
зима	20%
пролет	25%
лято	30%
есен	25%

- **Морфологичен състав на битовите отпадъци**

Липсват данни за състава на отпадъците на територията на община Полски Тръмбеш, тъй като не е извършвано проучване за определяне на морфологичния състав на отпадъците. На база на данните от Програмата за прилагане на Директива 99/31/ЕС, по експертна преценка е предложен състав, който е представен в Таблица № 58.

Таблица 58. Морфологичен състав на битовите отпадъци

Фракции	Селища до 3000ж	Селища до 25000ж
Хранителни	20.00%	24.00%
Хартия	5.00%	7.00%
Картон	3.00%	4.00%
Пластмаса	7.00%	9.00%
Текстил	2.00%	4.00%
Гума	1.00%	1.00%
Кожа	1.00%	1.00%
Градински	33.00%	23.00%
Дървесни	3.00%	2.00%
Стъкло	4.00%	6.00%
Метали	2.00%	2.00%
Инертни	18.00%	16.00%
Опасни	1.00%	1.00%

Строителни отпадъци

Основните проблеми, свързани с този вид отпадъци, са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формиране на нерегламентирани сметища главно на входовете и изходите на населените места, около пътните артерии и замърсяване на зелените площи в самите населени места. Често се констатираат случаи на изхвърлени строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци. Това води до бърза амортизация на съдовете и затрудняване на процеса на организираното събиране на битовите отпадъци.

Голяма част от промишлените отпадъци се третират като такива или се унищожават без да са изчерпани възможностите за тяхното пълно оползотворяване. Обикновено те се депонират заедно с битовите отпадъци на градското сметище. Много малка част само от групата на строителните, стъклените и хартиените се оползотворяват.

През 2011 г. са провеждани работни срещи и обсъждани варианти и възможности за въвеждане на разделното събиране на отпадъци. Като първа задача на общината предстои изработката на брошура и информиране на населението за предстоящото изграждане на регионалното депо и необходимостта от въвеждане на разделно събиране на ТБО.

В следващите години трябва да се работи в посока за въвеждане на разделно събиране на отпадъците, информиране на населението в общината.

Общото количество отпадъци от строителството и разрушаване на сгради, депонирани на общинското депо за отпадъци за периода 2007-2010 г. е 3568 тона (1982,3м³), по данни на оператора на депото.

Таблица 59. Количество на строителните отпадъци за периода 2006 -2010 г.

Година	2007		2008		2009		2010	
	т	м ³	т	м ³	т	м ³	т	м ³
Строителни отпадъци	693	385	864	480	1435	797,3	576	320

Забележка: Приета е плътност на битовите отпадъци 1,8 т/м³

Строителните отпадъци на територията на общината се образуват в незначителни обеми от строителство, ремонт и реконструкция на сгради и други обекти. Няма практика за разделяне и сортиране на строителните отпадъци и те се депонират смесено с битовите отпадъци. На общинското депо има отредено място за временно съхраняване на земните маси, които се използват за запрястяване на депото.

В съответствие с принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща”, лицата, извършващи строителство и събаряне, следва да поемат разходите за управлението на отпадъците, образувани от тяхната дейност.

На територията на общината няма изградена площадка конкретно за депониране на строителни отпадъци. В общината също така няма въведена система за разделно събиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване

на сгради (СООРС).

Данните за количествата депонирани строителни отпадъци варират в широки граници, основно поради факта, че отпадъците от този вид не се отделят регулярно. Практика е строителните отпадъци да се депонират смесено с битовите отпадъци. Към момента няма депо за строителни отпадъци на територията на общината, което да е в процес на изграждане или, за което да има проектна готовност. Няма съществуващи инсталации за предварително третиране на строителните отпадъци в общината. Не са предприети или планирани действия от страна на общината или частния бизнес относно въвеждане на алтернативни на депонирането, специализирани технологии, инсталации и съоръжения за преработване и/или рециклиране на строителни отпадъци с цел тяхното оползотворяване посредством повторното им влагане в строителството.

Производствени отпадъци

Съгласно наличната информация за периода 2007-2010 г. на територията на община Полски Тръмбеш, образуваните производствени отпадъци, са предадени на други фирми за последващо третиране. Няма оползотворени и/или обезвредени производствени отпадъци за разглеждания период на територията на общината. Основен източник на производствени отпадъци са фирмите «Първи май», «Сикотерм индъстрийс» и «Леяр и Ко», гр. Полски Тръмбеш. Производствените отпадъци основно са с код на отпадъка 12 01 01 стърготини, стружки и изрезки от черни метали от Група 12 - отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси.

Таблица 60. Производствени отпадъците за периода 2007-2010 г.

Год.	Име на фирма	Код на отпадъка	Образувано количество (тон)	Код на отпадъка	Образувано количество (тон)
2007г.	Първи май	120202	18,000	170402	0,116
	Леяр и ко	100903	4,440	100914	3,750
	Водоснабдяване	100101	4,920		
	Брилянт Търновград	150101	0,080		
	Сикотерм индъстрийс	08410	0,020	120101	9,190
		150104	0,040	08112	0,100
		120102	0,020	150102	0,025
2008г.	Първи май	170504	5,614		
	Водоснабдяване	100101	7,000		
	Брилянт Търновград	150101	0,620		
	Леяр и ко	100903	11,650	100914	12,500
	Сикотерм индъстрийс	08410	0,040	030105	16,010
		120102	0,020	120101	4,750
		150104	0,038	150102	0,045
	200101	0,060	200101	0,060	
2009г.	Няма данни				
2010г.	Няма данни				

Няма данни за депонирани производствени отпадъци на общинското депото за битови отпадъци в землището на с. Раданово.

Управлението на производствените отпадъци зависи от предприятията,

които ги генерират. То е задължение на предприятията, които ги образуват и в настоящата Програма не са предвидени мерки за тяхното оползотворяване и обезвреждане.

Отпадъци от опаковки и въвеждане на разделно събиране на отпадъци от опаковки

Община Полски Тръмбеш все още изостава от другите общини в областта по въвеждане на разделно събиране на отпадъците.

На територията на 10 от 14 общини, влизащи в обхвата на контролната дейност на РИОСВ – Велико Търново, са въведени системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Системите са финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки. Всяка една точка от системата е оборудвана с два или три броя контейнери – жълт за пластмаси, хартия и метал и зелен контейнер за стъкло или жълт за пластмаси и метали, зелен за стъкло и син за хартия и картон. Въведени са в експлоатация два броя инсталации за сортиране на отпадъци от опаковки – на територията на община Горна Оряховица и община Габрово. Отпадъците от опаковки, събрани от системите за разделно събиране, разположени на територията на общини Велико Търново, Лясковец, Златарица, Елена и Стражица се сортират на инсталацията на площадка гр.Горна Оряховица. Оператор на инсталацията е "Пейпър груп" ЕООД, гр.Горна Оряховица. Инсталацията е финансирана от "ЕКОПАК – България" АД.

Зелени отпадъци

В България няма изградена система за разделно събиране на биоразградимите битови отпадъци.

Събраното количество растителни отпадъци за община Полски Тръмбеш за периода 2007-2010 г. е 4 088,76 т. (20 443.8 м³). Данните са за събрани растителни отпадъци от паркове и градини (вкл. и от домакинствата).

Таблица 61. Количество на растителни отпадъци, събрани през 2007- 2010 г.

Година	2007		2008		2009		2010	
	т	м ³	т	м ³	т	м ³	т	м ³
Растителни отпадъци	632	3160	753	3765	1322	6610		

Забележка: Приета е плътност на растителните отпадъци 0,2 т/

2.4.7. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор - опазване на околната среда

Силни страни
1. Отсъствие на сериозни замърсители на въздуха;
2. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;
3. Добри параметри на основните компоненти на околната среда;
4. Наличие на термални минерални водоизточници;
5. Организирано сметосъбиране и сметоизвозване за всички населени места
Слабости
1. Недостатъчни водни запаси на собствената територия;
2. Наличие на свлачищни, ерозирали и други нарушени терени;
3. Ниска екологична култура на населението;
5. Неефективно използване на наличните минерални термални водоизточници;
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
3. Ограничаване на рискови фактори, свързани с начина на живот и вредности в околната среда;
4. Използване на термални минералните водоизточници на територията на общината;
Заплахи
1. Пренебрегване на грижите към околната среда;
2. Намаляване на водните запаси;

2.4.8. Обобщен анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи на Общински план за развитие 2007 – 2013г.

Силни страни
1. Системата на здравеопазване е обезпечена с достатъчен специализиран сграден фонд за здравни заведения;
2. Значително съхранено и широко разпространено културното наследство-фолклор, обреди, обичаи;
3. Запазени народните читалища, като културни институции в общината;
4. Наличие на специализирани паралелки за професионалното образование и висок процент от деца обхванати в системата на образованието;
5. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи и спорт;
6. Толерантност във взаимоотношенията между различните етноси;
7. Традиции в плувните спортове;
8. Желание на младите хора да спортуват;
9. Плодородна и голяма по количество обработваема земя;
10. Традиции в земеделието за отглеждане на зърнено-фуражни култури и зеленчуци;
12. Наличие на квалифицирани кадри в земеделието;
13. Благоприятно транспортно кръстопътно положение;
14. Добра средностатистическа жилищна задоволеност;
15. Наличие на транспортна, съобщителна, енергийна и водостопанска мрежа на територията на общината;
16. Добре изградена ж.п. инфраструктура;
17. Водоснабдени са всички населени места;
18. Напълно изградена електро-разпределителна мрежа;
19. Наличие на магистрален газопровод и компресорна станция на територията на общината;
20. Почти пълно покритие на мобилните оператори
21. Наличие на интернет достъп за града и част от населените места;
22. Запазена традиционна връзка между града и селото;
23. Наличие на термални минерални водоизточници;
24. Отсъствие на сериозни замърсители на въздуха;
25. Добри параметри на основните компоненти на околната среда;
Слабости
1. Застаряване и намаляване на населението;
2. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
3. Голям брой на безработни, с преобладаващо болшинство неквалифицирани кадри, представени от малцинствените групи;
4. Остаряла материално – техническата база
5. Текущото стояние на техническата инфраструктура не удовлетворява адекватно нуждите на населението от общината;
6. Загуби на вода по водопреносната мрежа;
7. Миграция към други региони от страната и емиграция;
8. Неефективно използване на наличните минерални термални водоизточници;

9. Ниска екологична култура на населението;
10. Недостатъчни водни запаси на собствената територия;
11. Липса на устойчив икономически растеж;
12. Лошо състояние на пътищата от уличната мрежа на общината;
13. Остаряла и неактуална планова основа /кадастрални и устройствени планове/;
14. Слабо развити малки и средни предприятия;
15. Необезпеченост с терени за гробищни паркове ;
16. Недобро състояние на обществените сгради за образование, култура и здравеопазване;
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
3. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село;
4. Възможности за използване на съществуваща спортна база;
5. Използване на термални минералните водоизточници на територията на общината;
6. Ограничаване на рискови фактори, свързани с начина на живот и вредности в околната среда;
7. Развиване на по-добри връзки с регионална и централна власт и други ведомства;
8. Развиване на сътрудничество с НПО и други граждански организации и сдружения.
9. Разработка и прилагане на специализирани програми за образование и преквалификация;
10. провеждане сред населението на здравно-образователна и профилактична дейност и привличане на населението към масовия спорт;
11. Поддържане на пътна мрежа на територията на общината в добро състояние;
12. Изпълнение на програмата за енергийна ефективност;
13. Използване на възобновяеми енергийни източници;
14. Развитие на селското стопанство;
15. Възстановяване и развитие на преработвателната промишленост;
16. Привличане на външни инвеститори;
17. Развитие на малките и средни предприятия;
Заплахи
1. Увеличаване на броя на безработните и социално слабите;
2. Физическо разрушаване на материално-техническа база в културните институти, загуба на културно- историческо наследство;
3. Демографски срив;
4. Задълбочаване на икономическата криза
5. Задълбочаване различията между града и малките населени места селското ;
6. Пренебрегване на грижите към околната среда;
7. Намаляване на водните запаси;

АКТУАЛИЗИРАНО ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ

ВИЗИЯ

Община Полски Тръмбеш да се превърне във високотехнологичен, модерен аграрен, търговски, транспортен и промишлен център, с добра вътрешно териториална балансираност на селско и градско население, с рационално използване на природните и антропогенните ресурси и културното наследство, с уравновесено и устойчиво социално, икономическо, културно и духовно развитие на социална общност от образовани, можещи и отговорни граждани.

VII. Приоритети:

Приоритет 1: Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението

Приоритет 2: Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живота в населените места от Общината

Приоритет 3: Развитие на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти

Приоритет 4: Укрепване административния капацитет на Общината

Приоритет 1: Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението

Цел 1. Развитие на селското и горско стопанство като суровинна база на икономиката в региона и увеличаване на заетостта в населените места от Общината.

Мерки:

1. Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на земеделието и животновъдството;
4. Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството;
- 5.Насърчаване на рибовъдството

Цел 2. Стимулиране развитието на местната промишленост

Мерки:

1. Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция, с цел затваряне цикъла на производството;
2. Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника;

Цел 3.: Развитие на нови форми за икономически растеж

Мерки:

- 2.Развитие на малките и средни предприятия /МСП/;
- 3.Привличане на субсидии от фирми за решаване на общи за цялата Община проблеми чрез развитие на формите на публично-частно партньорство;

Цел 4.: Развитие на туризма

Мерки:

1. Повишаване туристическа привлекателност на общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти;
2. Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти;
- 4.Разработване на регионални стратегии за развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети;
- 5.Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири;
- 6.Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции;

Цел 5. Съхраняване на човешкия и кадровия потенциал и подобряване на социалния статус на населението.

Мерки:

1. Повишаване на образователно–квалификационното равнище на населението;
- 5.Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и възрастни;
- 6.Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в общината чрез реализиране на проекти за приобщаване;
- 9.Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи;
- 10.Развитие на социалните услуги в общността

Цел 6.: Развитие на младежките дейности

Мерки:

- 2.Участие на младежи от общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина;
- 3.Създаване на транснационални партньорства;

Приоритет 2: Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живота в населените места от Общината;

Цел 1. Въвеждане на екологосъобразно управление на отпадъците /ТБО, строителни, производствени и опасни отпадъци/.

Мерки:

1. Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците;
- 4.Поетапно ликвидиране съществуващите сметищата и участие в изграждането на регионално депо за ТБО;
- 5.Въвеждане на нови технологии за управление на отпадъците

Цел 2. Съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на района и подобряване състоянието на флората и фауната.

Мерки:

1. Развитие и поддържане на системата за озеленяване;
- 3.Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси;

Цел 3. Опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания и създаване условия за възстановяването им за подобряване качеството на околната среда.

Мерки:

2. Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания;

3. Борба с ерозирали, свлачищни, заблатени и други нарушени терени;

Цел 4. Рационално използване на ресурсите от минерални термални води за лечение и рехабилитация.

Мерки:

1. Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение;
2. Развитие на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш;

Приоритет 3: Развитие на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти.

Цел: 1. Усъвършенстване на транспортната инфраструктура

Мерки:

1. Доизграждане и рехабилитация на общинската пътна мрежа;
3. Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от общината;

Цел 2. Развитие на комуникационната инфраструктура

Мерки:

3. Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението;

Цел 3. Развитие на В и К – инфраструктура

Мерки:

2. Строителство/реконструкция/модернизация на пречиствателни станции за отпадни води;
3. Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения;
4. Реконструкция и обновяване на амортизираната разпределителната мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода;
5. Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води;

Цел 4. Развитие на енергийната система и внедряване на енергоспестяващи технологии.

Мерки:

2. Внедряване на енергоспестяващи мерки и технологии, в това число:

-Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/

-Ежегодно актуализиране на Програмата за енергийна ефективност, съгласно чл. 36 ал. 2 от Закона за енергийната ефективност

3.Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници

4.Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта

Цел 5. Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура.

Мерки:

1. Опазване, съхранение и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата;
2. Реконструкция и/или ремонт на обществени сгради с местно историческо, културно, социално и религиозно значение

Цел.6. Благоустрояване на селища.

Мерки:

1. Изграждане и поддържане на обществени терени;
- 3.Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени сгради;
- 4.Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки;

Приоритет 4: Укрепване административния капацитет на Общината

Мерки:

- 4.Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави;

Логическа рамка**ЛОГИЧЕСКА РАМКА**

Визия	Община Полски Тръмбеш да се превърне във високотехнологичен, модерен аграрен, търговски, транспортен и промишлен център, с добра вътрешно териториална балансираност на селско и градско население, с рационално използване на природните и антропогенните ресурси и културното наследство, с уравновесено и устойчиво социално, икономическо, културно и духовно развитие на социална общност от образовани, можещи и отговорни граждани.			
Приоритети	1. Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението.			
	2. Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живот в населените места от общината.			
	3. Обновяване и доизграждане на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти.			
	4. Повишаване административния капацитет на Общината.			
Дейност	Индикатор	Въздействие върху общината	Финансиране	Времеви план
Цел 1.1.: Развитие на селското и горско стопанство като суровинна база на икономиката в региона и увеличаване на заетостта в населените места от общината.				
Мярка 1. Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на земеделието и животновъдството.	Брой изградени структури;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По - развито земеделие и животновъдство; ▪ Увеличаване на заетостта 	ПРСР Частни инвестиции	2012-2013 г.
Мярка 4. Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството	Площи лозя/овощни градини/зеленчукови градини –декара; Новосъздадени площи лозя/овощни	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на конкурентоспособността на общината; • Увеличаване на заетостта; 	ПРСР Частни инвестиции;	2012-2013 г.

	градини/зеленчукови градини –декара			
Мярка 5. Насърчаване на рибовъдството .	Брой подобдени водоеми;	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на конкурентоспособността на общината; • Повишаване качеството на живот в общината; 	Финансиращи програми на ЕС; Частни инвестиции	2012-2013 г..
Цел 1.2.: Стимулиране развитието на местната промишленост.				
Мярка 1. Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция.	Брой разкрити нови работни места; Брой създадени нови предприятия;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Частни инвестиции;	2012-2013 г.
Мярка 2. Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника.	Брой разкрити работни места	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Частни инвестиции	2012-2013 г.
Цел 1.3.: Развитие на нови форми за икономически растеж.				
Мярка 2. Развитие на малките и средни предприятия /МСП/.	Брой създадени нови МСП; Брой разкрити нови работни места;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Фондове на ЕС; Частни инвестиции ОП „Конкурентносос	2012-2013 г.

			обност”	
Мярка 3. Привличане на субсидии от фирми за решаване на общи за цялата община проблеми, чрез развитие на формите на публично-частно партньорство.	Брой реализирани проекти под формата на ПЧП; Размер на субсидиите	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване комуникацията между бизнеса и Общината ▪ Създаване условия за бъдеща заетост; 	Частни инвестиции; Общински бюджет;	2012-2013 г..
Цел 1.4.: Развитие на туризма				
Мярка 1. Повишаване туристическата привлекателност на общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти	Брой възстановени обекти; Брой посетители;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобро състояние на спортната и туристическата инфраструктура; ▪ Подобро условия за извършване на образователни, социални, здравни и културни дейности; ▪ Подобряване качеството на живот на населението 	Фондове на ЕС Държавен бюджет; Общински бюджет; ПРСР; фондации и др. фондове	2012-2013 г.
Мярка 2. Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти.	Брой подобро спортни и туристически обекти; Брой посетители;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението ▪ Подобро състояние на спортната и туристическата инфраструктура; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет; Общински бюджет	2012-2013 г.

Мярка 4. Разработване на регионални стратегии за развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети.	Брой разработени стратегии; Брой заложи цели;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; 	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Частни инвестиции	2012-2013 г.
Мярка 5. Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири	Брой подготвени материали; Брой участия в панаири; Брой посетители;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; 	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Частни инвестиции;	2012-2013 г.
Мярка 6. Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции.	Брой организирани събития; Брой участници в събитията;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; 	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Частни инвестиции;	2012-2013 г.
Цел 1.5.: Съхраняване на човешкия и кадровия потенциал и подобряване на социалния статус на населението				
Мярка 1. Повишаване на образователно–квалификационното равнище на населението.	Брой организирани курсове за квалификация и преквалификация; Брой обучени хора;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване квалификацията; ▪ Покриване на европейските изисквания за качество на образованието; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет	2012-2013 г.

<p>Мярка 5. Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и възрастни.</p>	<p>Изразходвани средства за подобряване качеството на услугите;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По-модерна социална инфраструктура; 	<p>Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет</p>	<p>2012-2013 г.</p>
<p>Мярка 6. Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в общината чрез реализиране на проекти за приобщаване.</p>	<p>Брой реализирани проекти; Брой участници;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на малцинственото население в общината; ▪ Намаляване нивото на безработица сред малцинствените групи; 	<p>Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Частни инвестиции</p>	<p>2012-2013 г.</p>
<p>Мярка 9. Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи</p>	<p>Брой проведени събития; Брой участници в събитията; Брой участвали малцинствени групи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване интеграцията на малцинствените групи Разпространение на религията, езика и традициите им; ▪ Улесняване общуването между жителите на общината; 	<p>Финансиращи програми на ЕС Държавен бюджет Ромски образователен фонд</p>	<p>2012-2013 г.</p>
<p>Мярка 10. Развитие на социалните услуги в общността</p>	<p>Брой предлагани услуги Изразходвани средства Брой потребители на услугата</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението 	<p>Финансиращи програми на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет Фондации</p>	<p>2012-2013 г.</p>

Цел 1.6. Развитие на младежките дейности				
Мярка 2. Участие на младежи от общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина	Брой извършени инициативи; Брой участвали младежи Брой създадени партньорства;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Установяване на нови партньорства; ▪ Обмен на опит и добри практики; ▪ Запознаване с културата на други страни 	Финансиращи младежки програми-Програма „Младежта в действие	2012-2013 г.
Мярка 3. Създаване на транснационални партньорства	Брой създадени партньорства;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Обмен на опит и добри практики ▪ Повишаване на езиковата култура сред младежите в общината ▪ Нови контакти и приятелства 	Финансиращи младежки програми-Програма „Младежта в действие”,	2008-2013 г.
Цел 2.1.: Въвеждане на екологосъобразно управление на отпадъците /ТБО, строителни, производствени и опасни отпадъци				
Мярка 1. Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците	Брой извършени подобрения; Изразходвани средства за подобрения;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот в общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие; 	Фондове на ЕС; Частни инвестиции; Общински бюджет Държавен бюджет	2012-2013 г.
Мярка 4. Поетапно ликвидиране съществуващите сметища и участие в изграждането на регионално депо за ТБО	Брой ликвидирани сметища и рекултивирани площи;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението Поддържане на екологичното равновесие; 	Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г. Държавен бюджет; Общински бюджет	2012-2013 г.
Мярка 5. Въвеждане на нови технологии за управление на	Брой въведени нови технологии;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението 	Програма за развитие на	2012-2013 г.

отпадъците		<p>Повишаване конкурентоспособността на общината;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие ▪ 	селските райони 2007-2013 г. Държавен бюджет	
Цел 2.2.: Съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на района и подобряване състоянието на флората и фауната.				
Мярка 1. Развитие и поддържане на системата за озеленяване.	Изразходвани средства Заети лица в дейността	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на ▪ Поддържане на екологичното равновесие 	Финансиращи програми Общински бюджет	2012-2013 г.
Мярка 3. Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси	Площ на зелените нови гори Площ на обработените гори Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2012-2013 г.
Цел 2.3.: Опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания и създаване условия за възстановяването им за подобряване качеството на околната среда.				
Мярка 2. Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания	Брой проведени кампании; Брой участници в кампаниите;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване екологичната култура сред населението; ▪ Опазване на екологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2012-2013 г.

Община Полски Тръмбеш

Мярка 3. Борба с ерозирани, свлачищни, заблатени и други нарушени терени	Въстановени площи Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2012-2013 г.
Цел 2.4.: Рационално използване на ресурсите от минерални термални води за лечение и рехабилитация				
Мярка 1. Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение	Брой предлагани услуги Брой посетители	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на туризма и балнеолечението ▪ Подобряване живота на населението 	Частни инвестиции	2012-2013 г
Мярка 2. Развитие на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш	Изразходвани средства Брой посетители	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на туризма и балнеолечението ▪ Подобряване живота на населението 	Финансиращи програми; Частни инвестиции;	2012-2013 г
Цел 3.1.: Усъвършенстване на транспортната инфраструктура				
Мярка 1. Доизграждане и рехабилитация на общинската пътна мрежа	Дължина на пътната мрежа; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на общината; ▪ Модернизиране на инфраструктурата; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи програми;	2012- 2013 г.
Мярка 3. Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от общината	Дължина на рехабилитираната пътна мрежа; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобрена инфраструктура; ▪ Подобрено качество на живот; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи	2012- 2013 г.

Актуализиран документ на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2012 – 2013 г.

			програми;	
Цел 3.2.: Развитие на комуникационната инфраструктура				
Мярка 3. Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението	Брой развити технологии; Брой нововъведения;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС Държавен бюджет	2012- 2013 г.
Цел 3.3.: Развитие на В и К – инфраструктура				
Мярка 2. Строителство на пречиствателна станция за отпадни води;	Брой изградени ПСОВ; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми Държавен бюджет; Общински бюджет	2012- 2013 г.
Мярка 3. Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения	Дължина на изградената и/или реконструирана канализационна система	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет	2012- 2013 г.
Мярка 4. Реконструкция и обновяване на амортизираната разпределителна мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода.	Брой реконструирани съоръжения; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет	2012- 2013 г.

*Актуализиран документ на Общинския план за развитие
на община Полски Тръмбеш за периода 2012 – 2013 г.*

<p>Мярка 5. Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води;</p>	<p>Брой изградени мрежи и съоръжения;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	<p>Финансирани програми на ЕС; Държавен бюджет</p>	<p>2012- 2013 г.</p>
<p>Цел 3.4.: Развитие на енергийната система и внедряване на енергоспестяващи технологии</p>				
<p>Мярка 2. Внедряване на енергоспестяващи мерки и технологии, в това число: -Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/ -Ежегодно актуализиране на Програмата за енергийна ефективност, съгласно чл. 36 ал. 2 от Закона за енергийната ефективност</p>	<p>Брой обекти и брой внедрени мерки</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот 	<p>Финансирани програми на ЕС; Държавен бюджет Общински бюджет</p>	<p>2012-2013 г.</p>
<p>Мярка 3. Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници</p>	<p>Брой обекти Въведени мерки</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот 	<p>ПРСП Частни инвестиции</p>	<p>2012-2013</p>
<p>Мярка 4. Насърчаване развитието и</p>	<p>Брой технологии</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване 	<p>ПРСП</p>	<p>2012-2013</p>

използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорт		<p>конкурентоспособността на Общината;</p> <ul style="list-style-type: none"> Подобряване качеството на живот 	Частни инвестиции	
Цел 3.5.: Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура				
Мярка 1. Опазване и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата	Брой подобрени сгради Брой изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> Подобрени условия за извършване на дейностите Подобрено качеството на живот в общината; 	ПРСР ОП „Регионално развитие” Общински бюджет	2012-2013 г.
Мярка 2. Реконструкция и/или ремонт на обществени сгради с местно историческо, културно, социално и религиозно значение	Брой ремонтирани сгради Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> Подобрено качеството на живот в общината; 	ПРСР ОП “Регионално развитие” Държавен бюджет; Общински бюджет	2012 -2013
Цел 3.6. : Благоустрояване на селища				
Мярка 1. Изграждане и поддържане на обществени терени	Брой изградени или поддържани терени; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> Подобряване качеството на живот; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет	2012-2013 г.
Мярка 3. Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени сгради	Брой сгради с въведени специални съоръжения; Качество на нововъведенията; Брой използващи	<ul style="list-style-type: none"> Подобряване техническата и социална инфраструктура; Осигуряване равни възможности за хора в неравностойно положение; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет	2012-2013 г.

	съоръженията;			
Мярка 4. Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки	Брой изградени нови съоръжения; Брой поддържани съоръжения; Изразходвани средства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на инфраструктурата в общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	ПРСР Финансиращи програми Държавен бюджет; Общински бюджет	2012-2013 г.
Приоритет 4: Укрепване на административния капацитет на Общината				
Мярка 4. Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави	Брой реализирани проекти;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличаване на международната дейност на Общината; ▪ Междурегионално сътрудничество; 	Програми за междурегионално сътрудничество; Държавен бюджет;	2012-2013 г.

АКТУАЛИЗИРАНА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Структурен елемент на Общинския план за развитие е неговата индикативна финансова таблица. Тя дава числен финансов израз на предвидените за реализация мерки по съответните приоритети за периода до 2013 г.

Индикативната финансова таблица показва необходимите финансови ресурси за изпълнение на плана, детайлизиране на приоритети, цели, мерки, години и прогнозираните източници за финансиране.

Финансовите ресурси за всеки приоритет са определени въз основа на планираните в плана мерки и това позволява набелязаните интервенции /дейности-проекти/ да бъдат финансирани и реализирани.

Групирани, основните източници за финансиране на планираните дейности и проекти са:

- ◆ **Национални източници** - това са републиканския бюджет, общински бюджет, принос на търговски дружества с държавно или общинско участие, финансиране от частни търговски дружества;
- ◆ **Средства с източник Европейския съюз** - Структурни фондове и Кохезионен фонд, както и останалите инициативи на Общността
- ◆ **Привлечени средства чрез дългови инструменти** - кредитни институции и инвестиционни фондове;
- ◆ **Безвъзмездни средства от други източници.**

Усвояването на средства от ЕС не би било възможно без да се мобилизират усилията на широк кръг партньори и на цялата общност, за разработване и предлагане на голям брой висококачествени проекти.

Отговорност на общината в това отношение е:

- активно включване на гражданските организации и бизнеса в процеса на изпълнение на общинския план за развитие;
- създаване на система от стимули за развитие на местните НПО;
- създаване на открити и равнопоставени процедури за изграждане на партньорства;
- провеждане на ежегодни срещи с НПО и бизнеса в града за съвместно идентифициране на проблеми на общността и кооперативно планиране;
- институционализиране на утвърдили се НПО чрез развитие на трайни партньорски взаимодействия.

По-долу са представени индикативната финансова таблица, посочваща средствата за финансиране изпълнението на Общинския план за развитие по приоритети, цели и години, по източници на финансиране.

АКТУАЛИЗИРАНА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

№	Приоритет/ мярка	Срок за изпълнение	Необходими средства /лв./	Източници на финансиране в лв.				
				Средства на местните власти	Средства от държавния бюджет	Фондове на ЕС	Частни инвестиции	Други донори
Приоритет 1. Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението.								
Цел 1.1.: Развитие на селското и горско стопанство като суровинна база на икономиката в региона и увеличаване на заетостта в населените места от общината.								
1	Мярка 1. Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на земеделието и животновъдството.	2012-2013	950 000	-	-	500 000	450 000	-
2	Мярка 4. Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството	2012-2013	1 000 000	-	-	500 000	500 000	-
3	Мярка 5. Насърчаване на рибовъдството .	2012-2013						
Цел 1.2.: Стимулиране развитието на местната промишленост.								
4	Мярка 1. Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция.	2012-2013	2 000 000	-	-	500 000	1 500 000	-
5	Мярка 2. Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника.	2012-2013	1 000 000	-	-		1 000 000	-
Цел 1.3.: Развитие на нови форми за икономически растеж.								
6	Мярка 2. Развитие на малките и средни предприятия /МСП/.	2012-2013	3 350 000	-	-	350 000	3 000 000	-
7	Мярка 3. Привличане на субсидии от фирми за решаване на общи за цялата община проблеми, чрез развитие на формите на публично-частно партньорство.	2012-2013	250 000	50 000	-	-	200 000	-

Община Полски Гръмбеш

Цел 1.4.: Развитие на туризма								
8	Мярка 1. Повишаване туристическата привлекателност на общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти	2012-2013	20 030 000	30 000		20 000 000		
9	Мярка 2. Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти.	2012-2013	5 000 000			5 000 000		
10	Мярка 4. Разработване на регионални стратегии за развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети.	2012-2013	520 000	20 000		500 000		
11	Мярка 5. Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири	2012-2013	10 000	10 000				
12	Мярка 6. Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции.	2012-2013	30 000	30 000				
Цел 1.5.: Съхраняване на човешкия и кадровия потенциал и подобряване на социалния статус на населението								
13	Мярка 1. Повишаване на образователно–квалификационното равнище на населението.	2012-2013	200 000					200 000
14	Мярка 5. Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и	2012-2013	2 000 000			2 000 000		

Актуализиран документ на Общинския план за развитие на община Полски Гръмбеш за периода 2012 – 2013 г.

Община Полски Гръмбеш

	възрастни.							
15	Мярка 6. Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в общината чрез реализиране на проекти за приобщаване.	2012-2013	200 000					200 000
16	Мярка 9. Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи	2012-2013	2000 000			200 000		
17	Мярка 10. Развитие на социалните услуги в общността	2012-2013	200 000					200 000
Цел 1.6. Развитие на младежките дейности								
18	Мярка 2. Участие на младежи от общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина	2012-2013	10 000			10 000		
19	Мярка 3. Създаване на транснационални партньорства	2012-2013	10 000			10 000		
Цел 2.1.: Въвеждане на екологосъобразно управление на отпадъците /ТБО, строителни, производствени и опасни отпадъци								
20	Мярка 1. Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците	2012-2013	150 000	150 000				
21	Мярка 4. Поетапно ликвидиране съществуващите сметища и участие в изграждането на регионално депо за ТБО	2012-2013	100 000	100 000				
22	Мярка 5. Въвеждане на нови технологии за управление на отпадъците	2012-2013	15 000	15 000				

Актуализиран документ на Общинския план за развитие на община Полски Гръмбеш за периода 2012 – 2013 г.

Цел 2.2.: Съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на района и подобряване състоянието на флората и фауната.								
23	Мярка 1. Развитие и поддържане на системата за озеленяване.	2012-2013	50 000					50 000
24	Мярка 3. Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси	2012-2013	10 000	10 000				
Цел 2.3.: Опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания и създаване условия за възстановяването им за подобряване качеството на околната среда.								
25	Мярка 2. Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания	2012-2013	3 000	3 000				
26	Мярка 3. Борба с ерозирали, свлачищни, заблатени и други нарушени терени	2012-2013	123 000	3 000	120 000			
Цел 2.4.: Рационално използване на ресурсите от минерални термални води за лечение и рехабилитация								
27	Мярка 1. Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение	2012-2013	160 000				160 000	
28	Мярка 2. Развитие на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш	2012-2013	360 000	360 000				
Цел 3.1.: Усъвършенстване на транспортната инфраструктура								
29	Мярка 1. Доизграждане и рехабилитация на общинската пътна мрежа	2012-2013	180 000			180 000		
30	Мярка 3. Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от общината	2012-2013	120 000			120 000		
Цел 3.2.: Развитие на комуникационната инфраструктура								
31	Мярка 3. Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението	2012-2013	5 000	5 000				

Цел 3.3.: Развитие на В и К – инфраструктура								
32	Мярка 2. Строителство на пречиствателна станция за отпадни води;	2012-2014	8 000 000			8 000 000	-	-
33	Мярка 3. Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения	2012-2014	6 000 000			6 000 000	-	-
34	Мярка 4. Реконструкция и обновяване на амортизираната разпределителна мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода.	2012-2013	3 100 000	100 000		3 000 000	-	-
35	Мярка 5. Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води;	2012-2013	3 000 000	200 000		2 800 000	-	-
Цел 3.4.: Развитие на енергийната система и внедряване на енергоспестяващи технологии								
36	Мярка 2. Внедряване на енергоспестяващи мерки и технологии, в това число: -Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/ -Ежегодно актуализиране на Програмата за енергийна ефективност, съгласно чл. 36 ал. 2 от Закона за енергийната ефективност	2012-2013	1 000 000	150 000	-	-	-	850 000
37	Мярка 3. Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и	2012-2013	1 000 000				1 000 000	

Община Полски Гръмбеш

	алтернативни енергийни източници							
38	Мярка 4. Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорт	2012-2013	1 000 000				1 000 000	
Цел 3.5.: Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура								
39	Мярка 1. Опазване и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата	2012-2013	90 000			45 000		45 000
40	Мярка 2. Реконструкция и/или ремонт на обществени сгради с местно историческо, културно, социално и религиозно значение	2012-2013	300 000			200 000		100 000
Цел 3.6. : Благоустрояване на селища								
41	Мярка 1. Изграждане и поддържане на обществени терени	2012-2013	50 000		-	50 000	-	-
42	Мярка 3. Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени сгради	2012-2013	60 000	60 000				
43	Мярка 4. Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки	2012-2013	50 000	-	-	-	-	50 000
Приоритет 4: Укрепване на административния капацитет на Общината								
44	Мярка 4. Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави	2012-2013	20 000			20 000		

Актуализиран документ на Общинския план за развитие
на община Полски Гръмбеш за периода 2012 – 2013 г.

Система от индикатори за наблюдение и оценка на плана

1. Въведение в наблюдението.

Организацията и методът за изпълнение на Общинския план за развитие обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В процеса на реализация на плана ще се спазват и принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77 от ППЗРР).

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на съответните документи за стратегическо планиране на местното и регионалното развитие.

Системата за наблюдение обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Съгласно чл.23, ал.2-5 от Закона за регионално развитие (ЗРР), Кметът на общината:

1. ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
2. организира изграждането, поддържането и оперирането на единната информационна система за управление на регионалното развитие на територията на съответната община;
3. представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
4. осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

2. Система от индикатори.

В тази част на актуализирания ОПР са конкретизирани индикаторите, които ще се използват в процеса на наблюдение, източниците на информация, които ще осигуряват необходимите данни, периодичността на събиране на актуална информация, както и базовите и прогнозните стойности на индикаторите.

Индикаторите за наблюдение на общинския план за развитие отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, определени в актуализирания общински план за развитие на община Полски Тръмбеш въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение.

За нуждите на наблюдението, респективно оценката на изпълнението ще се използват следните типове индикатори:

³/₄ финансови и физически индикатори за конкретен продукт;

³/₄ индикатори за резултат;

³/₄ индикатори за въздействие.

При избора на основните индикатори са приложени следните критерии:

³/₄ Обоснованост (целесъобразност) – съответстват на целите и приоритетите.

³/₄ Информационно осигуряване - да са информационно осигурени за общината, т.е. при изпълнение на Общинския план за развитие да е налице или да е възможен постоянен източник на статистическа информация за всеки от тях.

³/₄ Възможност за представяне в количествено изражение - възможност за поставяне на остойностени цели и там, където е възможно, за установяване на базисно положение.

³/₄ Простота (разбираемост) – лесни за формулиране, разбиране и агрегиране.

³/₄ Информативност (аналитичност) на индикаторите – те носят достатъчно информация за съответните изводи и вземане на решения.

³/₄ Независимост - индикаторите от едно и също ниво са независими един от друг.

³/₄ Подлежат на йерархична обвързаност с комплексни индикатори на повисоко ниво.

В табличен вид е представена информация за системата на наблюдение – индикатори на съответните нива (Приложение № 1, Логическа рамка).

3. Действия за наблюдение и оценка.

Правната регламентация на действията на Общинската администрация и Общинският съвет за наблюдение и оценка са уредени в Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР) - Раздел III. Наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие. Чл. 89, ал. 1 от ППЗРР определя като Орган за наблюдение на общинския план за развитие Общинският съвет.

В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие Общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие (чл. 89, ал.2 от ППЗРР).

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се разработва годишен доклад (чл. 90 от ППЗРР).

Съгласно Закона за регионалното развитие (ЗРР) всеки общински план за развитие подлежи на три оценки:

- Предварителна;
- Междинна;
- Последваща.

При необходимост и преценка на общинското ръководство могат да се извършват допълнителни тематични оценки и оценки за специфични случаи.

Предварителната оценка включва:

1. оценка за социално-икономическото им въздействие;
2. екологична оценка по реда на Закона за опазване на околната среда.

Междинната оценка включва:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за актуализация на съответния документ.

Тя следва да се извърши не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на ОПР.

Последващата оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Последващата оценка следва да се извърши не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на ОПР.

Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие, както и годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие. Основните действия за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш са заложи на ниво мярка. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
 - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
 - г) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
4. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

4. Информация и публичност.

Органите, звената и организациите, извършващи действия в рамките на правомощията си по изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват своевременна информация за характера и същността на тези действия, за необходимостта и потенциалните ползи от извършването им, за последиците от тях, както и за постигнатите резултати включително относно помощта, предоставена на общината от фондовете на ЕС и републиканския бюджет.

Информацията е насочена към:

- широката общественост;
- потенциалните бенефициенти по отделните мерки и проекти;
- лицата и организациите, осъществяващи промоцията на индивидуални проекти;
- осигуряване на прозрачност на действията и отчетност на средствата.

Настоящият актуализиран документ за изпълнение на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода до 2013 година е приет на Заседание на Общински съвет –Полски Тръмбеш с решение № 99 от 26.04.2012 година